(ಶ್ರೀ ಕಡಿದಾಳ್ ಮಂಜಪ್ಪ)

ಖಾತೆಯವರು ಅರಣ್ಯ ಸಂಪತ್ತಿನ ರಕ್ಷಣೆ ದೆಶೆಯಿಂದ ಕೆಲವು ಭೂಮಿಯನ್ನು ಬಿಟ್ಟುಕೊಡುವುದಕ್ಕೆ ಹಿಂದು ಮುಂದೆ ನೋಡುತ್ತಿದ್ದಾರೆ. ಆ ವಿಚಾರದಲ್ಲಿ ಸರ್ಕಾರದವರು ಶೀಘ್ರವಾಗಿ ಒಂದು ತೀರ್ಮಾನ ಕೈಕೊಳ್ಳಬೇಕೆಂದು ಯೋಚನೆಮಾಡಿದ್ದಾರೆ ಭೂಮಿ ಯೇನೋ ಕೆಲವು ಕಡೆ ಇದೆ. ಆದರೆ ಭೂಮಿಯಿರುವ ಕಡೆಗಳಲ್ಲಿ ಎಕ್ಸ್‌ಪ್ರೊಪ್ರಿಯೇಟೆಡ್ ರೈತರು ಹೋಗುವುದಕ್ಕೆ ಸಿದ್ಧರಾಗಿಲ್ಲ. ಅವರು ಅವರ ಊರಿಗೆ ಸಮೀಪದಲ್ಲೇ ಇರುವ ಅರಣ್ಯ ಪ್ರದೇಶವನ್ನು ಕೇಳುತ್ತಿದ್ದಾರೆ. ಅದರಲ್ಲಿ ಯಾವ ಯಾವ ಪ್ರದೇಶವನ್ನು ಬಿಟ್ಟುಕೊಡುವುದಕ್ಕೆ ಸಾಧ್ಯವೆಂದು ಪರಿಶೀಲಿಸಬೇಕೆಂದು ಕನ್ಸರ್ವೇಟರಿಗೆ ಮತ್ತು ಜಿಲ್ಲಾಧಿಕಾರಿಗಳಿಗೆ ಸೂಕ್ತ ಸೂಚನೆ ಕೊಡಲಾಗಿದೆ. ಅಕ್ಟೋಬರ್ ತಿಂಗಳೊಳಗಾಗಿ ಯಾವ ಅರಣ್ಯ ಪ್ರದೇಶವನ್ನು ಸಾಗುವಳಿಗೆ ಬಿಟ್ಟುಕೊಡಬೇಕೆಂಬುದನ್ನು ನಿರ್ಧರಿಸಬೇಕೆಂದು ಸೂಚನೆ ಕೊಡಲಾಗಿದೆ. ಅಲ್ಪ ಸ್ವಲ್ಪ ತೊಂದರೆಯಿದೆ, ನಿಜ. ಆ ತೊಂದರೆಯನ್ನು ತಪ್ಪಿಸುವುದಕ್ಕೆ ಸರ್ಕಾರದವರು ಸಾಧ್ಯವಿರುವಮಟ್ಟಿಗೂ ಕೂಡ ಸೂಕ್ತ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮ ಕೈಕೊಳ್ಳುತ್ತಾರೆಂದು ಈ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಭರವಸೆ ಹೇಳಬಿಚ್ಛಿಸುತ್ತೇನೆ.

MYSORE LAND REFORMS BILL, 1958.

Motion to consider (continued).

†Sri B. R. SUNTHANKAR (Belgaum City). Sir, I thank you for giving me the opportunity to speak today on this Bill. I had no opportunity to speak on the Jatti Committee's Report when this House discussed that report. As I rise to speak, the uppermost thought in my mind is, what would have been the state of affairs in my area had we been in the Bombay State now. As the House is well aware, the Bombay Government brought an Amendment to the Act and made the tiller as the owner of the soil. In the Bombay State 1st April 1957 was celebrated as "Tiller's Day" because on that date the tenants in the Bombay State automatically became the owners of the soil. According to the amendment the tenant is deemed to have purchased the land on that day. So my area, particularly tenants in my area have been affected by the reorganisation of the States. The peasant class is a very poor class in my area. It is a paddy area. As a result of reorganisation of States my people have been thrust into this State and the peasant class has been affected anddeprived of the benefits of the Tillers Day.

Coming to the Bill, the Hon'ble the Revenue Minister deserves compliments for bringing forth this Bill. But my compliments are with reservations. I cannot pay full compliments to the Hon'ble Minister because though the Bill makes a show of being progressive and radical it has left a number of loopholes to benefit the landlords and the landed interests in general. The Bill, while putting an outward appearance of being radical, is giving a number of concessions to the landlord class. So, I am inclined to call this Bill a sort of deceptive Bill. I know that the atmosphere is not very congenial in this House as well as outside for the land reforms. I know that this Bill generally conforms to the pattern of land reforms laid down by the Planning Commission in their First Five-Year Plan as well as in the Second Five-Year Plan. I know also that this Bill is moved in this House only on account of the pressure from above; and had there been no pressure from the A.I.C.C.—the Working Committee—and the Planning Commission, this measure would not have seen the light of the day in this House. The Nagpur Congress resolution makes it imperative on every Congress Government to complete this land reforms legislation before the end of 1959 and that is why this Bill is here; otherwise it would not have been brought here. It would have hanged on to eternity.

Sir, while dealing with this Bill I wish to refer to some of the fundamental aspects of the problem of land reforms. The problem of land reforms is of vital interest for the nation. It is a very vexed and complicated problem and the problem is made more complicated by mixing with it political issues and political slogans. I fully agree with the Hon'ble Member Sri Srinivasa Shetty when he said the other day that all the political parties including his own, are trying to exploit the issue of land reforms to further the interests of their parties. In this jumble of politics emotional and irrational approaches are adopted and the

very objectives of the land reforms are lost sight of. I think that is the case with every political party in our country without any exception in regard to land reforms. Land reforms have two main objectives; the first is the incentive to production and the second is to bring about equity and social justice. Both of them are equally important; but usually over-emphasis is laid on the idea of social justice ignoring the aspect of economic efficiency. This problem has therefore to be looked at in its proper perspective. The problem has to be solved on proper lines. It must be looked at from a rational and scientific approach. Mere vague notions of social justice, etc., will hardly help the solution of the problem. On the contrary they will create obstacles in the way. I may tell the House that I belong to that political section which for the first time in this country raised the slogan of "land to the tiller". But now we are realising that merely making a tiller the owner of the soil is not going to solve the problem. It will have to be followed by a number of ameliorative measures, particularly financial provisions, So, Sir, this problem will have to be looked at from a larger and comprehensive outlook. Its solution will depend upon the policy that is adopted in respect of land reforms. The Planning Commission in their First Five-Year and Second Five-Year Plans have elaborately stated their policy. This is what they say. I quote from the Second Five-Year Plan, page 177.

> "The principle of change and reorganisation on which the scheme of land reform is based are part of a wider social and economic outlook which must needs apply in some degree to every part of the economy. They have therefore to be viewed in a somewhat larger context than that of effecting adjustments between the interests of different sections of the population which depend on land."

Further they say:

> "In setting out the land policy for the period of the First Five-Year Plan, while a proper emphasis was placed on the social aspect, it was pointed out that the increase of agricultural production represented the highest priority in planning over the next few years, and that the agricultural economy had to be diversified and brought to much higher levels of efficiency. These considerations have a special importance during the period of the Second Five-Year Plan."

At another place they say:

> "......that a substantial increase in agricultural production, diversification of the agricultural economy, and the building up of an efficient and progressive system of agricultural production are among the most urgent tasks to be accomplished during the Second Five-Year Plan."

From this it is clear that the Planning Commission, while laying down the policy, lay more emphasis on raising the level of productivity and efficiency in agriculture. The emphasis is more on the economic aspect of the problem. Basically, I think, these are agro-economic reforms. These reforms are long overdue in our country. Historically speaking, we are passing through a phase which can be called the phase of agrarian revolution. The western countries, about a century or back, had passed through this phase of agrarian revolution. But on account of foreign domination our country could not go through this phase and lagged behind. Now we have to make up this time lag.

2-30 P.M.

This agricultural revolution has two functions to perform. First function is to raise the agricultural production and the standard of living of the people. For this, the tiller of the soil must be freed from the fetters and relics of feudalism. He must be made the owner of the soil and his standard of living must be raised. His purchasing power which is very low must be raised, because the low purchasing power of the peasantry and masses in general has been the bottleneck in the way of the industrial prosperity of our country. The second function of agrarian

(SRI B. R. SUNTHANKAR)

revolution is the industrial development which was held back in our country on account of the low purchasing power of the peasantry and the masses, particularly the peasantry. These two functions of the agrarian revolution are complementary to each other. So, the nature of this revolution is primarily economic but more often than not the economic aspect of this revolution, of this change, of this reorganisation, is being lost sight of giving way to political interests and political expediencies Political and social aspects are subverting the economic aspect of the problem. Productivity aspect is lost sight of in the justice aspect. I will quote the words of Sri S. Thirumalai, a noted research worker, from his book entitled 'Post-war Agricultural Problems and Policies in India', published by the Institute of Pacific Relations, New York, on page 144.

> "Unfortunately, the more important and straight opproach of agricultural efficiency has been diverted into zigzag paths of political consideration and opportunism, apparently justified by canons of social justice. The economic objectives of land holding and tenures require a greater emphasis in the measures of reform under land policy."

It is therefore high time that we emphasise in season and out of season the economic objectives of land reforms even at the sacrifice of vague notions of social justice, etc. If our country is to prosper, we must concentrate on increasing agricultural productivity of our country. This legislation which is before us now must be judged only in the light of its ability to promote the agricultural productivity of the State. Whether this legislation would serve this purpose is very doubtful. Why I say so ? I know that this Bill generally follows the directives of the Planning Commission, but at the same time it shows a marked bias towards the landlord class and particularly the absentee landlords. Besides, looking to the various provisions of the Bill it will be found that it may not have much effect on the conditions in this State. It is nearly two decades since the land reforms are being pursued by the various Congress Governments in the several States. So, it is high time that we pause, ponder over and see what the actual results of this legislation are. Bombay was the first State to introduce radical measures of land reforms. Here is a report of the investigation conducted into the working of the Bombay Tenancy Act, 1948. This investigation was conducted by two eminent scholars of the Gokhale Institute of Politics and Economics, Poona and it was conducted on behalf of the Research and Programme Committee of the Planning Commission. So, it is a sufficently authoritative book. What are the findings as a result of this investigation ? I shall place them before the House in a nutshell.

> "The investigations reveal the general failure of the Act to promote its principal objectives. The Act failed in its primary objective of protecting the tenant. The legal fixation of maximum rent, restrictions on transfer of lands and general protection to tenants had little effect. For all practical purposes, the Act did not exist."

This is the finding of the investigation in a State which is considered to be radical and perhaps the most radical State in respect of land reforms in our country and where the administration has been very strict in implementing this Act. This really makes a very sad reading. But the report strongly supports the measure taken by the Bombay Government on the 1st April 1957 of making the tiller the owner of the soil. The report hopes that this would seal all the loopholes in the Act and that it would work efficiently. That is what the report states So, this report clearly shows that the time has come to think, re-think, review and re-evaluate the whole problem in the light of the experience gained in the past. Doubts about the efficacy of land reforms are expressed in other tespectable quarters also. I will quote

from the speech of another noted Congressman, Sri C. Subramaniam who participated in the Ooty Seminar. He has to say thus:

> " We are told, and it seems likely that, far from increasing food production, the reforms in view might diminish it. This is likely because we shall be increasing the number of uneconomic holdings owned by poor people who have no capital and can take no risks......We are in doubt whether the reform will yield sufficient beneficial results to justify the infliction of unmerited hardship on unoffending people."

He further says:

> "Agricultural Land Reform, carried out in the wrong way, will not only cause injustice and unmerited hardship, it will diminish food production; it will aggravate the present disorders in the marketing of foodgrains; it will add greatly to the difficulties of mobilising resources necessary for planned development. If the right way can be found, results of an exactly opposite nature can be secured. Hence, the crucial importance of choosing the right way and avoiding the wrong way."

That is the crux of the problem. Sri C. Subramaniam strongly advocates and suggests that we must proceed in the right way. The right way has to be found out. The World Land Tenancy Conference which was held in 1951 has also sounded a note of caution in respect of Land Reforms. Its report suggests, Sir, " that the land tenure specialist may go wrong if he ignores the integral relations between agriculture and the rest of the economy and indeed of the social order." The Land Reforms should therefore be viewed Sir, from that perspective. The agricultural reforms are to be linked up with the national economy as a whole.

We can also learn lessons from the other countries of the world. In the Eastern European countries, where conditions are similar to the conditions in India, they being mainly agricultural countries, measures of land reforms there have been undertaken for a long time past. What is the experience in those countries ? I will quote from the publications of the Government of India—Agricultural Legislation in India—Land Reforms. Vol. IV, Page II. In its introductory portion, Sir, of this volume, it is said:

> "Subsequent re-distribution of land carried out under political pressure particularly in the countries of Eastern Europe can only be done at the economic efficiency. The results soon became manifest in declining yield and progressive deterioration in the standard of rural living."

Further it is said, Sir,

> " In all countries which carried out drastic redistribution of land, steps had to be taken to preserve the economic efficiency in the larger national interests by measures designed to secure a large unit of co-operation. The preservation of a minimum size holdings was sought to be enforced by changes in the laws of inheritance in Germany and legislative compulsion in Denmark and other countries."

Mr. SPEAKER.—You have taken already half-an-hour.

Sri B. R. SUNTHANKAR.—I will finish at Three, Sir.

Mr. SPEAKER.—I cannot give you so much time. There are others also anxious to speak. Sri Arumugham is just sitting here.

Sri B. R. SUNTHANKAR.—I will finish, Sir. Sir, I have quoted all these authorities with a certain purpose, because the experience in the past should be taken into consideration while making new legislation. In view of this discussion, I will make a few general observations. As time would not permit me to go into details, I will deal with some broader aspects.

As far the classes depending on the land is concerned, it is possible to classify these people who are to be

(SRI B. R. SUNTHANKAR)

affected by this Bill into four broad categories.

1. Absentee landlord.
2. Small holder and tenant class in general.
3. In between these two classes there is one class whom I call educated middle farmer, and
4. landless labourer.

Now to speak about these four classes Sir, first I will take the absentee-landlord.

I strongly hold that the absentee landlordism must go from our country. There should be no exception to it, because this class is a parasitical class. It is a function-less class and a burden on the national economy. As my Hon'ble friend Sri V. S. Patil said yesterday, this is a class of idlers. The zamindary is abolished in our country; that was the first step. The second step is to abolish the absentee landlordism. But this Bill, Sir, retains this class and in some respects protects it. That is objectionable in my view, Sir. It is high time that the State would follow or emulate the example of the Bombay State by making the tiller of the soil the owner of the soil as early as possible. The Hon'ble the Revenue Minister said the other day, Sir, that this Bill will affect only three or four per cent of the absentee landlords. I doubt about the figure, Sir. In the first place Sir, I doubt the statistics because I happened to come across in the Report of the Technical Committee on Co-ordination of Agricultural statistics in India—September 1949, which says that about 800 villages in the old Mysore State, had no village records. Under these circumstances, how is it possible, Sir, to accept the figures given by the Hon'ble Revenue Minister?

Sri Kadidal MANJAPPA.—Village records have nothing to do with the record of rights.

Sri B. R SUNTHANKAR.—In the absence of such a record, in a large number of villages, how is it possible to get exact figures and correct statistics? That is my question. So, I am not willing to accept the figure furnished by the Hon'ble Minister. I think the percentage of absentee landlords must be very much higher than that.

Next, the small holder and the tenant class. This class is illiterate and ignorant, lacks finances, lacks initiative, possesses no scientific knowledge and we may call this class as Inert class. This class requires protection, requires financial assistance, not only in cash, but in the shape of materials, such as fertilisers, agricultural implements, etc. This class requires such assistance. The tenant class requires protection. This class must be protected from the owners against resumption and surrender. Because on account of the surrender clause, we had bitter experience in the Bombay State Speaking about the North Karnatak, the investigation which I referred to earlier, reveal that in the districts of Dharwar, Bijapur and Bel aum, during the course of five years, 50 per cent of the area changed hands.

Due to such loopholes and due to such clauses for resumption and surrender, if these classes are not properly protected and the Act is not properly administered, the objective of the land reform is bound to fail in the State.

Then, there is the other class—the educated middle class. This is a very important class, though small in number. It is enterprising, able, efficient and tries to increase the food productivity by improved methods. He will play an important role in Indian agriculture He can efficiently manage the land. We can call him the back-bone of future Indian agriculture. So, this class will have to be encouraged and the legislation should not take away the incentive of this class.

Then, the fourth class is the landless labour. The landless labour offers a great problem in our country. It is the lowest in the rung, living under precarious conditions. The income of this class is only 104 Rupees, less than half of the *per capita* income of the country. This class requires special

treatment. It is not possible to supply land to all the members of this class. It is practically impossible due to dearth of land. So, this class will have to be protected by such measures as Minimum Wages. This Government should immediately try to protect this class by enacting the Minimum Wages Act.

Then, a considerable portion of this landless labour will have to be absorbed in other fields like small scale industry, Village industries, factories and mills and so on. But a beginning could be made, Sir, to solve the problem of this class by initiating co-operative farming. The Planning Commission has specifically said that this class should be engaged immediately in co-operative farming.

So, looking to all these conditions in our country, a balance would have to be struck between social equity, economy and efficiency. That is my main contention. I would suggest a few things to strike this balance.

First is the universal owner-occupancy; second is guarantee of holding necessary for efficiency in production; third is imposing ceiling limit. While doing this, non-operators, non-agriculturists are to be completely eliminated from the field of agriculture. The bogus supervision business and supervision from 10 miles must go. Persons having sufficient income from other sources should be eliminated from the land. There was a reference yesterday to some High Court Judge cultivating a big farm and a very useful and efficiently managed farm. I would suggest that experience of such talents should be made available in the service of the co-operative farming to be launched in our country.

Then about the holdings, methods adopted to fit the basic and family holdings is very unsatisfactory; they are defective. The approach of fixing the holding on income is wrong and should be abandoned. The move of levelling the holdings to 400 and 1,200 is generalising and equalising poverty. In the first place, it is practically impossible to calculate income in our country where there is no rational and systematic accounting. Besides, the pattern of economy in our country varies from region to region and place to place. The soils differ, the crop systems differ and there is the factor of availability of land and the amount of investment, etc. There are so many factors which are variable and it is practically impossible to fix the income on holdings.

Mr. SPEAKER.—Your time is up; you may conclude.

Sri B. R. SUNTHANKAR.—Give me some more time, Sir. So, under the circumstances, as the Planning Commission has stated, "it is difficult to correlate the family holding to a given level of money income, adjusted to a supposed level of prices". This Bill is trying to achieve this difficult task in the opinion of the Planning Commission. So, it would not be rational and it would not be proper and will not do justice to anybody. That is why, the income approach in the Bill is wrong.

Secondly, about the level of fixing them at Rs. 400 and Rs. 1,200. Let us look to the statistics about this Rs. 400. If we take the family of a landless labourer, the average income of this family, which lives in a precarious condition and which gets work only for 200 days in a year, is Rs. 487 and you are fixing the income of a basic holding at Rs. 400; that is, it is even much less than the average income of a landless labourer family, which family lives in a precarious condition. That is very unfair. This Bill guarantees the tenant only of the basic holding.

Sri Kadidal MANJAPPA.—Not always.

Sri B. R. SUNTHANKAR.—He may get more; but, that is the guarantee.

Sri Y. VEERAPPA.—You were recommending that the latitude of 10 miles given to the cultivable tenant or the landlord for self-cultivation should be removed. If so, do you not think that the object of the Bill would be frustrated?

Mr. SPEAKER.—Time is up; how much more time you want?

Sri B. R. SUNTHANKAR.—Give me five minutes more, Sir.

Mr. SPEAKER.—Then, the House now rises and meets after half-an-hour.

The House adjourned for Tea at Three of the Clock and re-assembled at Thirty Minutes past Three at the Clock.

Sri KADIDAL MANJAPPA (Minister for Revenue).—Mr. Speaker, with your permission I have got to make a submission. Tomorrow the discussion should close. There appears to be a number of speakers. I would therefore suggest that we may meet in the morning tomorrow at 8-30 a.m. and also in the afternoon, and we may take up the one hour discussion which is scheduled to be taken up today, on some other day.

Sri C. J. MUCKANNAPPA (Gubbi).—Why should there be meeting tomorrow morning and evening? Let the Government extend the session for one or two days more. Why should the members at the instance of the Government be put to inconvenience? I know a good number of members are anxious to speak and express their views. So, let them extend time for two days and instead of closing on the 10th instant, let them close on the 12th. I do not accept the suggestion made by the Hon'ble Minister.

Sri KADIDAL MANJAPPA—In that case, the original decision of the Business Advisory Committee may stand. Sir, the difficulty is the Legislative Council meets day after tomorrow. It is to deal with this very Bill. There is no other business. I request the Hon'ble Members either to agree to my proposal or adhere to the original programme.

ಶ್ರೀ ಎಚ್. ಜಿ. ನರಸಿಂಹೇಗೌಡ (ಶ್ರವಣಬೆಳಗೊಳ).—ನಿಮ್ಮ ಬಿಜಿನೆಸ್ ಕಮಿಟಿಯ ತೀರ್ಮಾನದ ಪ್ರಕಾರ ತಾರೀಖು 10 ರೊಳಗೆ ಇದು ಕಂಪ್ಲೀಟ್ ಆಗಬೇಕೆಂದು ಇದೆ. ಆರೀತಿ ಈ ಚರ್ಚೆ ಪೂರ್ತಿಯಾಗದೆ ಇನ್ನೂ ಮುಂದುವರಿಯುತ್ತದೆಯೆ?

ಅಧ್ಯಕ್ಷರು.—ಆ ವಿಷಯವನ್ನು ಮುಂದೆ ನೋಡೋಣ. ನಮ್ಮ ಬಿಜಿನೆಸ್ ಕಮಿಟಿಯ ತೀರ್ಮಾನದ ಪ್ರಕಾರ ನಾಳೆಯ ದಿನ ಈ ಮಸೂದೆಯ ಚರ್ಚೆ ಮುಗಿಯಬೇಕು. ಆದರೆ ಬಹಳ ಜನ ಮಾತನಾಡುವವರಿದ್ದಾರೆ. ಅದಕ್ಕಾಗಿ ಬೆಳಿಗ್ಗೆ ಮತ್ತು ಮಧ್ಯಾಹ್ನ ಒಂದುದಿನ ಸಭೆ ಸೇರಬೇಕೆಂಬ ಸಲಹೆ ಎದ್ದು ಕಾಣುತ್ತಿದೆ. That is the decision of the House.

ಶ್ರೀ ಎಚ್. ಜಿ. ನರಸಿಂಹೇಗೌಡ.—ಇನ್ನು ಬಹಳ ಜನ ಮಾತನಾಡುವವರಿದ್ದ ಪಕ್ಷದಲ್ಲಿ ಇನ್ನೆರಡು ದಿವಸಗಳು ಹೆಚ್ಚಾಗಿ ಈ ಸಭೆ ಕುಳಿತು ದೀರ್ಘವಾಗಿ ಈ ಮಸೂದೆಯನ್ನು ಚರ್ಚಿಸಬಹುದು.

ಅಧ್ಯಕ್ಷರು.—ಬಿಜಿನೆಸ್ ಕಮಿಟಿಯವರು ತೀರ್ಮಾನ ಮಾಡಿದ ಪ್ರಕಾರ, ಅದನ್ನು ನಾನು ನಿನ್ನೆ ತಮಗೆ ತಿಳಿಸಿದಹಾಗೆ, ಈ ಮಸೂದೆಯ ಚರ್ಚೆ ನಾಳೆಯದಿವಸ ಮುಗಿಯಲೇಬೇಕು. ನಾಳಿದ್ದು ವಿಧಾನಪರಿಷತ್ತಿನಲ್ಲಿ ಕೆಲಸ ಬೇರೆ ಯಾವುದೂ ಇಲ್ಲದೇ ಇರುವುದರಿಂದ ಸದಸ್ಯರು ಆದಷ್ಟು ಮಟ್ಟಿಗೆ ತಮ್ಮ ಭಾಷಣಗಳನ್ನು ಕಡಮೆಮಾಡಿ ಹೆಚ್ಚಿನ ಸದಸ್ಯರು ಈ ಮಸೂದೆಯ ಮೇಲೆ ಮಾತನಾಡುವುದಕ್ಕೆ ಒಂದು ಅವಕಾಶವನ್ನು ಕಲ್ಪಿಸಬೇಕು ಎಂಬುದಾಗಿ ನಾನು ಹೇಳುತ್ತೇನೆ.

ಶ್ರೀ ಎಚ್. ಜಿ. ನರಸಿಂಹೇಗೌಡ.—ಕಾಂಗ್ರೆಸ್ ಪಕ್ಷದ ಕಡೆಯವರೇ ಇನ್ನೂ ಮಾತನಾಡುವವರಿದ್ದಾರೆ. ಅವರ ಅಭಿಪ್ರಾಯದಮೇಲೆ ಈ ಮಸೂದೆ ಪಾಸ್ ಆಗಬೇಕಾಗಿದೆಯೋ ಏನೋ ಗೊತ್ತಿಲ್ಲ. ಆದರೂ ಆಗಲಿ ಇನ್ನು ಹತ್ತು ದಿನಗಳು ಕುಳಿತು ಮುಗಿಸಿದರೂ ಸರಿಯೆ, ಅವರಿಗೂ ಅವಕಾಶ ವಿಲ್ಲದಿದ್ದರೆ ಹೇಗೆ?

ಅಧ್ಯಕ್ಷರು.—ಆ ರೀತಿ ಕೂರಲಿಕ್ಕೆ ಆಗುವುದಿಲ್ಲ. ಇವತ್ತು ನಾಳೆ ಓವರ್‌ಟೈಂ ಕುಳಿತುಕೊಂಡು ಈ ಮಸೂದೆಯ ಚರ್ಚೆಯನ್ನು ಮುಗಿಸಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ.

Sri C. K. RAJAIAH SETTY (Chiknaikanahalli).—My opinion is in case you continue for two days, it is all right. Otherwise, we can have the session tomorrow in the morning also as expressed by the Hon'ble the Revenue Minister in case you are going to close this Bill tomorrow.

Mr. SPEAKER.—Yes.

Sri C. M. ARUMUGHAM (Kolar Gold Field).—We have to pity the Hon'ble Revenue Minister sitting alone and aloof without any assistance. We have to help him. Let us help him, Sir.

ಶ್ರೀ ಕೆ. ಪಿ. ರೇವಣ್ಣಸಿದ್ದಪ್ಪ (ತಿಪಟೂರು).—ಈಗ ಎರಡು-ಮೂರು ಗಂಟೆಗಳ ಕಾಲ ಅನಾವಶ್ಯಕವಾದ ಚರ್ಚೆಗೆ ಅವಕಾಶ ಕೊಟ್ಟು ನಮ್ಮ ಹಕ್ಕು ಬಾಧ್ಯತೆಗಳಿಗೆ ಧಕ್ಕೆಯಾಗಿದೆ. ಇದರಿಂದ ಒಂದು ಬಿಕ್ಕಟ್ಟಿನ ಸಂದರ್ಭ ಒದಗಿದೆ. ಆದ್ದರಿಂದ ಅಧ್ಯಕ್ಷರಾದ ತಾವು ಒಂದು ಟೈಂ ಲಿಮಿಟ್ಟನ್ನು ಹಾಕಿ.

ಅಧ್ಯಕ್ಷರು.—ಟೈಂ ಲಿಮಿಟ್ ಒಬ್ಬರಿಗೆ ಮಾತನಾಡಲು ಸಾಧಾರಣವಾಗಿ 15-20 ನಿಮಿಷಗಳೆಂದು ಹಾಕಿದ್ದೇನೆ. ಅದರಲ್ಲಿ ಮತ್ತೆ ಬೇರೆ ಟೈಂ ಲಿಮಿಟ್ ನಿರ್ಧಾರ ಮಾಡಬೇಕೆಂಬುದು ನಿಗದಿಯಾಗಿಲ್ಲ. ಅದನ್ನು ಮುಂದೆ ಯೋಚನೆ ಮಾಡಬೇಕು.

ಶ್ರೀ ಕೆ. ಪಿ. ರೇವಣ್ಣಸಿದ್ದಪ್ಪ.—ನಾನು ತಮ್ಮ ರೂಲ್ಸಿಗೆ ವಿರೋಧವಾಗಿ ಹೋಗುವುದಿಲ್ಲ. ಇದು ಬಹಳ ಮುಖ್ಯವಾದ ಸಮಸ್ಯೆ. ಆದ್ದರಿಂದ ಎಲ್ಲರಿಗೂ

ಸ್ವಲ್ಪ ಹೊತ್ತಾದರೂ ಈ ಮಸೂದೆಯ ಮೇಲೆ ಮಾತನಾಡಲು ಅವಕಾಶವಿರಬೇಕು.

Mr. SPEAKER.—What can I do? I expected Sri Sunthankar to finish in 20 minutes, but he has taken more time.

Sri B. S. SHANKARAPPA (Hosadurga).–The Secretary of the P.S.P. has given certain names and as per those names many members have spoken. But there is no provision for the other members to speak. What is the use of it?

Mr. SPEAKER.—After all, I am led by the time that the Hon'ble Members have taken. The P.S.P. have taken 5 hours; the Congress took 3 hours and 10 minutes and the Independents 4 hours and 45 minutes. I will give all the details later. Today the position is still worse.

ಶ್ರೀ ಕೆ. ಪಿ. ರೇವಣ್ಣಸಿದ್ದಪ್ಪ.—ಈಗ್ಗೆ ನಾಲ್ಕಾರು ದಿವಸಗಳಿಂದ ಅವರದು ಪಾರ್ಟಿ ಮೀಟಿಂಗ್ ಆಗಿಲ್ಲ. ಆದ್ದರಿಂದ ಅವರು ಮಾತನಾಡುವುದಕ್ಕೆ ಅವಕಾಶವಿಲ್ಲ; ಇನ್ನೂ ಯಾರೂ ಮಾತನಾಡಲಿಲ್ಲ. ನಿನ್ನೆ ಅವರು ಮಾತನಾಡಲು ಸಿದ್ಧವಾಗಿಯೂ ಇರಲಿಲ್ಲ.

ಅಧ್ಯಕ್ಷರು.–ನೀವು ಮಾತನಾಡುವುದಕ್ಕೆ ಮುಂಚೆಯೇ ಅವರು ಹೆಚ್ಚು ಜನ ಮಾತನಾಡಬೇಕಾಗಿತ್ತು. ಆದರೆ ನೀವು ಪ್ರತಿಯೊಬ್ಬರೂ ನಾಲ್ಕೈದು ಗಂಟೆಗಳ ವರೆಗೂ ಮಾತನಾಡಿದರೆ ಹೇಗೆ?

Sri S. D. KOTHAVALE (Chikodi).—I do not think it is true, Sir, and it is not a correct statement. We wanted to give chance to the other side. Our members made a concession. They should not make that as a ground to say we were not prepared to speak.

Sri A. V. NARASIMHA REDDY (Bangalore South).—Sir, it is friends on the other side who did not or failed to speak. On the first day, it was our party member who spoke. Our friends on the other side were not prepared to speak on that day. ಅವರು ಈ ಮಸೂದೆಯ ಮೇಲೆ ಮಾತನಾಡಲು ಸಿದ್ಧರಾಗಿಲ್ಲವೆಂದು ಹೇಳುವುದಕ್ಕೆ ಬದಲು ನಮ್ಮನ್ನೇ ಸಿದ್ಧರಾಗಿಲ್ಲವೆಂದು ಹೇಳುತ್ತಾರೆ.

Mr. SPEAKER.—That fact is known to everybody. They were not prepared on that day. ಮೊದಲನೆ ದಿವಸ ಅವರೇ ಮಾತನಾಡಲಿಲ್ಲ.

ಶ್ರೀ ಎಂ. ಕೆ. ಬೊಮ್ಮೇಗೌಡ (ಕೃಷ್ಣರಾಜಪೇಟೆ).–ಭೂಸುಧಾರಣೆಯ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ಯಾವ ಯಾವ ಪಾರ್ಟಿಯವರು ಎಷ್ಟೆಷ್ಟು ಗಂಟೆ ಮಾತನಾಡಿದ್ದಾರೆ ಎಂಬುದನ್ನು ಹೇಳಬೇಕು. ಕಾಲವನ್ನು ನಿರ್ಧರಿಸುವ ಬಗ್ಗೆ ಒಂದು ಅರಿಕೆಮಾಡುತ್ತೇನೆ. ದೇಶದ ಆಗುಹೋಗುಗಳ ಜವಾಬ್ದಾರಿಯಲ್ಲಿ ತಾವು ಒಬ್ಬರು. ಈ ಪ್ರಶ್ನೆ ಯುಗಯುಗಾಂತರದಿಂದ ಬಂದಿದೆ. ಇದನ್ನು ಬಗೆಹರಿಸಬೇಕಾದುದು ಒಂದು ಮುಖ್ಯ ಪ್ರಶ್ನೆ. ಕಾಲ ಪರಿಮಿತಿ ಇಟ್ಟುಕೊಂಡು ಚರ್ಚೆ ಮಾಡದೇ ಇದ್ದರೆ ಎರಡು ದಿವಸಗಳೇ ಅಲ್ಲ, ಎರಡು ತಿಂಗಳುಗಳವರೆಗೆ ಇದನ್ನು ಮುಂದೆ ಕಂಟಿನ್ಯೂ ಮಾಡುವ ಕಾಲ ಬರಬಹುದು. ಆದ್ದರಿಂದ ಅದಕ್ಕೆ ಅವಕಾಶ ಕೊಡದೆ ದೇಶದ ನಾನಾ ಕಡೆಗಳಿಂದ ಬಂದಿರತಕ್ಕ ನನ್ನ ಸ್ನೇಹಿತರು ಈ ಭೂಸುಧಾರಣೆಯ ಮಸೂದೆಯ ಬಗ್ಗೆ ವ್ಯವಸಾಯಗಾರರ ಹಿತ ಚಿಂತನೆಗಳನ್ನು ತಿಳಿಸಿ ಇಲ್ಲಿ ಮಾತನಾಡಲು ಹೆಚ್ಚಿನ ಕಾಲಾವಕಾಶವನ್ನು ಕಲ್ಪಿಸಿ ಕೊಡಬೇಕೆಂದು ನಾನು ಪ್ರಾರ್ಥನೆ ಮಾಡುತ್ತೇನೆ.

Sri B. R. SUNTHANKAR.—My request is that the discussions fixed for tomorrow should not be postponed beyond tomorrow.

Mr. SPEAKER.—It is not going to be postponed so far as I can see. ತಾವೆಲ್ಲರೂ ಈ ಚರ್ಚೆಯನ್ನು ನಾಳೆ ಮುಗಿಸಬೇಕೆಂದು ಒಪ್ಪಿಕೊಂಡಿರುವಾಗ ಬೇರೆ ಮಾತು ಅನಾವಶ್ಯಕ ಬೇಕಾದರೆ ನಾಳೆಯೇ ಅಲ್ಲ. ಇನ್ನು ಹತ್ತು ದಿವಸ ಮಾತನಾಡುತ್ತೇವೆಂದರೆ, ಅದಕ್ಕೂ ನನ್ನ ಒಪ್ಪಿಗೆ ಇದೆ.

Sri C. M. ARUMUGHAM.—Mr. Speaker, the Business Advisory Committee fixed ten days for this Session. The House has also agreed. On no account should we extend the session beyond ten days. We want an assurance from the Hon'ble Speaker before we consider the programme for tomorrow's session, whether to sit in the morning and evening or not.

Mr. SPEAKER.—The programme is for ten days. If the Government says that there is still work and wants more time, we will have to consider it.

Sri C. M. ARUMUGHAM.—On the first day we have six days. The Government could have told us whether they want more time.

Sri Kadidal MANJAPPA.—It will be closed within the scheduled time.

Sri B. R. SUNTHANKAR.—I was making out a point that Rs. 400 fixed as basic holding is inadequate. It should be raised at least to 500 or 600 rupees because our objective is to raise the standard of living of our cultivators. We should try to give them a better living. For doing that, the minimum should be raised by Rs. 100 to 200. Similarly the limit of Rs. 1,200 fixed for family holding is inadequate. If we take the per capita income in our country in 1952-53 which year is to be taken into consideration for fixing prices according to the Bill, it was Rs. 266. For a family of five persons

(SRI B. R. SUNTHANKAR)

it comes to Rs. 1,330. So, a holder of the family holding should have at least that much minimum income.

Sri C. K. RAJAIAH SETTY.—The per capita income is calculated on average basis.

Sri B. R. SUNTHANKAR.—That per capita income as it is, is very low and as a matter of fact has to be raised. My suggestion is, net family holding should have at least Rs. 1,500 income.

About the holdings, generally the idea of economic holding should be adopted as that would be a scientific way. The Planning Commission has recommended the idea of standard acres, *i.e.*, standard acres with reference to productivity of the land in terms of yield. The standard acres should be the basis of fixing these family holdings. According to me the basis of fixing a holding should be standard acres.

Then, I will come to the flaws in the Bill. About personal cultivation there is a loop-hole. For personal cultivation three factors are necessary; risk, personal supervision and labour. The system contemplated here is defective. I am an agricultural graduate and in my college days I was taught about land management. My Professor used to tell us that if one wanted to be a successful agriculturist he must stay on the farm and go round the farm daily. That is quite essential. Ten miles affair is useless. So, I would suggest that residence during the major part of cultivating season on the part of landlord must be made compulsory.

About the Land Commission I have to make a suggestion. There should at least be one expert on Economics in that commission.

The clauses relating to termination of tenancy, resumption, ceiling limit, will all add to sub-divisions. That is my fear and efforts should be made to avoid such sub-divisions.

About surrender of tenancy, this clause will have to be made more rigid. I have already made that point.

About land management, sections 90 and 97 give the power of managing lands vested with the Government either to the tribunal or a manager. The status of this manager would be that of a public servant. I am afraid that such a manager may not be able to manage the land well. The remedy will be worse than the disease. I would suggest that management in this case should be entrusted to the panchayats. The Planning Commission recommends management of such lands by the panchayats and the Nagpur Resolution also lays great stress on Village Panchayats. That fact should be taken into consideration.

Then one more point about fall in production. The fall in production should be considered as an offence. If there is neglect of land or bad management resulting in fall of production the Government should take over the land. The fall in production should be considered an offence and penalised, clauses 26 and 96 should be amended accordingly.

Sri Kadidal MANJAPPA.—How to determine that there is fall in production or average production?

Sri B. R. SUNTHANKAR.—The matter may be enquired taking into consideration the average production for 3 or 4 years.

About co-operative farming, in my opinion that is an ideal thing and that should be our ideal. But, unfortunately the atmosphere in our country is not favourable. Our people lack that co-operative spirit. The co-operative approach is not there. So, it is very difficult to say that co-operative farming will be successful at this stage. Instead of that, more efforts should be made on service co-operative. A start can be made in that direction. The Planning Commission has also recommended that. A start in the direction of co-operative farming can be made in the case of lands that will be vested with the Government. The landless labourers should also be absorbed in the co-operative farming.

About ceiling, I must express my feelings. Ceiling limit is quite essential. To remove the disparities in our agriculture there must be a ceiling limit. My contention throughout the discussion is that the holding should be economically efficient. That

factor should be taken note of. Efficiency should not suffer. I have no objection for fixing the limit at Rs. 3,600. That will be quite sufficient taking into consideration the living conditions of our people in this country. But, one more fact should be considered and that is non-agriculturists or persons having sufficient income from other sources should not be allowed to enter into the land.

I congratulate the Revenue Minister for showing courage in bringing forth this Bill. With these words I close my speech.

4 P.M.

Sri M. Y. GHORPADE (Sandur).—Sir, in making my remarks on this Bill, I am fully conscious of the importance of this Bill as well as the very great difficulty of reconciling the interests of the small owner as well as the tenant. I quite appreciate the problem and the way it has been tackled by the Hon'ble Minister. If one has to pin-point the central problem of tenancy reform in India and in Mysore in particular, one would have no hesitation in saying that it is the problem of reconciling the interests of the small owner, owning less than 10 and 15 acres, and the tenant. The second major problem, which is of equal importance—though not mentioned in the Bill by way of specific provisions—is the way in which this Bill is going to be implemented: whether the administrative machinery which is going to implement this Bill is going to live up to the basic tasks it will be impelled to face; in other words, whether the administrative machinery is going to give sufficient weight to the interests of the tenants and make up for the economic and social disabilities of the tenant. Problem No. 3, is of course, what we do, not only for the present, but also the kind of provision we are going to make for the healthy development of agrarian economy in the future. These are the three salient points for which solution must be found in this Bill.

We could judge or discuss this problem against the general background of tenancy reforms in our country. May be this point bears general repetition, but it is inevitable. This is to remind ourselves of the three basic objectives before our country, namely: the first, of course, which is the economic objective, *i.e.*, food production. Objective two is the socio-political or the problem of levelling down of the great disparities in agrarian holdings. The third is the psychological factor or the psychological fact that it is calculated to improve the agrarian economy by giving the land to the tiller.

Against this background before we consider how these general principles of tenancy reform and the stepping-up of production are applicable to the conditions in Mysore, I wish to say a word or two about a frequent controversy raised in this House regarding ceilings. It has been said by many members on both sides of the House that ceiling should not be fixed only for agrarian holdings when we are not prepared to fix similar ceilings on urban holdings. I wish to point out that this parallel, though it may seem psychologically attractive, is considerably misleading because, in the main, land is a given and limited factor of production. It does not vary. The supply of land is inelastic. Not so the other sources of urban income. This is particularly so in a backward economy. From the production point of view fixing absolute ceilings on urban incomes by methods other than taxation might affect production considerably whereas in a backward agricultural economy, fixing of ceiling on agricultural holdings is calculated to increase production by forcing people to cultivate land more intensively. It is quite well-known—it is not a matter on which there could be any argument—that in a backward country like India, we cannot afford to have extensive farming because of the population pressure on land. Extensive farming is suitable only for countries where land-labour ratio is smaller. It can be done in such countries where mechanisation of large acreages is possible, whereby profit per acre can be increased by reducing cost per acre. It is patently clear that the yield per acre and the

(SRI M. Y. GHORPADE)

employment potential per acre goes down by having larger farms. Let us, for this purpose, compare the yield per acre in the several countries having largesized holdings and smaller holdings. We know that the United States and the U.S.S.R. have large farms, whereas U.K., Denmark and Japan have smaller holdings. As a matter of fact, Japan has holdings which are on the average less than the size of the average holding in India. It is interesting to note that whereas in Japan the average holding is smaller than ours, its production is twice as much as in U.S.A. and 2½ times as in U.S.S.R. This is something which is not always noticed or recognised sufficiently. The production average in Japan is mainly due to intensive farming. Once again, we should recognise that the concept of ceiling is merely a concept to enable us to fix a certain acreage. It does not really fix an absolute, standard income. According to the Bill, Rs. 3,600 would be ceiling for a family of five. We are aware that with proper methods of cultivation, improved manuring and seeds, we can easily double or even treble the income, which means that the effective ceiling on land will be to the extent of 7 to 14 thousand or 14 to 28 thousand, which I am sure does not at all compare unfavourably with urban incomes in our present situation. Therefore I submit that it is misleading to try and say that there should be no ceiling on land income while such ceilings are not imposed on other sectors of production.

Before we proceed further, it would be useful to keep in mind the basic conditions in our State. It is no use discussing land reforms very generally because this Bill is to be made applicable to the situation in Mysore State.

In Mysore there are 267 lakhs of acres of agricultural land out of which 61 lakhs have been leased out to tenants which comes to about 25 per cent of the total area. Similarly holdings below 10 acres constitute 66 per cent of the total holdings in Mysore and they also cover a similar extent of 25 per cent of the lands. So the question is how to balance the interests of the small owners and the tenants who cultivate an equal area in Mysore. We also know that owner-cultivators are 67 per cent, tenants 30 per cent, agricultural labourers 15 per cent, rent-receivers 5 per cent. Of the owner-cultivators 66 per cent of the holdings are below 10 acres and cover 25 per cent of the total area, 33 per cent of the holdings are between 10 and 100 acres and they cover 55 per cent of the total area. So it will be seen that 99.44 per cent of the holdings in Mysore comprising 90 per cent of the area will not exceed the ceiling limit even if the ceiling is put at 100 acres. The ceiling limit does not affect even ½ per cent.

Now let us see what is the position regarding tenants. 61 lakhs acres comprising 25 per cent of the total area have been leased out to tenants. Nearly 50 per cent of the lands leased out is leased out by owners below 25 acres. The break-up is as follows. Owners below 15 acres have got 100 lakh acres and they have leased out 15 lakh acres. Owners having between 15 and 60 acres have leased out another 15 lakhs acres ; owners having between 60 and 150 acres have leased out 6 lakhs acres and owners having above 150 acres have leased out 3 lakhs acres. Owners having below 15 acres have leased out 25 per cent ; owners having between 15 and 60 acres have leased out 25 per cent, between 60 and 150 acres 10 per cent and above 150 acres 5 per cent.

Keeping in mind these figures let us try to see how exactly the owner-cultivator is affected and how exactly the tenant is affected. As I pointed out, people owning less than 15 acres each will be resuming 15 lakh acres. People owning between 15 and 60 acres will be resuming 40 per cent of the area leased out and people owning between 60 and 150 acres will be resuming 20 per cent of the area leased out.

Now let us take the question of small owners. People owning less than 15 acres each together own 100 lakhs acres and they have leased out 15 lakhs acres and they will be resuming the entire land. Whether this is good or

bad depends upon what you think the small owner will do with the land. Some may say that this is something which helps the owner to have something of an approach to basic holding. There is also this argument that if a small owner owning less than 15 acres has leased out something of that, it means that he was not in a position to cultivate the land due to certain inherent difficulties like distance or lack of finance or lack of will to cultivate. Otherwise he would not have leased it out. By this resumption clause you are forcing the small owner to resume his land even if he does not have an intention of cultivating it personally. What will happen is this. He will resume the land and then he may sell it as there is no bar to his selling. If he has got only below the basic holding he can even lease it out. What I fail to understand is this. If you allow him to resume and then to lease, there appears to be some contradiction in it because the idea of allowing the small owner to resume is that you think it is required for personal cultivation. If you allow him to lease it out after resumption, then obviously there is contradiction because then the interest of the tenant is absolutely not protected. It may be said that it is a matter of opinion, but the fact remains that out of 60 lakhs acres which have been leased out to tenants 40 lakhs acres will be resumed under this resumption clause. Moreover it can be argued, very validly, that owner-cultivators have been given sufficient time to resume whatever lands they wanted to resume for personal cultivation because for ten years we have been discussing land reforms. In Mysore State there has been absolutely no bar on ejection till very recently. Therefore I think owners have already ejected the tenants whom they wanted to eject and resume the land. In spite of that now you are introducing this clause of resumption which is going to make it almost compulsory on these persons to resume their lands as otherwise they will los th ir lands. This is something which will hit the tenants very hard. The small owner who cannot for personal reasons cultivate the land even after resumption of the land, will either sell it or lease it out or he might enter into a new type of relationship which I might describe as 'neo-tenant'. He might enter into a contract that he will pay for the agricultural operation and then take the crop. This virtually amounts to tenancy or crop-sharing, but the person with whom he enters into contract cannot be described as a tenant. The result is that about two-thirds of the tenants will either become agricultural labourers or the favoured ones will enter into what I call the 'neo-tenant' relationship with the owner. On this point I agree with some suggestions made in the House that 'personal cultivation' has not been effectively defined because the definition of 'personal cultivation' as given in the Bill is very loose. When it comes to resumption, it should be rather rigid. The Planning Commission has suggested that the definition of 'personal cultivation' as far as resumption is concerned should include an element of personal labour. The Planning Commission is very clear on the point that what is resumed should not be allowed to be leased out under any circumstance. This is what the Planning Commission says:

> "As an element in personal cultivation, the performance of minimum labour, though correct in principle, presents difficulties in practice. It is, therefore, suggested that the expression 'personal cultivation' should be defined to include entire risk of cultivation being borne by the owner and personal supervision being exercised as mentioned above. When land is to be resumed for personal cultivation, however, the desirability of providing also for the third element in personal cultivation, namely, personal labour, may be considered. If the land is not brought under personal cultivation or is let out within a period to be specified, the ejected tenant should have the right of restoration."

Sri KADIDAL MANJAPPA.—It is there in the Bill.

Sri M. Y. GHORPADE.—Even so, a small holder can lease out. A small holder is a person having less than a basic holding. According to the example given by the Minister anybody having less than 20 acres can lease out.

Sri KADIDAL MANJAPPA.—It all depends upon the variety of the land.

Sri M. Y. GHORPADE.—You have defined small holder as owning less than the basic holding.

Taking the example the Minister has given, with an acre yielding 30 pallas and at the price of Rs. 20 per palla, the basic holding works out to 20 acres. That means, anybody owning below 20 acres will be allowed to lease out. I feel that in the case of personal cultivation there ought not to be any scope for once again leasing out except in the case of widows, army personnel and others suffering from some such disability. I also feel that people owning 50 acres and more should not be allowed to resume because the situation in the State is such that we have to deal with the problem of small owners. These people owning above 50 acres are going to take advantage of the resumption clause and so they will resume about 8-10 acres of land from the tenants. I feel that resumption should not be allowed after 50 acres.

Sri M. RAMAPPA.—He is very strongly pleading for tenants and ceiling. I want to know whether he is opposed to introduction of ceiling in other sectors.

Sri M. Y. GHORPADE.—I am opposed to ceiling in urban economy as it is in practice subjected to high rate of tax. To provide for absolute ceiling so far as urban income is concerned, is not right. I am only arguing about the method of ceiling. In my opinion, ceiling in urban economy should be brought into force through progressive tax. I am opposed to absolute physical ceiling. I am aware that several representations have come from the concerned authorities on behalf of the land owners. But there should be no provision affecting the interests of the tenants as well. You will bear with me in discussing the problem of tenants. Two-thirds of the tenants will be ousted according to the resumption clause. They will be dispossessed of about 40 lakhs of acres and they will become agricultural labourers.

Sri KADIDAL MANJAPPA.—On what basis are you giving the information ?

Sri M. Y. GHORPADE.—Land-owners with less than 5 acres have leased out 3½ lakhs of acres to the tenants. Landowners with 5 to 10 acres have leased out 6 lakhs of acres; those with 10 to 15 acres have leased out 5.4 lakhs of acres. About 15 lakhs of acres will be resumed because they are below the basic level. People with 15-20 acres have leased out 12 lakhs of acres. 50 per cent will be resumed in this category. Those with 30 to 60 acres have leased out 12.7 lakhs of acres. Here also 50 per cent will be resumed because they are well below the family holding. Land owners with 60 to 150 acres have leased out about 7 lakhs of acres. May be 2 or 3 lakhs out of this extent will be resumed. This is on the basis of dry land. Because, the break up figures with respect to dry, wet and bagayet are not available in the Report. That difficulty is there; that really does not falsify the figures. What we are interested in is the relative position between the tenants and the small holders. About 38 lakhs out of 61 lakhs will be resumed on a conservative estimate and it will be more than 35 lakhs because of the time lapse. During the time lapse people made transfers. When people made transfers the extent of resumption would increase. Therefore, I will not be surprised if 40 to 50 lakhs of acres will be resumed out of 61 lakhs.

Sri KADIDAL MANJAPPA.—Is it your suggestion that there is to be no resumption even in the case of small holders ?

Sri M. Y. GHORPADE.—I have already suggested that there should be no resumption after 50 acres. Even for those people with land below 50 acres, unless you prevent them from leasing out or selling out after resumption, you must make it more difficult to resume as suggested by the Planning Commission. After they resume they should not be allowed to lease out. What

Bombay has done is, they have kept reumption clause in abeyance, realising the difficulty, because I think they want to give the tenant time to consolidate himself economically and make himself strong and realise his rights. Or it may be that they think that sufficient time is already allowed to the land-owners to resume the land and that no further opportunities should be given to them to resume. It must be one or the other. Therefore, it is my suggestion that resumption clause should be kept in abeyance till some time because the major difficulty is, the tenancy records are not available in Mysore. Even according to your figures, 61 lakhs of acres have been leased out out of 260 lakhs; that is about 25 per cent of the total agricultural area. Many people who are not taking up personal cultivation are still shown in the village record as owners. I will come to that question a little later. There should be a land records correction drive. This is what happened in U.P. I am quoting the words of the Revenue Minister from U.P. This is what he said:

The quotation is from 'Agrarian Revolution in Uttar Pradesh'.

> "The correction drive was started about the middle of August, 1954, along with the kharif partal and continued till November, 1954. Before the drive was started printed leaflets were widely distributed in the villages, inviting the peasantry to take advantage of this opportunity to get the records corrected free of cost and assemble on the appointed date and time to hear the entries in the khataunis to be read out by the lekhpal in the presence of the Presidents and other members of the Land Management Committees. This publicity evoked considerable interest; the response was eminently satisfactory.
>
> "For the purpose of the drive, each tahsil was divided into three sectors assigned to the S.D.O., the tahsildar and the Naib-tahsildar. Each of these officers was required to visit all the villages in his sector.
>
> "The lekhpals read out the Khatauni both Parts I and II, to the assembled tenure-holders at a suitable place in the village selected in consultation with the President of the Land Management Committee, and made a record of all entries which were challenged by the tenure-holders. This process continued from day to day until entire Khatauni had been read out and all errors and disputes had been recorded. The errata lists were prepared in two parts, one relating to undisputed successions and the other relating to other changes. As soon as the lists were completed for a village the lekhpal got them signed by the President of the Land Management Committee and passed them on to his Supervisor Kanungo.
>
> ....
>
> "On receiving the errata lists, the S.D.Os., Tahsildars and Naib-tahsildars were required to pass orders summarily, as far as possible on the spot, and apprise the affected tenure-holders of the position. Summary orders were, however, not to be passed in cases relating to changes in the recorded rent or land revenue, class of tenure, term of cultivation and division of holdings which were to be decided in regular proceedings.
>
> ... .
>
> "With but minor exceptions, the work was well done. The S.D.Os., Tahsildars and Naib-thasildars did extensive touring to supervise the work of lekhpals and Supervisor Kanungos. This will be clear from the fact that about 34,86,000 wrong entries were discovered out of which nearly 26 per cent were corrected during the division itself..........."

4-30 P.M.

The next point which I would like to mention is about ceiling. Much has been said about sailing and certain very important suggestions have been made by members saying that ceiling should be fixed not so much by the Land

(SRI M. Y. GHORPADE)

Commission but more scientifically. I think the Mysore Government have set up a special department in order to standardise the land revenue system in the State and to bring the revenue settlement on par. That department has collected enough figures to enable the department to carefully and scientifically assess the land revenue from the point of view of rainfall, etc. This department should be strengthened and put in charge of collecting data on these things and that should form the basis on which the Land Commission should function. That is a good suggestion made by some members and with the following modifications I support it.

Regarding ceiling, some members have said it is high and some have said it is not properly fixed. I would like to point out that in fixing ceiling we must take into account not only the income-tax but also the land tax. Naturally there is a certain ratio between dry lands and irrigated lands. For instance, in Bombay it is 1 : 4; one acre of irrigated land and 4 acres of dry land. According to the ceiling that is to be fixed in the State by merely applying the formula, the ratio between dry and irrigated land will be 1 : 8; one acre of land and eight acres of dry land. There should not be such disparity in the different States as regards the dry and wet lands. Even from that point of view there is much that can be done by the Land Commission and the Revenue Department in assessing what should be the ceiling on more careful and scientific basis. I am sure the Select Committee will apply itself more assiduously and more scientifically.

Another point. The ceiling has been fixed on family basis. You have merely said that if the family consists of more than five members, for every additional member in excess of five, one family holding may be held. I feel that for every additional member in excess of five, one basic holding should be fixed up to a certain limit.

SRI S. D. GAONKAR (Karwar).—There will be increase in production.

SRI M. Y. GHORPADE.—I do not think it matters. We are immune on that issue.

There was another suggestion made by an Hon'ble Member opposite and that is regarding the calculation of income on dry lands. It was that 50 per cent of the gross produce should be taken as the net income on dry land. That is also the suggestion of the Planning Commission. What is now being done is one-third of the gross produce is taken and 50 per cent of that is taken as the income on dry land. But it should be 50 per cent of the gross produce. If I understand the Hon'ble Minister correctly, the suggestion of the Land Commission is also in this direction. Let us see what happens. The ceiling so far as the dry land is concerned goes down and the compensation given to dry lands will increase if the calculation of net income on dry land is based on 50 per cent gross income and not on one-third of the gross produce. Whether that that suggestion is proper or not depends upon whether you consider the ratio between dry and irrigated lands as proper. This is a matter which the Select Committee should go into more carefully.

Regarding compensation, according to the Bill those tenants who become occupants of the land have to pay compensation 15 times the rent minus the assessment. There will be surplus on the application of ceiling. When that surplus is put on agricultural labourers or dispossessed tenants, they have to pay at the rate of 15 times the net income. This will go to big landlords. I do not think it is logical that a certain amount of compensation recovered from tenants should go to big landlords, because the tenant gets land or a landless labourer who has got land as a result of surplus has to pay 15 times the net income. I do not see why there should be disparity on certain types of land. 15 times the net income will result in more than the market value.

SRI C. K. RAJAIAH SETTY.—Very few occasions.

SRI M. Y. GHORPADE.—But there will be such occasions.

The right to resumption must be restricted and the right to lease also must be restricted, if not completely abolished. Here also, the U.P. Minister for Revenue has got very very interesting things to say and I am quoting him because he is a man of experience.

> "The landlord's right to resume land would evidently militate against the tenant's security of tenure, and where it has existed the results have not been gratifying. The First Five-Year Plan had proposed that the limit of resumption for personal cultivation should be set at three family holdings. Recognition of this right, however, has led to large-scale dispossession of tenants in some of the States. It is not easy to define personal cultivation : loop holes in the law have been found which enable absentee landlords living in distant towns to resume lands from tenants and get them cultivated through hired labour or through crop-sharing. Resumable and non-resumable areas have not been demarcated and a tenant's right to purchase, where it exists is operative *pari passu* with the landlord's right to resume. These defects supply a lever in the hands of the landlords which they have not been slow to use. In some cases landlords have sold out or partitioned the lands which they personally cultivated and having thus brought their holdings below the permissible limit, proceeded to evict the tenants to resume further areas. Also, in an attempt to strike a fine balance between the rights of the landlord and the interest of the tenant, the law has been rendered too complex for the poor tenant to understand. Nor has the necessary vigorous administrative support been forthcoming to back up the tenants who are generally in too weak a position both economically and socially to insist on their rights ....
>
> This might mean, by the way, that tenants of these owners will have little or no hope of social and economic freedom for an indefinite time to come.
>
> Experience of the last five years shows, however, that regulation of tenant-landlord relationship is not possible and that if the position of the tenant is to be secured there is no alternative to ending this relationship at one stroke and bringing the actual tiller of the soil face to face with the State.
>
> In Uttar Pradesh it was not thought desirable to permit any resumption for personal cultivation. Thus the State which has, next to Assam, the highest percentage of cultivators in the country, was spared the spectacle of large-scale ejectments and consequent misery. ... .
>
> Thirdly, there is no real necessity to permit a peasant to let out the land at all. If he goes out of his village in search of a more remunerative occupation for any length of time, he can put it under trees or a grove. In the event of mere temporary sojourns there is no reason why he should not engage hired labour. To allow him to sub-let merely on the off-chance that he may some day come back to his land would mean robbing an impecunious Peter to pay an adventurous Paul."

There is something in that; I have already made that clear. Let us see how much the tenant will get from the surplus land as a result of the application of the ceiling. It seems very nice on paper. According to the calculation in the Jatti Committee Report, about two lakhs would be available as surplus land. The Hon'ble the Minister for Revenue said that 2 to 4 lakhs would be available. As a result of big uncertainties like transfer of land we really do not know whether even two lakhs might turn out to be an over-estimate. While taking away 40 lakhs of acres from the tenant, we are not sure of giving him two lakhs of acres. For every inch of land that is given to him he will have to pay 15 times the net income which is a

(SRI M. Y. GHORPADE)

colossal figure. There is also a feeling in the public mind that the landless labourers will get something from the surplus land. The first preference is to be given to the dispossessed tenant. He hardly gets 5 per cent of what he is dispossessed of. So, there is no question of any benefit going to the agricultural labourer. The question of agricultural labourer is, of course, very difficult. Let us not give a false impression that we can solve the problem of agricultural labour merely by enacting this legislation. Unless there is a party which is prepared to pay minimum wage to the agricultural labour, this problem is not going to be solved. Supposing an owner-cultivator gets certain surplus land. Dividing the surplus by the number of hours he and his family members put in on the field, you will arrive at a figure which is equal to the wage that he earns. Out of that something has to be deducted for fair rent. He is not going to pay even that unless you increase the employment potential. Therefore, the Hon'ble the Minister for Revenue hit the nail on the head when he said that educational and other concessions that Government is giving to the backward classes should be extended to the agricultural labourers also. Nothing could have been more right than that and I wish to state that unless the so-called communal ratio is replaced by a ratio of poverty, I do not think Mysore will go down in history as a progressive State. One day—it may be five or ten years hence—the communal ratio on which all benefits are based will have to be replaced by a poverty ratio.

I would like to say a word or two about co-operative farming. Before dealing with it, I would like to say that there should be some limit below which a man should not be allowed to fragment his land. Just as you put a limit on future acquisition you should put this restriction also. It is a very good suggestion but it interferes with the personal laws of the people in this country and so unless the Parliament modifies the personal laws and the Constitution to this extent, it is not possible to do so. But it is something which has to be kept in mind.

Coming to co-operatives, it has been decided to set up service co-operatives because it is felt that the tillers as well as the small owners do not have sufficient finance to cultivate the land properly. If they are to do intensive cultivation, some governmental help has to be given and therefore service co-operatives have been set up or are intended to be set up to supply the needs of the agriculturists in the matter of manure, seeds, technical know—how, marketing facilities, etc. But I submit that even for supplying these amenities we must find out a method of relating the benefits or facilities that the co-operative societies give to the tenants to certain minimum standards of production. The tenant must be told : "This is the cost of productions for this land and you must be able to grow this much". Certain calculations about the standard of yield will be made by the Land Commission and the persons concerned.

Therefore, it would not be an insuperable problem to fix certain minimum production targets for a particular quality of land in a particular area if given adequate facilities of manure, seed and credit. We must try to relate governmental facilities with minimum production targets as in certain other countries.

Coming to co-operative farming, I feel that service co-operatives are giving a lot of help to the people. If people are going to be attracted to co-operative farming, it should be in a position to give extra incentives, that is, more than what the service co-operatives have been able to give to the people. Therefore, co-operative farming should emphasise on agricultural employment and improved agricultural processes. Co-operative farming will be successful and production increases if facilities are given. That is what we have to demonstrate to the people. You must tell them that by pooling the lands and cultivating them, you will get more benefits through co-operative farming than through service co-operatives. We have not really thought of what are the incentives that we can

give more than what we give to service co-operatives.

I think, when we are talkingof these things, we are very negligent about something which is more important than these things and that is consolidation of landholdings. I fail to see why nobody is bothered about consolidation of holdings. You take the case of Punjab. There, one crore of acres have been consolidated. The idea of having a basic holding is that a person will cultivate it more economically. But what is the use of having a basic holding if it is spread over 10 to 25 miles area? If the land is consolidated, it is only then that he will be able to put labour, capital and finance to more effective use. Consolidation must go hand in hand with service co-operatives and service co-operatives are nothing but multi-purpose co-operative societies. Consolidation of land holdings should be related to Governmental credit facilities with certain minimum production targets and it is only then that we will be able to step up production. Therefore, I suggest that the Government should experiment with co-operative farms with certain surplus land that will got as a result of introducing ceiling. It is also obvious that co-operative farming has a better chance of success when you are dealing with landless labourers. The other day I pointed out the genuine effort made towards setting up a co-operative farm where after three years what remained of co-operative farms was only landless labourers. Let us begin with landless labourers and settle them over these surplus lands.

Probably, it might be of some interest to compare here as to what happened in China because then we will realise the similarity or dissimilarity of the situation and then come to some conclusions. In China, as you know, most of the people owned one-sixth or one-fourth or half an acre. Then they were told that if they joined into co-operative farms they will be given facilities. There was a tremendous economic pressure. Whatever might be the system of Government in China, they did not have parliamentary system. Once the party makes up its mind, then it will be followed up quickly, because the Government of China is a wing of the Party. There is no such thing in Parliamentary democracy. Both these economic incentives and the psychological background have resulted in co-operative farming in China. Once co-operative farming was started, when they were told that they cannot sell or transfer the land, it ceased to be a property. Then they thought why go on having land. They started then distributing the entire produce on the basis of work. I am only giving the background of China. The background of China was different. If we have to convince our people, it requires more effort on our part to convince the advantages of co-operative farming. One thing must be said to the credit of China. Whatever may be the system of Government in China, they have made tremendous effort and they have brought out books on what are the problems faced by them when they set up co-operative farming. As a result of social upsurge in China, what are the difficulties that were experienced by them? It is a very interesting book. There you find what were the decisions they had to take; they decided how to distribute work amongst the various workers. If the members do not have sufficient social or economic homogeneity, there might be some difficulty as to who should do a particular work. When once that is decided, there was the problem of calculating the work; how one work has to be equated with some other work of a different nature and finally there was the problem of distributing the produce. These are very complicated decisions. I have suggested we should go slow or the functions taken up by co-operative farming should be in keeping with the social consciousness and the training of the members. As our Prime Minister said, we are committed to democratic approach and so there can be no question of compelling anybody and therefore I suggest that certain element of compulsion which is found in the Bill saying that where two-thirds agree, the remaining one-third should be automatically made to agree to co-operative farming, should be modified and it

(SRI M. Y. GHORPADE)

should be left completely to the free will of the people themselves.

There are one or two minor points. I am very happy that the Bill suggests that occupants do not have the right of transfer for 20 years until they paid the necessary compensation. But even that class of people will be allowed to mortgage the land to co-operative societies and take loan from co-operative societies. I think that is a very progressive move and we should all be happy about it. But I only wish to say that other tenants in similar situations, for instance, tenants of temple lands, should be given that right and that situation should be rectified as soon as possible. Such tenants also should be allowed to lease the lands to co-operative societies.

A MEMBER.—Then temple lands should remain as they are ?

Sri M. Y. GHORPADE.—I was saying that he should be allowed to get loan.

Sri Y. VEERAPPA.—Why not grant absolute ownership ?

Sri KADIDAL MANJAPPA.—The ideais that the tenants of the temple lands should become the owners.

Sri M. Y. GHORPADE.—The point which I want to make is that if the tenant becomes the owner after 20 years, pending legislation, it might take one or two years and then why should people suffer ? They might become absolute owners after two years. Just as these tenants have been given the right pending their becoming owners, they should be given facility to get loans. Therefore, I wish to conclude by saying that there is scope in this Bill to give more protection to the tenant by restricting resumption by defining more scientifically and by putting down certain other things. I once again say that the Government are faced with a very difficult problem of legislating for small holders and tenants. Much has been done to secure that end. I think the same thing can be done further to make the clauses more specific and less ambiguous. The Hon'ble Minister in all dignity and humility said the other day that there is scope for improving certain clauses and also scope for incorporating certain suggestions made by the Planning Commission.

[MR. DEPUTY SPEAKER in the Chair]

And therefore, what I said today were mostly certain general statements. I have not gone into clauses because I feel that the House will get a chance to do that after the Select Committee Reports. But I only want to make one more point regarding credit before I conclude.

I have to refer to the Rural Survey Credit Report made by an expert committee which went into the question of rural credit for a period of three years in India. After that period, they came to the very important conclusion that rural credit was not making sufficient headway because the village society lacks the financial basis and the personnel to run it. Therefore the Rural Credit Survey Committee, after very great thought have made a suggestion that large scale societies should be formed and the State should participate in the capital of such societies and give money to those societies. As a result of that Report, the Planning Commission accepted it and within three years of implementation of that Report, what was only 50 crores, went up to 150 crores, an increase of nearly 200 per cent in rural credit, proving that conclusion arrived at by the Rural Credit Survey Committee was correct and sound. Now suddenly we are told that we are going back to the village society. We do not know what is going to happen. But I would like the Government to tell us at some stage how they are going to do this. I am convinced that if they are going to do that, without stifling the progress, they will have to participate and finance the village society and give them either adequate personnel or take up supervision. Otherwise the work done by the large scale co-operative societies will be stagnant and the whole progress will get stifled. This is also a matter to which urgent consideration needs to be given.

Having said that, I feel that if the Select Committee goes into all these

issues and scientific detailed work is done by the Government, we should be able to produce a Bill of which all of us can truly be proud.

Thank you.

5 P.M.

†ಶ್ರೀ ಎಂ. ಲಿಂಗೇಗೌಡ (ಕನಕಪುರ).—ಸ್ವಾಮಿ, 10—12 ವರ್ಷಗಳಿಂದ ಕಾಂಗ್ರೆಸ್ ಸರ್ಕಾರದವರು ಅಧಿಕಾರದಲ್ಲಿದ್ದು ಈ ಭೂಸುಧಾರಣೆಯ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ಮೊದಲು ಇನಾಂ ರದ್ಧಿಯಾತಿ ಕಾನೂನನ್ನು ತಂದರು. ಎರಡನೆಯದಾಗಿ ಈಗ ಭೂಸುಧಾರಣೆಗೆ ಸಂಬಂಧಪಟ್ಟ ಕಾನೂನನ್ನು ತಂದಿದ್ದಾರೆ. ಹಿಂದೆ ಹತ್ತು ವರ್ಷಗಳಲ್ಲಿ ಬರಬೇಕಾದ ಸುಧಾರಣೆಗಳನ್ನು ಈಗ ಆತುರಾತುರವಾಗಿ ಸರ್ಕಾರದವರು ತಂದಿದ್ದಾರೆಂದು ಕೆಲವರು ಹೇಳಿದ್ದಾರೆ. ನಾನಾದರೋ ಈ ಸುಧಾರಣೆಯನ್ನು ಈ ಸಭೆಯಲ್ಲಿ ತರುವುದಕ್ಕೆ ಬಹಳ ತಡವಾಯಿತು ಎಂದು ಹೇಳುವುದರಲ್ಲಿ ತಪ್ಪಿಲ್ಲವೆಂದು ಹೇಳುತ್ತೇನೆ. ಕಾಂಗ್ರೆಸ್ ಸರ್ಕಾರದವರು ಸುಧಾರಣೆಯನ್ನು ತಂದರೂ ಕೂಡ ಅವರದೇ ಒಂದು ನೀತಿಯನ್ನು ಅನುಸರಿಸುತ್ತಾರೆನ್ನುವುದರಲ್ಲಿ ಏನೂ ತಪ್ಪಿಲ್ಲ. ಇನಾಂದಾರರ ಜೋಡಿ ಗ್ರಾಮಗಳ ಇನಾಮನ್ನು ರದ್ದುಮಾಡಿ ಸರ್ಕಾರ ಅವನ್ನೆಲ್ಲಾ ತನ್ನ ಸ್ವಾಧೀನಕ್ಕೆ ತೆಗೆದುಕೊಂಡರೂ ಆರೀತಿ ತೆಗೆದುಕೊಂಡಮೇಲೂ ತನಗೆ ಬೇಕಾದವರಿಗೆ ಮಾತ್ರ ಆ ಗ್ರಾಮಗಳ ಸ್ವಾಧೀನತೆಯನ್ನು ಬಿಟ್ಟುಕೊಟ್ಟು ಅವರೇ ಅವನ್ನು ಇಟ್ಟುಕೊಂಡು ಅದರಿಂದ ಬರತಕ್ಕ ಉತ್ಪತ್ತಿಯನ್ನು ಹೊಂದುವಂಥಾ ಅವಕಾಶವನ್ನು ಕಲ್ಪಿಸಿರುವುದನ್ನು ಮುಂದುವರಿಸುತ್ತಿರುವುದನ್ನು ನೋಡಿದರೆ ನನಗೆ ಬಹಳ ವ್ಯಸನವಾಗುತ್ತದೆ. ಸರ್ಕಾರದವರೇ ಅಂತಹ ಇನಾಮು ಗ್ರಾಮಗಳನ್ನು ತೆಗೆದುಕೊಂಡಿದ್ದೇವೆಂದು ಹೇಳಿದರೆ ಅದರಿಂದೇನೂ ತಪ್ಪಾಗುವುದಿಲ್ಲ. ನಾನು ಈ ಒಂದು ವಿಷಯವನ್ನು ಹೇಳುವಾಗ ರೆವಿನ್ಯೂ ಮಂತ್ರಿಗಳು ಸ್ವಲ್ಪ ನಿಗಾಕೊಟ್ಟು ಕೇಳುವುದಾದರೆ ಅವರು ಮಾಡಿರುವುದು ಒಂದು ಸೀರಿಯಸ್ ಅಫೆನ್ಸ್ ಎಂದು ಹೇಳುವುದರಲ್ಲಿ ಏನೂ ತಪ್ಪಿಲ್ಲ. ಸರ್ಕಾರದವರು ಇನಾಂಗಳನ್ನು ಸ್ವಾಧೀನಕ್ಕೆ ತೆಗೆದುಕೊಂಡಿದ್ದೇವೆಂದು ಡಿಕ್ಲೇರ್‌ಮಾಡಿಯೂ, ಇನ್ನೂ ಕೆಲವು ಗ್ರಾಮಗಳನ್ನು ಇನಾಂದಾರರ ಸ್ವಾಧೀನದಲ್ಲಿಯೇ ಇಲ್ಲಿಯವರೆಗೂ ಬಿಟ್ಟಿರುವುದನ್ನು ನೋಡಿ ನನಗೆ ಬಹಳ ವ್ಯಸನಕರವಾಗಿದೆ. ಅನೇಕ ಕಡೆಗಳಲ್ಲಿ ಫಾರೆಸ್ಟ್ ಉತ್ಪತ್ತಿ ಮತ್ತು ಭೂಕಂದಾಯ ಈಗಲೂ ಇನ್ನೂ ಇನಾಂದಾರರಿಗೆ ಹೋಗುತ್ತಿದೆ. ಅದು ಸರ್ಕಾರಕ್ಕೆ ಗೊತ್ತಿಲ್ಲದೆ ಇದ್ದರೆ, ಅದು ಒಂದು ವೇಳೆ ಗೊತ್ತಾಗದೆಯೇ ವಸೂಲಾಗುತ್ತಾ ಹೋಗುತ್ತಿದ್ದರೆ ನನ್ನ ಮನಸ್ಸಿಗೆ ಬಹಳ ವ್ಯಸನವಾಗುತ್ತದೆ. ಕಾರಣವಿಷ್ಟೆ, ಅವರಿಗೆ ಅವರ ಪಾರ್ಟಿಯವರನ್ನು ಅನುಸರಿಸಿಕೊಂಡು ಹೋಗಬೇಕೆಂಬ ಕುತೂಹಲವಿರುತ್ತದೆ. ಅಧಿಕಾರಿಗಳಿಗೆ ಈ ಕೆಲಸವಿಲ್ಲ. ಆ ಕಾರಣದಿಂದ ಇಂತಹ ಒಂದು ಸನ್ನಿವೇಶವನ್ನು ಹುಡುಕಿದ್ದಾರೆ. ಈ ಸುಧಾರಣೆಗಳನ್ನು ತಂದಿರತಕ್ಕಂಥ ಮಂತ್ರಿಮಂಡಲದವರು ಬಹಳ ಜೋಪಾನವಾಗಿ ಅವರು ತಮ್ಮ ಅಧಿಕಾರವನ್ನು ಇನ್ನೂ ಕೊಂಚಕಾಲ ಕಾಪಾಡಿಕೊಳ್ಳಬೇಕೆಂಬ ಒಂದು ಮನೋಭಾವದಿಂದ ಇದನ್ನು ಇಲ್ಲಿ ತಂದಿದ್ದಾರೆಂದು ನಾನು ಒತ್ತಾಯಪೂರ್ವಕವಾಗಿ ಹೇಳುತ್ತೇನೆ. ನಾನು ಒಂದು ಉದಾಹರಣೆ ಹೇಳುತ್ತೇನೆ. ಅನೇಕ ಗ್ರಾಮಗಳನ್ನು ಈಗ ಜೋಡಿದಾರರಿಂದ ಮತ್ತು ಇನಾಂದಾರರಿಂದ ತೆಗೆದುಕೊಂಡು ರೈತರಿಗೆ ಅಲ್ಲಿ ಜಮೀನು ಕೊಡುವುದಕ್ಕೆ ಪ್ರಾರಂಭ ಮಾಡಿದ್ದಾರೆ. ಆರು ತಿಂಗಳುಗಳಿಂದ ಜೋಡಿದಾರರು ಕಂಪೆನ್ಸೇಷನ್‌ಕೊಡಿ ಎಂದು ಕೇಳಿದರೂ ಕೊಡುತ್ತಿಲ್ಲ. ಇನಾಂದಾರರ ಕಷ್ಟ ಜೀವನ ನಡೆಸುತ್ತಿದ್ದಾರೆ. ಕಾನೂನುಗಳೇನೋ ಮಾಡುತ್ತಾರೆ. ಆರು ತಿಂಗಳಾದನಂತರವಾದರೂ ಕೊಡಿ ಎಂದು ಕೇಳಿದರೂ ಕೊಡುತ್ತಿಲ್ಲ. ಇದರಿಂದ ಗೇಣೀದಾರರು ತಮ್ಮ ಹೆಂಡತಿ, ಮಕ್ಕಳನ್ನು ಸಾಕುವುದು ಹೇಗೆ? ಈಗ ಜೋಡಿಗ್ರಾಮಗಳನ್ನು ಕಿತ್ತುಕೊಂಡಿದ್ದಾರೆ. ರಿಲೀಫ್ ಕೊಡಿ ಎಂದರೆ ಅವರಿಗೆ ಕೊಟ್ಟಿಲ್ಲ. ನಿಮಗೆ ಬೇಕಾದವರಿಗೆ ಮಾತ್ರ ರಿಲೀಫ್‌ಕೊಡುತ್ತೀರಿ. ಬಡವರಿಗೆ ಇಲ್ಲವೇ ಇಲ್ಲ. ಈ ತರಹ ಕಾನೂನನ್ನು ದೇಶದಲ್ಲಿ ಜಾರಿಗೆ ತರುವುದರಿಂದ ಏನು ಪ್ರಯೋಜನ? ನನ್ನ ಹಿಂದೆ ಮಾತನಾಡಿದಂಥ ಶ್ರೀಮಾನ್ ಘೋರ್ಪಡೆಯವರು ಅರ್ಬನ್ ಎಕಾನಮಿ ಮತ್ತು ರೂರಲ್ ಎಕಾನಮಿ ಬಗ್ಗೆ ಬಹಳ ಒಳ್ಳೆಯ ಪ್ರೋಗ್ರೆಸಿವ್ ಸಲಹೆಗಳನ್ನು ಕೊಟ್ಟಿದ್ದಾರೆ. ಆದರೆ ಕ್ಯಾಪಿಟಲಿಸ್ಟ್ಸ್ ಎಕಾನಮಿ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ಸೀಲಿಂಗ್ ಹಾಕುವ ಬಗ್ಗೆ ಅವರು ಒಪ್ಪುವುದಿಲ್ಲವೆಂದು ಹೇಳಿದುದನ್ನು ನಾನು ಒಪ್ಪಲಾರೆ. ಏಕೆಂದರೆ ಈಗ 100ಕ್ಕೆ 85 ಭಾಗದಷ್ಟು ಜನ ವ್ಯವಸಾಯದಿಂದ ಜೀವನ ಮಾಡತಕ್ಕದ್ದು ಎಲ್ಲರಿಗೂ ಗೊತ್ತಿದೆ. ಅಂತಹ ಹಳ್ಳಿಯ ಜನಗಳ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ಒಂದು ರೀತಿ ಸುಧಾರಣೆ ತಂದು ಅವರನ್ನು ಒಂದು ಉತ್ತಮ ಮಟ್ಟದಲ್ಲಿರಿಸುವುದು ಮುಖ್ಯ ಕರ್ತವ್ಯ. ಅದನ್ನು ಬಿಟ್ಟು ಶೇಕಡ 15 ಅಥವಾ 18ರಷ್ಟು ಜನರ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ಸೋಷಿಯಲಿಸ್ಟಿಕ್ ಪ್ಯಾಟರ್ನ್ ಆಫ್ ಸೊಸೈಟಿ ಎಂದು ಹೇಳತಕ್ಕದ್ದು ಅವರು ಅದನ್ನು ಈಗ ಈ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಅಪ್ಲೈಮಾಡುತ್ತಾ ಇರುವುದು ನನಗೆ ಬಹಳ ವಿಷಾದಕರ.

ಶ್ರೀ ಎನ್. ರಾಚಯ್ಯ (ವ್ಯವಸಾಯ, ಅಬ್ಕಾರಿ ಮತ್ತು ಸಮಾಜ ಕಲ್ಯಾಣಶಾಖೆಯ ಮಂತ್ರಿಗಳು).—ಅದನ್ನು ಅಪ್ಲೈಮಾಡುವುದಕ್ಕೇ ತಂದಿರುವುದು.

ಶ್ರೀ ಎಂ. ಲಿಂಗೇಗೌಡ.—ಹಳ್ಳಿಗಳಲ್ಲಿ ಸಮತಾವಾದೀ ಸಮಾಜವನ್ನು ರಚಿಸುವ ಉದ್ದೇಶದಿಂದ ತಾವು ಇದನ್ನು ತಂದಿದ್ದೀರಿ. ಕೇವಲ ಶೇಕಡ 18 ಜನ ವಾಸಮಾಡತಕ್ಕ ಪಟ್ಟಣಗಳಲ್ಲಿ ಕ್ಯಾಪಿಟಲಿಸ್ಟ್ಸ್ ಇದ್ದಾರೆ. ಇವರನ್ನು ಟಚ್‌ಮಾಡುವುದಕ್ಕೆ ತಮಗೆ ಭಯ. ಏಕೆಂದರೆ ತಮ್ಮ ಸ್ಥಿತಿ ಮತ್ತು ಸರ್ಕಾರದ ಸ್ಥಿತಿ ಏನಾಗುತ್ತವೋ ಎಂಬ ಭಯವಿದೆ. ಹಳ್ಳಿಯವರು ಸುಖವಾಗಿರಬೇಕೆಂಬ ಆಲೋಚನೆಯೇ ಸರ್ಕಾರಕ್ಕಿಲ್ಲವೆಂದೆನ್ನಿಸುತ್ತದೆ. ಹೇಗೋ ಈ ಭೂಸುಧಾರಣೆಯನ್ನು ತಂದು ಉಳುವವನಿಗೆ ಭೂಮಿ ಎಂದು ಬಾಯಲ್ಲಿ ಹೇಳಿ ಈ ಕಾನೂನನ್ನು ಜಾರಿಗೆ ಕೊಟ್ಟುಬಿಡೋಣವೆಂದು ಇದ್ದೀರಿ. ಆದರೆ ಈಗ ನೀವು ಮಾಡುತ್ತಿರುವ ಭೂಸುಧಾರಣೆಯ ನೀತಿ ಹೇಗಿದೆಯೆಂದರೆ ಬೆಟ್ಟ ಕಡಿದು ಇಲಿಯನ್ನು ಹಿಡಿಯುವಂತೆ ಆಗಿದೆ. ಯಾವ ಗೇಣೀದಾರ ಜಮೀನನ್ನು ಕಷ್ಟಪಟ್ಟು ಉಳುತ್ತಾನೋ, ಅವನಿಗೆ ಜಮೀನು ಕೊಡಬೇಕು ಎಂಬ ನೀತಿ ಇದರಲ್ಲಿಲ್ಲವೆಂದು ಶ್ರೀ ಘೋರ್ಪಡೆಯವರು ಹೇಳಿದರು. ಯಾವರೀತಿ ಪಹಣಿ ಬರೆಯುತ್ತಾರೆ, ರಿಕಾರ್ಡ್ ಇಟ್ಟಿರುತ್ತಾರೆ. ಗೇಣಿದಾರರಿಗೆ ಬರತಕ್ಕ ಹಕ್ಕನ್ನು ಹೇಗೆ ತಪ್ಪಿಸುತ್ತೀರೆನ್ನುವುದನ್ನು ತಾವು ಹಳ್ಳಿಗಳ ಕಡೆ ಹೋಗಿ ಅಲ್ಲಿನ ರಿಕಾರ್ಡ್, ಪಹಣಿಗಳನ್ನು ನೋಡಿದರೆ ತಮಗೆಲ್ಲಾ ಚೆನ್ನಾಗಿ

(ಶ್ರೀ ಎಂ. ಲಿಂಗೇಗೌಡ)

ಅರ್ಥವಾಗುತ್ತದೆ. ಈಗ ಉಳುವವನಿಗೆ ಭೂಮಿ ಕೊಡುವುದು ಅಗತ್ಯವ ಗಿದೆ. ಭೂಮಿಯನ್ನು ಉಳಿಯದೆಯೇ ಜಮೀನನ್ನು ಗುತ್ತಿಗೆಗೆ ಕೊಟ್ಟು ಬೇರೆ ಕಡೆ ಎಲ್ಲಾದರೂ ಹೋಗಿ ಬೇರೆ ಕಸುಬು ಮಾಡಿಕೊಂಡು ಜೀವನವ್ನಾಡುವವನಿಗೆ ಜಮೀನು ಹಕ್ಕನ್ನು ಕೊಡಬಾರದು ಎಂದು ಹೇಳಿದ್ದು ತಪ್ಪು ಎಂದು ನಾನು ಹೇಳುವುದಿಲ್ಲ. ಯಾವನು ನಿಜವಾಗಿ ಉಳುತ್ತಾನೋ ಅಂಥವನಿಗೆ ಭೂಮಿಕೊಡದೆ ಇರುವುದು ಬಹಳ ಅನ್ಯಾಯವೆಂದು ವಿಷಾದಪೂರ್ವಕವಾಗಿ ಹೇಳುತ್ತೇನೆ.

ಈ ದಿವಸ ಇನಾಂ ಅಬಾಲಿಷನ್ ಆಕ್ಟನ್ನು ಅಮೆಂಡ್ ಮಾಡಿದರೆ ಉಪಕಾರವಾಗುತ್ತದೆಯೇ ವಿನಾ ಇಲ್ಲದೆ ಹೋದರೆ ಟೆನೆಂಟುಗಳಿಗೆ ಪ್ರಯೋಜನವಾಗುವುದಿಲ್ಲ ವೆಂಬುದನ್ನು ತಮ್ಮ ಗಮನಕ್ಕೆ ತರುತ್ತೇನೆ. ಅನೇಕ ಇನಾಂದಾರರು ರೈತರು ತಲೆ ತಲಾಂತರದಿಂದ ವಾಸ ಮಾಡಿಕೊಂಡಿದ್ದರೂ ಜಮೀನನ್ನು ತಮ್ಮ ಹೆಸರಿಗೆ ಮಾಡಿಕೊಂಡಿದ್ದಾರೆ. ತಾವು ರೂಲ್‌ಮಾಡಿ, ಕಾನೂನುಮಾಡಿ ರೈತರಿಗೆ ಸಹಾಯಮಾಡುವುದು ಕಷ್ಟವಾಗುತ್ತದೆ. ಪ್ರಯತ್ನ ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದೀರಿ, ಇಲ್ಲ ವೆಂದು ಹೇಳುವುದಕ್ಕಾಗುವುದಿಲ್ಲ. ತಾವು ಕಾನೂನು ಮಾಡುವಾಗ ಬಹಳ ಆಲೋಚನೆಮಾಡಿ ಕಾನೂನು ಮಾಡುವ ಸನ್ನಿವೇಶವಿದೆ. ರಿಟ್ ಹಾಕುತ್ತಾರೆ. ಒಂದು ಜೋಡಿ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ರಿಟ್ ಹಾಕಿ, ಎನ್‌ಕ್ವೈರಿ ಆಗುತ್ತಿದ್ದುದು ನಿಂತು ಹೋಗಿದೆ. ಪಹಣಿ ಶುದ್ಧ ತಪ್ಪು ಬರೆಯುತ್ತಾರೆ. ಮತ್ತೊಬ್ಬರ ಹೆಸರಿಗೆ ಬರೆಸಿಕೊಂಡಿರುತ್ತಾರೆ. ಅದನ್ನು ಕಂಡುಹಿಡಿಯುವುದು ಬಹಳ ಕಷ್ಟವಾಗುತ್ತದೆ. ಆದ್ದರಿಂದ ಯಾವ ರೀತಿಯಿಂದಲಾದರೂ ಅದು ಉಪಯೋಗವಾಗುವಂತೆ ಪ್ರಯತ್ನಮಾಡಬೇಕು.

ಇನ್ನೊಂದು ಸೀಲಿಂಗ್ ವಿಷಯ. ತಮ್ಮ ಪಾರ್ಟಿಯವರೇ ಆದ ಶ್ರೀ ಪಟ್ಟಸ್ವಾಮಿಯವರು ಹೇಳಿದರು: "ರೈತ ನಿಜವಾದ ಲೆಕ್ಕವಿಟ್ಟು ಆರಂಭಮಾಡಿದರೆ, ಅವನಿಗೆ ಏನೂ ಗಿಟ್ಟುವುದಿಲ್ಲ. ಆದ್ದರಿಂದ ಭೂವ್ಯವಸಾಯ ಬಹಳ ಕಷ್ಟ. ಯಾರುಯಾರು ಸ್ವಂತ ಸಾಗುವಳಿ ಮಾಡುತ್ತಾರೋ ಅಂಥವರಿಗೆ ಸೀಲಿಂಗ್ ಹಾಕ ಬೇಡಿ" ಎಂದು.

ಕೆಲವು ಸಂದರ್ಭಗಳಲ್ಲಿ ಇದು ಸರಿಯಾದ ಅಭಿಪ್ರಾಯವೆಂದು ಕಾಣಿಸುತ್ತದೆ. ಏಕೆಂದರೆ ನಾನು ವ್ಯವಸಾಯಗಾರ. ನಾನು ಲೆಕ್ಕ ಇಟ್ಟುಕೊಂಡರೆ, ವ್ಯವಸಾಯ ಮಾಡುವುದಕ್ಕೆ ಶುರುಮಾಡಿದರೆ, ಅದರಿಂದ ಏನು ಆದಾಯ ಬರುತ್ತದೆಂದು ನನಗೆ ಗೊತ್ತು. ಈ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಒಂದು ಗಾದೆ ಹೇಳಬೇಕು. ಶೆಟ್ಟರು ವ್ಯವಸಾಯಮಾಡುತ್ತಿದ್ದರು. ಏಕೆ ಬಿಟ್ಟರು ಎಂದರೆ "ಮಣ್ ಕಾಸು ಮೇಲೆ ಬಂತು" ಎಂದು ಹೇಳುತ್ತಾರೆ. ಜಮೀನಿನಲ್ಲಿ ಬಂದ ಉತ್ಪತ್ತಿ ಖರ್ಚು ಎಲ್ಲಾ ಲೆಕ್ಕ ಹಾಕಿದ ಮೇಲೆ, ಹಗ್ಗದ ಖರ್ಚು ಕೈಯಿಂದ ಬಿತ್ತು, ಈ ಕಾರಣದಿಂದ ಅವರ ವ್ಯವಸಾಯ ಬಿಟ್ಟುಬಿಟ್ಟರು ಎಂದು ಹಿರಿಯರು ಹೇಳುತ್ತಾರೆ. ದೇಶದಲ್ಲಿ ಈ ರೀತಿಯ ಒಂದು ಗಾದೆ ಬಂದಿದೆ. ವ್ಯವಸಾಯ ಅಷ್ಟು ಸುಲಭವಾದುದಲ್ಲ. ಆದ್ದರಿಂದ ಎಷ್ಟು ಭೂಮಿಯನ್ನು ಸ್ವಂತ ಸಾಗುವಳಿ ಮಾಡುವುದಕ್ಕೆ ಸಾಧ್ಯವೋ ಅಷ್ಟನ್ನೂ ಬಿಡುವುದು ಬಹಳ ಉತ್ತಮ.

ಟೆನೆಂಟುಗಳಲ್ಲಿ 60 ಪರ್ಸೆಂಟ್, ಐದು ಎಕರೆಗಿಂತ ಕಡಮೆ ಇರತಕ್ಕಂಥ ಹೋಲ್ಡಿಂಗ್ ಇರುವವರೇ ಇದ್ದಾರೆ. ಈ ಐದು ಎಕರೆಗಳಿಂದ ಒಂದು ಸಂಸಾರ ಜೀವನವನ್ನು ಮಾಡುವುದು ಬಹಳ ಕಷ್ಟ. ರೈತರಿಗೆ, ಉಳುವವರಿಗೆ ಈಗ ಕಡಮೆ ಜಮೀನಿದೆ. ಅವರಿಗೆ ಜಮೀನನ್ನು ಎಕ್ಸೆಸ್ಸಾಗಿ ಕೊಡಬೇಕು, ಎಂದು ನಾನು ತಮಗೆ ಸಜೆಸ್ಟ್‌ಮಾಡುತ್ತೇನೆ. ಹಾಗೆ ಮಾಡದಿದ್ದರೆ, ಯಾವ ರೈತರು ಜಮೀನನ್ನು ಕಡಮೆ ಎಕ್ಸ್‌ಟೆಂಟಿನಲ್ಲಿಟ್ಟುಕೊಂಡಿರುತ್ತಾರೋ, ಅಂಥವರ ಬಡತನವನ್ನು ಹೋಗಲಾಡಿಸುವುದಕ್ಕೆ ಪ್ರಯತ್ನಪಟ್ಟಂತಾಗುವುದಿಲ್ಲ. ಹದಿನೈದು ಪರ್ಸೆಂಟ್ ಅಗ್ರಿಕಲ್‌ಚರಲ್ ಲೇಬರರುಗಳಿದ್ದಾರೆ. ಇಷ್ಟೇ ಇದ್ದಾರೆಂದು ಕರೆಕ್ಟಾಗಿ ಹೇಳುವುದಕ್ಕಾಗುವುದಿಲ್ಲ. 100ಕ್ಕೆ 15 ಜನ ಇರುವುದರಿಂದ ಇಂಡಸ್ಟ್ರೀಸ್ ಸ್ಟಾರ್ಟ್‌ಮಾಡಿ ಅವರುಗಳನ್ನು ಅದಕ್ಕೆ ಡ್ರಾ ಮಾಡುವುದು ಒಳ್ಳೆಯದೆಂದು ಸೂಚನೆ ಕೊಡುತ್ತೇನೆ.

Excess population ಹಳ್ಳಿಯಲ್ಲಿದೆ. ಅದನ್ನು ಸಿಟಿ ಕಡೆಗೆ ಡ್ರಾಮಾಡಿ ತಾಲ್ಲೂಕು ಹೆಡ್‌ಕ್ವಾರ್ಟರುಗಳಲ್ಲಿ ಇಂಡಸ್ಟ್ರಿಗಳನ್ನು ಪ್ರಾರಂಭಮಾಡಿ, ಜಮೀನು ಇಲ್ಲದ ರೈತರಿಗೆ ತಾವೇ ಅವಕಾಶ ಕಲ್ಪಿಸಿಕೊಟ್ಟು ಅವರು ಸುಖವಾಗಿರುವ ಹಾಗೆ ಏರ್ಪಾಡುಮಾಡಬೇಕು.

ಕೋ-ಆಪರೇಟೀವ್ ಸೊಸೈಟಿಗಳ ಮೂಲಕ ಫಾರ್ಮಿಂಗ್ ಮಾಡಿದರೆ, ಅದರಿಂದ ಜನಗಳ ಸಪೋರ್ಟ್ ಪಡೆದು, ಹೆಚ್ಚಿಗೆ ದಿವಸ ಸರ್ಕಾರ ನಡೆಸುತ್ತೇವೆ, ನಮ್ಮ ಸಂಸ್ಥೆಯನ್ನು ನಡೆಸುತ್ತೇವೆಂದು ನೀವು ತಿಳಿದುಕೊಂಡಿರಬಹುದು.

ಸೀಲಿಂಗ್ ಫಿಕ್ಸ್ ಮಾಡುವಾಗ್ಗೆ, ಹಣದ ಲೆಕ್ಕ ಇಟ್ಟುಕೊಳ್ಳಬೇಡಿ. ಎಕರೆ ಲೆಕ್ಕ ಇಟ್ಟುಕೊಂಡು, ಇಷ್ಟು ಖುಷ್ಕಿ, ತರಿ, ಬಾಗಾಯಿತು ಎಂದು ಫಿಕ್ಸ್ ಮಾಡಿ. ಲ್ಯಾಂಡ್ ಕಮಿಷನ್ನಿಗೆ ಹತ್ತು ಲಕ್ಷ ರೂಪಾಯಿ ಪ್ರೊವೈಡ್ ಮಾಡಿದ್ದೀರಿ; ಅದಕ್ಕೆ 20 ಲಕ್ಷವಾದರೂ ಸಾಲುವುದಿಲ್ಲ ಸರ್ಕಾರಕ್ಕೆ 20 ಲಕ್ಷವಾದರೆ, ರೈತರಿಗೆ 20×10 ಖರ್ಚಾಗುತ್ತದೆ. ರೈತ ತನ್ನ ಫ್ಯಾಮಿಲಿ ಹೋಲ್ಡಿಂಗನ್ನು ಗೊತ್ತುಮಾಡಿಸಿಕೊಂಡು, ಅದರಿಂದ 3,000 ರೂಪಾಯಿ ಉತ್ಪತ್ತಿ ಬರುತ್ತದೆಂದು ಫಿಕ್ಸ್ ಮಾಡಿಸಿಕೊಳ್ಳಬೇಕಾದರೆ ಎಷ್ಟು ಜನಕ್ಕೆ ಸಲಾಂ ಹೊಡೆಯಬೇಕು. ಈ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯಿಂದ ರೈತನಿಗೆ ಏನೇನೂ ಉಪಯೋಗವಾಗುವುದಿಲ್ಲ.

ಶ್ರೀ ಡಿ. ಮೂಕಪ್ಪ.—ಸೀಲಿಂಗ್ ಇಷ್ಟಿರಬೇಕೆಂದು ಹೇಳುವುದಕ್ಕೆ ಸಾಧ್ಯವೇ?

ಶ್ರೀ ಎಂ. ಲಿಂಗೇಗೌಡ.—ಎಕರ್ ಬೇಸಿಸ್ ಮೇಲೆ ಹೇಳುವುದಾದರೆ, ನಾನು ಹೇಳಬಲ್ಲೆ. ನನ್ನ ಮಟ್ಟಿಗೆ ಹೇಳುತ್ತೇನೆ. ನನ್ನ ಕೈಯಲ್ಲಿ ಸಾಕಾದಷ್ಟು ಹಣವಿದ್ದರೆ, 50 ಎಕರೆ ಖುಷ್ಕಿ ಮಾಡಿಸಬಲ್ಲೆ, ಜೊತೆಗೆ ಹತ್ತು ಎಕರೆ ತರಿ ಮಾಡಿಸಬಲ್ಲೆ, ಐದು ಎಕರೆ ಬಾಗಾಯಿತು ಮಾಡಿಸಬಲ್ಲೆ; ಹಣವಿಲ್ಲದಿದ್ದರೆ ನನಗೆ ಆಗುವುದಿಲ್ಲ ವ್ಯವಸಾಯ ಮಾಡಿ, ಅದರಿಂದ ಬಂದ ಉತ್ಪತ್ತಿಯಲ್ಲಿ ಯಾರೂ ಹಣವಂತರಾಗುವುದಿಲ್ಲ.

ಶ್ರೀ ಡಿ. ಮೂಕಪ್ಪ.—ತಾವು ಹೇಳುವುದು ಯಾರಿಗೆ ದುಡ್ಡು ಜಾಸ್ತಿ ಇರುತ್ತದೆಯೋ, ಅವರಿಗೆ ಜಾಸ್ತಿ ಜಮೀನು ಬಿಡಬೇಕು, ಎಂದು.

ಶ್ರೀ ಎಂ ಲಿಂಗೇಗೌಡ.—ಹಣ ಇದ್ದವರೆಲ್ಲಾ ಜಮೀನು ಮಾಡುವುದಕ್ಕಾಗುವುದಿಲ್ಲ. ಘೋರ್ಪಡೆಯವರು ಇಲ್ಲಿಯವರೆಗೂ ಮಾತನಾಡಿದರು. ಅವರಿಗೆ ವ್ಯವಸಾಯಮಾಡಿ ಎಂದರೆ ಆಗುವುದಿಲ್ಲ. ಮಾಡಿಸುತ್ತಾರೆ. ಅವರು ಮಾತನಾಡಿದ ಟ್ರೆಂಡಿನಲ್ಲಿ ಈ ಬಿಲ್ಲಿನ ಮೇಲೆ ಮುಂದುವರಿದ ಅಭಿಪ್ರಾಯಕೊಟ್ಟರು, ಒಳ್ಳೆಯ ಅಭಿಪ್ರಾಯಕೊಟ್ಟರು. ಅರ್ಬನ್ ಸೀಲಿಂಗ್

ಕುಂಠಿತಮಾಡುವುದು ಬೇಡ ಎಂದು ಹೇಳುತ್ತಾರೆ. ಅವರು ತಮಗೆ ಸಂಬಂಧಪಟ್ಟದಕ್ಕೆ ಮಾತ್ರ ಸೀಲಿಂಗ್ಗ, ಬೇಡವೆನ್ನುತ್ತಾರೆ. ವೈನಿಂಗ್ ಏರಿಯಾ ಹೇಳಿ, ಬೇಡವೆನ್ನುತ್ತಾರೆ. ಪ್ರತಿಯೊಬ್ಬರೂ ತಮತಮಗೆ ಅನ್ವಯಿಸಿಕೊಂಡು ಮಾತನಾಡಬೇಕಾಗಿದೆ. ನಮ್ಮನ್ನು ಬಿಟ್ಟು ಮಾತನಾಡಬಾರದು. 82 ಪರ್ಸೆಂಟ್ ಓಟರುಗಳು ಹಳ್ಳಿಯವರು ಎಂದು ತಾವೇ ಹೇಳಿದ್ದೀರಿ ರೈತರು ಜಮೀನು ಕಳೆದುಕೊಳ್ಳುತ್ತಾರೆ. ಇನಾಂ ಜಮೀನು ಪುಕ್ಕಟೆ ಬಂದಿರಬಹುದು. ಎಕರೆಗೆ ಸಾವಿರ-ಎರಡು ಸಾವಿರ ರೂಪಾಯಿ ಹಣಕೊಟ್ಟು, ಕೊಂಡು ಕೊಂಡು, ಅದನ್ನು ಬಿಡು ಎಂದರೆ, ಬಿಡುವುದು ಹೇಗೆ. ಯಾವ ಧರ್ಮ? ಕಾನೂನು ಇರಬಹುದು. ನಿಮ್ಮಲ್ಲಿ ಧರ್ಮವಿದೆಯೇ? ಕಾಂಪೆನ್ಸೇಷನ್ ಹಣವನ್ನು ಟೆನೆಂಟ್ ಎಷ್ಟು ಕೊಡಬಹುದೋ ಅಷ್ಟು ಕೊಡಲಿ, ಅವನಿಗೆ ಶಕ್ತಿ ಇದ್ದಷ್ಟು ಕೊಡಲಿ; ಉಳಿದುದನ್ನು ಸರ್ಕಾರದವರು ಹಾಕಿಕೊಳ್ಳಲಿ. ಸರ್ಕಾರದವರು ಕೊಡುವುದಕ್ಕೆ ಒಪ್ಪಿಕೊಂಡರೆ ಬಹಳ ಸಂತೋಷ. ಅವರ ಕಡೆಯಿಂದ ಜವಾಬು ಬರಬೇಕು.

ಇನಾಂ ಜಮೀನು ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ಒಂದೆರಡು ಮಾತನ್ನು ಹೇಳುತ್ತೇನೆ. ಈಗ ದೇವಸ್ಥಾನಗಳು, ಮಠಗಳು ಮತ್ತು ವಿದ್ಯಾ ಸಂಸ್ಥೆಗಳಿವೆ. ನಾವು ಹಿಂದುಗಳಾಗಿದ್ದರೂ ಈ ದೇಶ ಸೆಕ್ಯೂಲರ್ ' ಸ್ಟೇಟ್ ಎಂದು ತಾವು ಹೇಳಬಹುದು. ಆದರೂ ಕೂಡ ಇಂಥ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಯಾರೂ ಕೂಡ ದೇವರನ್ನು ಮರೆತಿಲ್ಲ, ಮುಂದೂ ಮರೆಯುವುದಿಲ್ಲ ಎಂದು ಹೇಳುತ್ತೇನೆ. ದೇವಸ್ಥಾನದ ಜಮೀನುಗಳನ್ನು ಯಾವ ರೈತರು ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದಾರೋ ಅವರಿಗೆ ಅವನ್ನು ಕೊಡಿ. ಅಲ್ಲದೆ ದೇವಸ್ಥಾನದ ಕೆಲಸ, ಪೂಜೆ ಸಾರೋದ್ಧಾರವಾಗಿ ನಡೆಯುವಂತೆ ಅವಕಾಶ ಕಲ್ಪಿಸಬೇಕಾದದ್ದು ಸರ್ಕಾರದ ಧರ್ಮ. ಇಲ್ಲದಿದ್ದರೆ ಧರ್ಮಯುತವಾಗಿಲ್ಲದಿರುವ ಯಾವ ಕಾನೂನೂ ನಿಲ್ಲುವುದಿಲ್ಲವೆಂಬುದನ್ನು ತಾವು ದಯೆಯಿಟ್ಟು ಮನಗಾಣಬೇಕು.

ಶ್ರೀ ಕಡಿದಾಳ್ ಮಂಜಪ್ಪ.—ನಾವು ಧರ್ಮಕ್ಕೇನೂ ಅಡ್ಡಿ ಮಾಡುವುದಿಲ್ಲ.

ಶ್ರೀ ಎಂ. ಲಿಂಗೇಗೌಡ.—ಬಹಳ ಸಂತೋಷ; ಹಾಗೆ ಹೇಳುತ್ತಿದ್ದೀರಿ, ಆದರೆ ನಿಜವಾಗಿಯೂ ಆ ರೀತಿ ಮಾಡುತ್ತೀರಾ? ಧರ್ಮಮಾಡಲು ಮುಂದೆ ಹಣವಿಲ್ಲದಿರುವ ಹಾಗೆ ಮಾಡುತ್ತೀರಿ. ಅದನ್ನು ಮಾಡ ಬೇಡಿ ಎಂದು ನಾನು ಹೇಳುವುದು. ದೇವರ ಪೂಜೆ ನಡೆಯುವುದಕ್ಕೆ, ಭಕ್ತಾದಿಗಳು ಹೋಗಿ ಸೇವೆ ಸಲ್ಲಿಸುವುದಕ್ಕೆ ಅವಕಾಶ ಕೊಡಿ.

ಶ್ರೀ ಕಡಿದಾಳ್ ಮಂಜಪ್ಪ.—ದೇವರ ಜಮೀನನ್ನು ಸಾಗುವಳಿಮಾಡುವ ಬಡವರು ಕಷ್ಟಪಡುವುದನ್ನು ದೇವರು ಕೂಡ ಸಹಿಸುವುದಿಲ್ಲ.

ಶ್ರೀ ಎಂ. ಲಿಂಗೇಗೌಡ.—ನಾನು ಟೆನೆಂಟುಗಳಿಗೆ ಕೊಡಬೇಡಿ ಎಂದು ಹೇಳಲಿಲ್ಲ, ಟೆನೆಂಟುಗಳಿಗೆ ತಮ್ಮ ಕಾನೂನು ಪ್ರಕಾರ ಕೊಡಬೇಕಾದನ್ನು ಕೊಡಿ. ಹಾಗೆಯೇ ದೇವಸ್ಥಾನದ ಕೆಲಸಗಳಿಗೆ ಅವಶ್ಯಕವಾದ ಹಣ ಒದಗಿಸಬೇಕಾದದ್ದು ಸಹ ಸರ್ಕಾರದ ಕರ್ತವ್ಯ. ರೈತರಿಂದ ತೆಗೆದುಕೊಂಡ ಹಣಕ್ಕೆ ಶೇಕಡ ನಾಲ್ಕೈದರಷ್ಟು ಬಡ್ಡಿಹಾಕಿ ಅದನ್ನು ಕೊಟ್ಟು, ಅದು ಸಾಲದಿದ್ದರೆ ಸರ್ಕಾರ ಕೊಡಬೇಕೆಂದು ನಾನು ಹೇಳುತ್ತೇನೆ. ಕಾನೂನು ಪ್ರಕಾರ ದೇವಸ್ಥಾನ ಅಥವಾ ಮಠದ ಜಮೀನು ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳಬೇಡಿ ಎಂದು ಹೇಳುತ್ತಿಲ್ಲ. ಅಲ್ಲಿ ನಡೆಯುವ ನಿತ್ಯಗಟ್ಟಲೆಯ ಸೇವೆ ಸಲೀಸಾಗಿ ನಡೆಯಲು ಅವಕಾಶಕೊಡಿ ಎಂದು ಹೇಳುತ್ತಿದ್ದೇನೆ. ದೇವರೇ ಇಲ್ಲವೆಂದು ಹೇಳುವವರೂ ಇದ್ದಾರೆ; ಅವರಿಗೆ ನಾನು ಅಡ್ಡಿ ಮಾಡುವುದಿಲ್ಲ. ದೇವರಿದ್ದಾನೆಂದು ದೇವಸ್ಥಾನಗಳಿಗೆ ಹೋಗುವವರಿಗೆ, ದೇವರ ಸೇವೆ ನಡೆಸುವುದಕ್ಕೆ ಅವಕಾಶಕೊಡಿ. ಹಳ್ಳಿಯವರೆಲ್ಲಾ ಪಟ್ಟಣಿಗರ ಲೆವಲ್ಲಿಗೆ ಬಂದ ಮೇಲೆ ಬೇಕಾದರೆ ದೇವಸ್ಥಾನ ಕಿತ್ತು ಹಾಕಿ.

ಶ್ರೀ ಬಿ. ಬಸವಲಿಂಗಪ್ಪ.—ಹೆಣ್ಣು ದೇವರಿಗೂ ಗಂಡು ದೇವರಿಗೂ ವ್ಯತ್ಯಾಸವಿದೆಯೇ?

ಶ್ರೀ ಎಂ. ಲಿಂಗೇಗೌಡ.—ಗಂಡಸರಿಗೂ ಹೆಂಗಸರಿಗೂ ಎಷ್ಟು ವ್ಯತ್ಯಾಸವಿದೆಯೋ ಅಷ್ಟೇ ಆ ದೇವರುಗಳಿಗೂ ವ್ಯತ್ಯಾಸವಿದೆ ಎಂದು ಹೇಳಬೇಕಾಗಿದೆ.

ಶ್ರೀ ಡಿ. ಮೂಕಪ್ಪ.—ಜಮೀನುದಾರರಿಗೆ ಕೊಡತಕ್ಕ ಪರಿಹಾರಕೊಡಬಾರದೆಂದು ಹೇಳುತ್ತೀರಿ, ಹಾಗೆಯೇ ಸಾಗುವಳಿ ಮಾಡತಕ್ಕ ರೈತರಿಗೆ ಸುಲಭವಾಗಿ ಜಮೀನು ಸಿಕ್ಕಬೇಕೆಂದು ಹೇಳುತ್ತೀರಿ. ಹಾಗಾದರೆ ಈ ಭಾರ ಯಾರಮೇಲೆ ಹಾಕಬೇಕೆಂದು ತಾವು ಹೇಳುವುದು?

ಶ್ರೀ ಎಂ. ಲಿಂಗೇಗೌಡ.—ಸರ್ಕಾರವೇ ಅದನ್ನು ಹೊರಬೇಕೆಂದು ಆಗಲೇ ಹೇಳಿದ್ದೇನೆ, ಆದುದರಿಂದ ಆ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ಯಾವ ಅನುಮಾನವೂ ಇಲ್ಲ.

ಕೋ-ಅಪರೇಟಿವ್ ಫಾರ್ಮಿಂಗ್ ವಿಚಾರ ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳೋಣ. ಈಗ ರೈತರು ಸಾಧಾರಣವಾಗಿ ಜಮೀನಿದ್ದರೆ ಹೆಂಡತಿ ಮಕ್ಕಳೊಂದಿಗೆ ಮನೆಯವರೆಲ್ಲಾ ಸೇರಿ ಒಟ್ಟಿಗೆ ವ್ಯವಸಾಯದ ಕೆಲಸವನ್ನು ಮಾಡುತ್ತಾರೆ. ಅವರು ತಮ್ಮ ಜಮೀನಿಗಾಗಿ ಪ್ರಾಣಬಿಡುವುದಕ್ಕೂ ಸಿದ್ಧವಾಗಿದ್ದಾರೆ, ನಮ್ಮ ರೈತರು ಈ ಆಸ್ತಿಗೆ ಅಂಟಿಕೊಂಡಿರುವ ಹಾಗೆ ಮತ್ತ್ಯಾವುದಕ್ಕೂ ಅಂಟಿಕೊಂಡಿಲ್ಲ, ಅವರು ತಮ್ಮ ಜಮೀನನ್ನು ಬಿಡಲು ಸಿದ್ಧವಾಗಿಲ್ಲ, ಇಂಥ ಸನ್ನಿವೇಶವಿರುವಾಗ ಉತ್ಪತ್ತಿ ಹೆಚ್ಚಿಸುವುದಕ್ಕಾಗಿ ಕೋ-ಆಪರೇಟಿವ್ ಫಾರ್ಮಿಂಗ್ ಜಾರಿಗೆ ತರುವುದಾಗಿ ಹೇಳುತ್ತೀರಿ. ಚೈನಾದೇಶದಲ್ಲಿ ಹೀಗಿದೆ ಎಂದು ಶ್ರೀಮತಿ ಘೋರ್ಪಡೆಯವರು ಹೇಳಿದರು. ಅದು ನನಗೆ ಗೊತ್ತಿಲ್ಲ, 1952-53ರಲ್ಲಿ ಕೋ-ಆಪರೇಟಿವ್ ಫಾರ್ಮಿಂಗ್ ಷುರುವಾಯಿತು. ಎರಡು-ಮೂರು ವರ್ಷಗಳಾದರೂ ಶೇಕಡ 13 ಮಂದಿಗೆ ಜಾಸ್ತಿಯಾಗಿ ಯಾರೂ ಕೋ-ಆಪರೇಟಿವ್ ಸೊಸೈಟಿಗಳಿಗೆ ಸೇರಲಿಲ್ಲ. 1955—56, 1958ರಲ್ಲಿ ಶೇಕಡ 99.5ರಷ್ಟು ಸಹಕಾರ ಸಂಘಗಳನ್ನು ಮಾಡಿದರು. ಏತರ ದೆಶೆಯಿಂದ ಅದಾಯಿತೆಂದರೆ ಮಾಡಲೇಬೇಕೆಂದು ಕಾನೂನು ಮಾಡಿ ತಲೆಯಮೇಲೆ ಚಾವುಟಿ ತೆಗೆದುಕೊಂಡು ಹೊಡೆದುದರಿಂದ ಆಯಿತು. ಅದನ್ನು ಮೊದಲು ಏಕೆ ನಮ್ಮ ದೇಶದಲ್ಲಿ ಜಾರಿಗೆ ತಂದರೆಂಬುದನ್ನು ಗಮನಿಸಬೇಕು. ನಮ್ಮ ನಾಯಕರು ರಷ್ಯಾ ಮತ್ತು ಚೈನಾ ದೇಶಗಳಿಗೆ ಹೆಚ್ಚಾಗಿ ಹೋಗಲು ಪ್ರಾರಂಭಿಸಿದ ಮೇಲೆ ಕೋ-ಆಪರೇಟಿವ್ ಫಾರ್ಮಿಂಗ್ ಮಾಡದಿದ್ದರೆ ಸಾಧ್ಯವಿಲ್ಲ, ಮಾಡೋಣ ಎಂದು ಪ್ರಾರಂಭಿಸಿದರು. ದೇಶದಿಂದ ಹಣ ತೆಗೆದುಕೊಂಡು ಸೊಸೈಟಿಗಳಿಗೆ ಕೊಟ್ಟು ರೈತರನ್ನು ಕೈಯಲ್ಲಿಟ್ಟುಕೊಂಡು ಕೆಲಸಮಾಡೋಣ ಎಂದು ಆ ಉದ್ದೇಶದಿಂದ ಇದನ್ನು ಮಾಡಿದ್ದಾರೆಯೇ ವಿನಾ ನಿಜವಾಗಿಯೂ ರೈತರ ಹಿತದೃಷ್ಟಿಯಿಂದ ಕೋ ಆಪರೇಟಿವ್ ಫಾರ್ಮಿಂಗ್ ಮಾಡಬೇಕೆಂದು ಹೇಳುತ್ತಿಲ್ಲ ಎಂದು ಖಚಿತವಾಗಿ ಹೇಳುತ್ತೇನೆ. ರೈತ ಈಗ ತನ್ನ ಹೆಂಡತಿ ಮಕ್ಕಳನ್ನು ಕಟ್ಟಿಕೊಂಡು ರಾತ್ರಿ ಹಗಲು ದುಡಿಯುತ್ತಾನೆ. ಬಿತ್ತನೆ, ಕಳೆಕೀಳುವುದು ವಗೈರೆ ಎಲ್ಲ ಕೆಲಸವನ್ನೂ ತಾನೇ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಾನೆ. ಮಕ್ಕಳಾದಿಯಾಗಿ ಯಾರೂ ಸಾಗುವಳಿ ಕಲದಲ್ಲಿ ಕೈಗೆ ಸಿಕ್ಕುವುದಿಲ್ಲ. ಇಷ್ಟು ಕೆಲಸಮಾಡಿ ಜೀವನ

(ಶ್ರೀ ಎಂ. ಲಿಂಗೇಗೌಡ)

ಮಾಡುತ್ತಿರುವಾಗ ಕೋ-ಆಪರೇಟಿವ್ ಸೊಸೈಟಿ ಮಾಡಿ ಅದಕ್ಕೆ ಸದಸ್ಯರಾಗಬೇಕು, ಇಷ್ಟು ಗಂಟೆ ಕೆಲಸಮಾಡಬೇಕು ಎಂದು ಹೇಳಿದರೆ ರೈತ ತನಗೆ ಕೆಲಸಮಾಡುವುದಕ್ಕೆ ಮನಸ್ಸಿಲ್ಲದಿದ್ದರೆ ಡಾಕ್ಟರ್ ಸರ್ಟಿಫಿಕೇಟ್ ತೆಗೆದುಕೊಂಡು ರಜ ಪಡೆಯಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ. ನಿಜವಾಗಿಯೂ ದೇಶದಲ್ಲಿ ಆಹಾರದ ಉತ್ಪತ್ತಿ ಹೆಚ್ಚಾಗಬೇಕೆಂದಿದ್ದರೆ ಕೋ-ಆಪರೇಟಿವ್ ಫಾರ್ಮಿಂಗ್ ವಿಷಯವನ್ನು ಸಂಪೂರ್ಣವಾಗಿ ಮರೆಯಿರಿ. ಅದರಿಂದ ಹೆಚ್ಚು ಆಹಾರ ಬೆಳೆಯುವುದಿಲ್ಲ. ಪ್ರಥಮ ಪಂಚವಾರ್ಷಿಕಯೋಜನೆಯಲ್ಲಿ ಆಹಾರ ಹೆಚ್ಚಾಗಿ ಉತ್ಪನ್ನಮಾಡಬೇಕೆಂದು ಲಕ್ಷಾಂತರ ರೂಪಾಯಿಗಳನ್ನು ವೆಚ್ಚಮಾಡಿ, ಬೇಕಾದಷ್ಟು ಆಹಾರ ಉತ್ಪತ್ತಿಯಾಯಿತೆಂದು ಲೆಕ್ಕ ತೋರಿಸಿದರು. ಅದು ಮುಗಿದ ಮೇಲೆ ಸ್ವಸಂಪೂರ್ಣತೆಯನ್ನು ಆಹಾರದ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ತಕ್ಕಷ್ಟು ಪಡೆದಿದ್ದೇವೆಂದು ದ್ವಿತೀಯ ಪಂಚವಾರ್ಷಿಕ ಯೋಜನೆಯಲ್ಲಿ ಕೈಗಾರಿಕೆಗಳಿಗೆ ಪ್ರಾಮುಖ್ಯತೆಕೊಡಬೇಕೆಂದು ಷುರುಮಾಡಿದರು.

5-30 P.M.

ಎರಡನೆಯ ಪಂಚವಾರ್ಷಿಕ ಯೋಜನೆಯ ಎರಡನೆಯ ವರ್ಷ ಆಗುವುದರೊಳಗೇ ನಮಗೆ ಆಹಾರದ ಅಭಾವ ಬಂತು. ನಾವು ಬೆಳೆಯುವುದು ನಮಗೆ ಸಾಲುವುದಿಲ್ಲ. ಎಂದಮೇಲೆ ಇದಕ್ಕೆ ಏಕೆ ಹೆಚ್ಚಿಗೆ ಪ್ರಾಮುಖ್ಯತೆಯನ್ನು ಕೊಡಬೇಕು ? ಎರಡನೆಯ ಪಂಚವಾರ್ಷಿಕ ಯೋಜನೆಯಲ್ಲಿ ಆಹಾರದ ಉತ್ಪನ್ನಕ್ಕೆ ಹೆಚ್ಚಿಗೆ ನಿಗಾ ಕೊಡುತ್ತಿಲ್ಲ. ದೇಶದ ಆಗುಹೋಗುಗಳನ್ನು ನೋಡತಕ್ಕವರು ಆಹಾರದ ಕಡೆಗೆ ಹೆಚ್ಚಿಗೆ ನಿಗಾ ಕೊಡದಿದ್ದರೆ ಕಷ್ಟವಾಗುತ್ತದೆ. ಅದನ್ನು ತಿಳಿದುಕೊಂಡು ಹೆಚ್ಚು ಆಹಾರ ಉತ್ಪನ್ನವಾಗಬೇಕೆಂದು ಹೇಳುವಾಗ ಕೋ-ಆಪರೇಟೀವ್ ಫಾರ್ಮಿಂಗ್ ಆಗಬೇಕೆಂದು ಹೇಳುತ್ತಾ ಇದ್ದೀರಲ್ಲಾ, ಇದು ನಿಜವಾಗಿಯೂ ರೈತಾಪಿಜನರ ವಿಷಯ ಏನು ಎಂಬುದನ್ನು ತಿಳಿದಿರತಕ್ಕವರು ಮಾಡ. ತಕ್ಕದ್ದಲ್ಲ ಎಂದು ಖಂಡಿತವಾಗಿಯೂ ಹೇಳಬೇಕಾಗಿದೆ. ಆದಕಾರಣ ಕೋ-ಆಪರೇಟೀವ್ ಸೊಸೈಟಿಮಾಡಿ ಮಲ್ಟಿಪರ್‌ಪಸ್ ಕೋ-ಆಪರೇಟೀವ್ ಸೊಸೈಟಿ ಯಾವ ರೀತಿ ಕೆಲಸ ಮಾಡುತ್ತಿತ್ತೋ ಆ ರೀತಿ ರೈತರಿಗೆ ಬೇಕಾದ ಗೊಬ್ಬರ ಇತ್ಯಾದಿ ಸಾಮಾನುಗಳನ್ನು ಅದರ ಮೂಲಕ ಕೊಟ್ಟು. ಅವರು ಬೆಳೆದದ್ದನ್ನು ಸ್ಟಾಕ್ ಮಾಡಿಕೊಂಡು ಬೆಲೆ ಹೆಚ್ಚು ಬಂದಾಗ ಮಾರಲಿಕ್ಕೆ ಕೋ-ಆಪರೇಟೀವ್ ಸೊಸೈಟಿ ಬೇಕೇ ಹೊರತು ಈ ಕೋ-ಆಪರೇಟೀವ್ ಫಾರ್ಮಿಂಗಿಗೆ ಖಂಡಿತವಾಗಿಯೂ ಕೈಹಾಕಬೇಡಿ. ಇದರಿಂದ ದೇಶಕ್ಕೆ ಅನಾಹುತವಾಗುತ್ತದೆ ಎಂಬುದನ್ನು ತಮ್ಮ ನಿಗಾಕ್ಕೆ ತರಲಿಚ್ಛಿಸುತ್ತೇನೆ. ಇನ್ನು ನಾನು ಹೆಚ್ಚಿಗೆ ಹೇಳಿದ್ದನ್ನೇ ಹೇಳುವುದಕ್ಕೆ ತಯಾರಾಗಿಲ್ಲ. ಈಗಾಗಲೇ ರೈತರಿಗೆ ಉಪಕಾರವಾಗಬೇಕೆಂಬ ಉದ್ದೇಶದಿಂದ ಈ ಬಿಲ್ಲು ಬಂದಿದೆ ಎಂದು ತಿಳಿದುಕೊಂಡಿದ್ದೇನೆ. ಹೆಚ್ಚು ಜನ ದುಡಿಯತಕ್ಕವರಿಗೆ ಇದರಿಂದ ಉಪಕಾರವಾಗುತ್ತದೆ. ಉಳಿದ ಜನಕ್ಕೆ ಸರ್‌ಪ್ಲಸ್ ಜಮೀನು ಏನು ಬರುತ್ತದೆಯೋ ಅದನ್ನು ಸರ್ಕಾರದವರು ಏನು ಮಾಡುತ್ತಾರೆ, ಯಾರಿಗೆ ಕೊಡುತ್ತಾರೆ ಎನ್ನುವ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ನಾನಾಗಲೇ ಮಾತನಾಡಿದ್ದೇನೆ. ಸರ್‌ಪ್ಲಸ್ ಜಮೀನು ಕಡಮೆ ಹೋಲ್ಡಿಂಗ್ ಯಾರಿಗೆ ಇರುತ್ತದೆ ಅವರಿಗೆ ಕೊಡಿ. ಎಲ್ಲರಿಗೂ ಚೂರು ಚೂರು ಜಮೀನು ಹಂಚಿದರೆ ಅವರು ಸುಖವಾಗಿ ಇರುತ್ತಾರೆ ಎಂದು ಹೇಳುವುದಕ್ಕಾಗುವುದಿಲ್ಲ. ಆದಕಾರಣ ಈ ಬಿಲ್ಲನ್ನು ಡ್ರಾಫ್ಟ್ ಮಾಡುವಾಗ ರೆವಿನ್ಯೂ ಮಂತ್ರಿಗಳು ಬಹಳ ಹುಷಾರಿನಿಂದ ಮಾಡಿ ದೇಶಕ್ಕೆ ಉಪಕಾರ ಮಾಡಲಿ ಎಂದು ಹೇಳಿ ಅವರಲ್ಲಿ ಮನವಿಮಾಡಿಕೊಂಡು ನನ್ನ ಭಾಷಣವನ್ನು ಮುಗಿಸುತ್ತೇನೆ.

†ಶ್ರೀ ವೀರೇಂದ್ರ ಪಾಟೀಲ್ (ಚಿಂಚೋಳಿ).—ಅಧ್ಯಕ್ಷರೇ, ಈ ಭೂಸುಧಾರಣೆ ಮಸೂದೆಯ ಮೇಲೆ ಈ ಸಭೆಯಲ್ಲಿ ಐದು-ಆರು ದಿವಸಗಳಿಂದ ಚರ್ಚೆ ನಡೆದಿದೆ. ಸರ್ವೇ ಸಾಧಾರಣವಾಗಿ ಇಲ್ಲಿ ಚರ್ಚೆಯಲ್ಲಿ ಭಾಗವಹಿಸಿದ್ದಂಥ ಅನೇಕ ಮಾನ್ಯ ಸದಸ್ಯರು ಈ ಭೂಸುಧಾರಣೆ ಮಸೂದೆ ಒಂದು ಪ್ರೋಗ್ರೆಸೀವ್ ಲೆಜಿಸ್ಲೇಷನ್ ಎಂದು ಹೇಳಿ ಸ್ವಾಗತಮಾಡಿದ್ದಾರೆ. ಈ ಮಸೂದೆ ಪ್ರೋಗ್ರೆಸೀವ್ ಲೆಜಿಸ್ಲೇಷನ್ ಎನ್ನುವುದರಲ್ಲಿ ನನಗೆ ಯಾವ ತರಹದ ಸಂಶಯವೂ ಕಾಣಬರುತ್ತಿಲ್ಲ. ಇದೂ ಅಲ್ಲದೆ ಈ ಭೂಸುಧಾರಣೆ ಮೇಲೆ ಇದರ basic principles ಏನಿದೆ ಅದನ್ನು ವಿಚಾರ ಮಾಡುವಾಗ ಈ ಬಿಲ್ಲಿನ ಬಗ್ಗೆ ಹೇಳಿದ್ದನ್ನೇ ಹೇಳುತ್ತಾ ಇದ್ದೇವೆ. ಅದರ ಸಲುವಾಗಿ ಸಮಯ ಕೂಡ ಬಹಳ ಸ್ವಲ್ಪ ಇರುವುದರಿಂದ ನಾನು ಮೂಲಭೂತ ವಿಷಯದ ಮೇಲೆ ಯಾವುದನ್ನೂ ಹೇಳದೇ ಈ ಬಿಲ್ಲಿನ ಡ್ರಾಫ್ಟಿಂಗ್‌ನಲ್ಲಿ ಯಾವುದಾದರೂ ತಪ್ಪು ಇದ್ದು, ಅದನ್ನು ಯಾವ ರೀತಿ ತಿದ್ದುಪಡಿಮಾಡಿ ಒಂದು ಮಾಡಲ್ ಆಕ್ಟ್ ಮಾಡಬೇಕೆಂಬ ಒಂದು ಉದ್ದೇಶದಿಂದ ಕೆಲವು ಸೂಚನೆಗಳನ್ನು ಕೊಡಬಯಸುತ್ತೇನೆ. ಇದಕ್ಕೆ ಮುನ್ನ ತಯಾರಾಗಿದ್ದ ಜತ್ತಿ ಕಮಿಟಿ ರಿಪೋರ್ಟ್‌ನಲ್ಲಿ ಇದ್ದ ಎಲ್ಲಾ ಅಂಶಗಳೂ ಈ ಬಿಲ್ಲಿನಲ್ಲಿ ಅಡಕವಾಗಿದೆಯೋ ಇಲ್ಲವೇ ಎಂದು ಹೇಳಿ ಅದರ ಮೇಲೆ ತಮ್ಮ ಸೂಚನೆಗಳನ್ನ ಕೆಲವು ಜನರು ವ್ಯಕ್ತಮಾಡಿದ್ದಾರೆ. ಜತ್ತಿ ಕಮಿಟಿ ರಿಪೋರ್ಟನ್ನೂ ಮತ್ತು ಈ ಬಿಲ್ಲನ್ನೂ ಹೋಲಿಕೆಮಾಡಿ ನೋಡಿದಮೇಲೆ ನನಗೆ ಒಂದು ಅಷ್ಟು ಆಶ್ಚರ್ಯವೂ ಮತ್ತು ಸಂಶಯವೂ ಉಂಟಾಯಿತು. ಏಕೆಂದರೆ ಅನೇಕ ವಿರುದ್ಧ ಶಕ್ತಿಗಳು ಇದ್ದಾಗ್ಯೂ ಮಾನ್ಯ ಕಂದಾಯ ಮಂತ್ರಿಗಳು ಒಂದು ದೊಡ್ಡ ಸಾಹಸಮಾಡಿದ್ದಾರೆ ಎಂದು ಎನ್ನಿಸಿತು. ಏಕೆಂದರೆ ಜತ್ತಿ ಕಮಿಟಿ ರಿಪೋರ್ಟಿನಲ್ಲಿ ಸೀಲಿಂಗ್ 5,400 ರೂಪಾಯಿ ಇದೆ. ಆ ರಿಪೋರ್ಟ್ ಮೇಲೆ ಚರ್ಚೆ ಆದಾಗ ನನಗೆ ಒಂದು ಸಂಶಯ ಬರುತ್ತಾ ಇತ್ತು, ಈ 5,400 ರೂಪಾಯಿ ಸೀಲಿಂಗ್ 10,000 ರೂಪಾಯಿಗೆ ಎಲ್ಲಿ ಮುಟ್ಟುತ್ತದೆಯೋ ಎಂದು. ಆದರೆ ಅದಕ್ಕೆ ಬದಲು 3,600 ರೂಪಾಯಿಗೆ ಬಂದದ್ದು ಒಂದು ದೊಡ ಸಾಹಸವೇ ಎಂದು ಎನಿಸುತ್ತದೆ. ಈ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ಅವರಿಗೆ ಅವರ ಕ್ಯಾಬಿನೆಟ್ ಸಹಪಾಟಿಗಳಲ್ಲಿ ಎಷ್ಟು ಜನ ಬೆಂಬಲಿಗರಾಗಿದ್ದಾರೋ ಗೊತ್ತಿಲ್ಲ.

ಶ್ರೀ ಕಡಿದಾಳ್ ಮಂಜಪ್ಪ.—ಎಲ್ಲರೂ ಒಪ್ಪಿದ್ದಾರೆ.

ಶ್ರೀ ವೀರೇಂದ್ರ ಪಾಟೀಲ್.—ಆದರೂ ಅವರು ಒಂದು ಸಾಹಸದಿಂದ ಈ ಬಿಲ್ಲನ್ನು, ಹೆಚ್ಚು ಸ್ವರೂಪವನ್ನು ಬದಲಾಯಿಸದಂತೆ, ಇದೇ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಒಂದು ಆಕ್ಟ್ ಮಾಡುವುದರಲ್ಲಿ ತಮ್ಮ ಸರ್ವಶಕ್ತಿಯನ್ನು ಹಾಕುತ್ತಾರೆ ಎಂದು ನಾನು ಭಾವಿಸಿದ್ದೇನೆ. ಇದರ ಬಗ್ಗೆ ಹೆಚ್ಚಿಗೆ ಹೇಳಬೇಕಾಗಿಲ್ಲ. ಈಗಾಗಲೇ ಭಾಷಣ ಮಾಡಿದ ಸದಸ್ಯರು ಈ ಲ್ಯಾಂಡ್ ರಿಫಾರಂಸ್‌ನಿಂದ ದೇಶದಲ್ಲಿ ಆರ್ಥಿಕ ಪರಿಸ್ಥಿತಿ ಮತ್ತು ಆಹಾರ ಉತ್ಪನ್ನದ ಮೇಲೆ ಕೆಟ್ಟ ಪರಿಣಾಮವಾಗುತ್ತದೆ ಎಂದು ಹೇಳಿದ್ದಾರೆ. ನಾನು ಹೇಳಬೇಕಾಗಿದ್ದರೆ 1952-53ರಿಂದ ಈ ಲ್ಯಾಂಡ್ ರಿಫಾರಂಸ್ ವಿಚಾರವಾಗಿ ಒಂದೇ ಸಮನೆ ದೇಶದ ಜನತೆಯ ಕೂಗು ಬರುತ್ತಾ ಇದೆ. ಆದರೆ ದುರ್ದೈವದಿಂದ ನಾವು ಏನು ಹೇಳುತ್ತಾ

ಇದ್ದೇವೆ ಅದನ್ನು ಅಷ್ಟಾಗಿ ಕಾರ್ಯರೂಪದಲ್ಲಿ ತರುತ್ತಾ ಇಲ್ಲ. ನಾನು ಹೈದರಾಬಾದ್ ಪ್ರದೇಶದಿಂದ ಬಂದವನು. ಅಲ್ಲಿ 1952 ರಿಂದ ಈ ರೀತಿ ಭೂ ಸುಧಾರಣೆ ಮಾಡಬೇಕೆಂದು ಹೇಳುತ್ತಾ ಬಂದು 1955 ರಲ್ಲಿ ಒಂದು ತೀರ್ಮಾನ ಮಾಡಲಿಕ್ಕೆ ಸಮರ್ಥರಾದೆವು. ಇವತ್ತಿನ ದಿವಸ ಭೂಮಾಲೀಕರು ಗೇಣೀದಾರರಿಗೆ ಯಾವುದೂ ತಿಳಿಯದಂತಾಗಿದೆ. ನನ್ನ ಹತ್ತಿರ ಭೂಮಿ ಎಷ್ಟಿರಬೇಕು ಎಂದು ಭೂಮಾಲೀಕರಿಗೆ ತಿಳಿಯದು. ಗೇಣೀದಾರನಿಗೆ, ನನ್ನ ವಶದಲ್ಲಿದ್ದ ಭೂಮಿ ಯಾವಾಗಲೂ ನನ್ನ ಹತ್ತಿರ ಇರುತ್ತದೆಯೋ ಇಲ್ಲವೋ, ಅದರ ಸ್ವಾಮಿತ್ವ ಸಿಕ್ಕುತ್ತದೆಯೋ ಇಲ್ಲವೋ ಎಂದು ಅವನಿಗೆ ತಿಳಿಯದು. ಇದರ ಪರಿಣಾಮ ಪ್ರೊಡಕ್ಷನ್ ಮೇಲೆ ಸಾಕಾದಷ್ಟು ಆಗಿದೆ. ಪ್ರೋಗ್ರೆಸೀವ್ ಲೆಜಿಸ್ಲೇಷನ್ ಮಾಡುವುದರಿಂದ ಭೂಮಿಯಲ್ಲಿ ಹೆಚ್ಚು ಉತ್ಪನ್ನವಾಗುತ್ತದೆ ಎಂದು ಹೇಳುವುದಕ್ಕಾಗುವುದಿಲ್ಲ. ಅದು ಅನಿಶ್ಚಿತ ಪರಿಸ್ಥಿತಿ ಇದೆ. ಇದರ ಬಗ್ಗೆ ಸಾಕಷ್ಟು ಕಾಲಾವಧಿಯನ್ನು ಈಗಾಗಲೇ ಕಳೆದಿದ್ದೇವೆ. ಇನ್ನು ಮುಂದೆ ಹೆಚ್ಚು ಸಮಯ ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳದೆ ಈ ಮಸೂದೆಯನ್ನು ಪಾಸ್‌ಮಾಡಿ, ಒಂದು ಆಕ್ಟಿನ ಸ್ವರೂಪಕ್ಕೆ ತರಬೇಕೆಂದು ಮಾನ್ಯ ಕಂದಾಯ ಮಂತ್ರಿಗಳಲ್ಲಿ ವಿನಂತಿ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳುತ್ತೇನೆ. ಈ ರೀತಿ ಭೂಸುಧಾರಣೆ ಮಸೂದೆಯನ್ನು ಪಾಸ್‌ಮಾಡುವುದರಿಂದ ಲಕ್ಷಾವಧಿ ಎಕರೆ ಭೂಮಿ ಸರ್‌ಪ್ಲಸ್ ಉಳಿಯುತ್ತದೆ, ಬಡ ಜನರಿಗೆ ಆ ಭೂಮಿಯನ್ನು ಕೊಡಬಹುದು ಎಂದು ತಿಳಿದುಕೊಂಡಿದ್ದರೆ ಅದು ತಪ್ಪು ಎಂದೆನಿಸುತ್ತದೆ. ಮಂತ್ರಿಗಳಿಗೂ ತಿಳಿದಿದೆ. ಯಾವುದಾದರೂ ಒಂದು ಬಿಲ್ ಮಾಡುವುದಕ್ಕೆ ಮುಂಚೆ ಅನೇಕ ವರ್ಷಗಳಿಗಿಂತಲೂ ಮೊದಲೇ ಪ್ರಾಪಗ್ಯಾಂಡಾ ಆರಂಭ ಮಾಡುತ್ತೇವೆ. ಈಗ ಭೂಮಾಲೀಕರೆಲ್ಲರಿಗೂ ಅವರಲ್ಲಿ ಎಷ್ಟು ಭೂಮಿ ಉಳಿಯುತ್ತದೆ, ಎಷ್ಟು ಭೂಮಿ ಉಳಿಯುವುದಿಲ್ಲ ಎಂಬುದು ಸಾಮಾನ್ಯವಾಗಿ ಗೊತ್ತಿದೆ. ಹೀಗಾಗಿ ಅವರು ಯಾವುದೋ ರೀತಿಯಿಂದ ವಿಂಗಡಿಸಿ ಒಂದಷ್ಟು ಜಮೀನೂ ಸರ್ಕಾರದವರಿಗೆ ಸಿಕ್ಕದಂತೆ ಮಾಡಲಿಕ್ಕೆ ಪ್ರಯತ್ನ ಮಾಡುತ್ತಾರೆ. ಈ ರೀತಿ ಎಲ್ಲಾ ಮಾಡಿಕೊಂಡು ಹೋದಮೇಲೂ ಎರಡು ಲಕ್ಷದಿಂದ ನಾಲ್ಕು ಲಕ್ಷ ಎಕರೆವರೆಗೂ ಸಿಕ್ಕುತ್ತದೆ ಎಂದು ಆಶೆ ಮಾಡುತ್ತಾರೆ. ಅಷ್ಟು ಸಿಕ್ಕುತ್ತದೆಯೇ ಎಂದು ಸಂಶಯ ಬರುತ್ತದೆ. ಸಿಕ್ಕಿದರೆ ಒಳ್ಳೆಯದು. ನಾನು ಮೊದಲೇ ಹೇಳಿದ ಹಾಗೆ, ಮೂಲ ಭೂತ ಪ್ರಶ್ನೆ ತೆಗೆದುಕೊಂಡು ಚರ್ಚೆಮಾಡುವುದಿಲ್ಲ. ನಾನು ಹೈದರಾಬಾದ್ ಭಾಗದಿಂದ ಬಂದಂಥವನು; ಆದ್ದರಿಂದ ಈ ಬಿಲ್ ಪಾಸ್‌ಮಾಡಿ, ಆಕ್ಟ್ ಮಾಡುವುದರಿಂದ ಹೈದರಾಬಾದ್ ಭಾಗದ ಜನತೆಯಮೇಲೆ ಯಾವ ಪರಿಣಾಮ ವುಂಟಾಗುತ್ತದೆ ಎಂಬ ಒಂದು ದೃಷ್ಟಿ ಇಟ್ಟುಕೊಂಡು ಅದರ ಬಗ್ಗೆ ಕೆಲವು ಮಾತುಗಳನ್ನು ಈ ಸಭೆಯ ಮುಂದೆ ಇಡಬೇಕೆಂದು ವಿಚಾರ ಮಾಡುತ್ತಾ ಇದೇನೆ. ಇದು ಪ್ರೋಗ್ರೆಸೀವ್ ಲೆಜಿಸ್ಲೇಷನ್ ಎಂದು ಆಗಲೇ ಹೇಳಿದೆ. ಈ ಬಿಲ್ಲು ಹಳೆಯ ಮೈಸೂರು ಮತ್ತು ಮದರಾಸು ಭಾಗಕ್ಕೆ ಅನ್ವಯವಾಗುವಂತೆಯೇ ಬೊಂಬಾಯಿ, ಹೈದರಾಬಾದು ಭಾಗಕ್ಕೂ ಅನ್ವಯವಾಗುತ್ತದೆ. ಒಂದು ಸಂತೋಷದ ಸಂಗತಿ ಎಂದರೆ-ಬೊಂಬಾಯಿನ ವಿಷಯ ನನಗೆ ಗೊತ್ತಿಲ್ಲ-ಹೈದರಾಬಾದಿಗೆ ಸಂಬಂಧಪಟ್ಟಂತೆ ಹೇಳಬೇಕಾದರೆ ಈ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ಒಂದು ಹೆಜ್ಜೆ ಮುಂದೆ ಇಡದೇ ಇದ್ದರೂ ಪರವಾಗಿಲ್ಲ, ಒಂದು ಹೆಜ್ಜೆ ಹಿಂದೆ ಇಟ್ಟಿಲ್ಲ ಎಂದು ಸಂತೋಷವಾಗುತ್ತದೆ. ಏಕೆಂದರೆ 3,600 ರೂಪಾಯಿ ಫ್ಯಾಮಿಲಿ ಹೋಲ್ಡಿಂಗಿಗೆ ಇದೆ. ಪರಿಸ್ಥಿತಿ ಬದಲಾವಣೆ ಆದಹಾಗೆ, ಒಂದು ಯೂನಿಫಾರಂ ಲೆಜಿಸ್ಲೇಷನ್ ಬಂದಾಗಲೂ ಕೂಡ ಕೆಟ್ಟ ಪರಿಣಾಮವಾಗದಂತೆ ನೋಡಿಕೊಂಡು ಆ ಭಾಗದ ರೈತರಿಗೆ ಒಂದು ದೊಡ್ಡ ಉಪಕಾರ ಮಾಡಿದ್ದಾರೆ ಎಂದು ತಿಳಿದುಕೊಂಡಿದ್ದೇನೆ. ಇದರ ಸಲುವಾಗಿ ಕೆಲವು ವಿಷಯಗಳನ್ನು ಮಾನ್ಯ ಮಂತ್ರಿಗಳು ವಿಚಾರ ಮಾಡಬೇಕೆಂದು ಕೇಳಿಕೊಳ್ಳುತ್ತೇನೆ.

ಈಗ ಬಿಲ್ಲಿನಲ್ಲಿ 'protected tenant' ಎಂದರೆ ಯಾರು ಎನ್ನುವುದಕ್ಕೆ definition ಕೊಟ್ಟಿದ್ದಾರೆ. Protected tenant ಯಾರು ಎಂಬುದಕ್ಕೆ definition ಇರುವುದರಿಂದ ಯಾರು protected tenant ಅಲ್ಲ ಎನ್ನುವುದು ಗೊತ್ತಾಗುತ್ತದೆ. ಭೂಮಾಲೀಕರಿಗೆ ಒಂದು objection ತೆಗೆಯುವುದಕ್ಕೆ ಅನುಕೂಲ ಮಾಡಿಕೊಟ್ಟಿದ್ದಾರೆ. ಭೂಮಾಲೀಕನು ಟ್ರಿಬ್ಯೂನಲ್ ಮುಂದೆ ಹೋಗಿ ಇವನು ಟೆನೆಂಟ್ ಅಲ್ಲ ಎಂದು ಹೇಳಿಕೊಳ್ಳಬಹುದು. ಈ ರೀತಿ ಹೇಳುವುದಕ್ಕೆ ಒಂದು ಕಾಲಾವಧಿಯ ಮಿತಿ ನಿಶ್ಚಿತಮಾಡಿಲ್ಲ. ಇದರಿಂದ litigation ಜಾಸ್ತಿಯಾಗುವುದಕ್ಕೆ ಅನುಕೂಲವಾಗುತ್ತದೆಯೇ ಹೊರತು ಈ ಸಮಸ್ಯೆಯನ್ನು ಬಗೆಹರಿಸಿದಂತಾಗುವುದಿಲ್ಲ. ಇಂಥ ರೈತನು 12 ವರ್ಷ ಸಾಗುವಳಿ ಮಾಡಿದವನು ಇರಬೇಕೆಂದು definition ನಲ್ಲಿದೆ. ಅದು ಈ ರೀ ಇದೆ :

> " 'Protected tenant' means a person who has been in continuous possession of any land and has been cultivating such land personally on payment of rent to the landlord for a period of not less than twelve years prior to the appointed day."

ಇದು 'protected tenant' ನ definition ಆಗಿದೆ. Appointed day ಗಿಂತ ಮುಂಚಿತವಾಗಿ 12 ವರ್ಷ ಅವದಿ ಇಟ್ಟಿದ್ದಾರೆ. ಭೂಮಿಯು ರೈತನ ವಶದಲ್ಲಿ 12 ವರ್ಷ ಇರುತ್ತದೆಂದು declare ಮಾಡಬೇಕು. ಟ್ರಿಬ್ಯೂನಲ್ಲಿನವರು ಇದಕ್ಕಾಗಿ documents produce ಮಾಡಿ ಎಂದು ಕೇಳಬಹುದು. ಇದರ ಪರಿಣಾಮವು ಏನಾಗುತ್ತದೆ ಎಂದರೆ ಹೈದರಾಬಾದು ಟೆನನ್ಸಿ ಆಕ್ಟ್ ಪ್ರಕಾರ protected tenant ಎಂದು ಪರಿಗಣಿಸಲ್ಪಟ್ಟವನ ಮೇಲೆ ಇದರ ಪರಿಣಾಮವಾಗುತ್ತದೆಂದು ಕಂಡುಬರುತ್ತದೆ. ಹೈದರಾಬಾದು ಟೆನನ್ಸಿ ಆಕ್ಟಿನ 34ನೆಯ ಸೆಕ್ಷನ್ ನೋಡಿದರೆ ಇದು ತಿಳಿದುಬರುತ್ತದೆ. ಅದರಲ್ಲಿ ಏನಿದೆ ಎಂದರೆ, 1342ರಿಂದ 1352ರವರೆಗೆ ಫಸಲಿ ವರ್ಷದಿಂದ ಹತ್ತು ವರ್ಷ ಅವಧಿಯಲ್ಲಿ ಮತ್ತು ಆರು ವರ್ಷ ಅವಧಿಯಲ್ಲಿ continuous ಆಗಿ ಭೂಮಿ ರೈತನ ವಶದಲ್ಲಿದ್ದರೆ, for a period not less than six years commencing not earlier than 1353, ಎಂದರೆ ಆರುವರ್ಷ ಇದ್ದರೆ, ಅಂಥವನು protected tenant ಎಂದು ತಿಳಿಯಲ್ಪಡುತ್ತಾನೆ. ಇನ್ನು section 36 ರಲ್ಲಿ ಏನು ಹೇಳಿದ್ದಾರೆ ಎಂದರೆ, 10th June 1950 ಯಿಂದ ಯಾವದೇ ಟೆನೆಂಟಿನ ವಶದಲ್ಲಿ ಭೂಮಿ ಇದ್ದರೆ ಒಂದು ವರ್ಷದೊಳಗಾಗಿ ಭೂಮಾಲೀಕನು objection petition ಹಾಕದೆ ಇದ್ದರೆ automatically ಅಂಥವನು protected tenant ಆಗುತ್ತಾನೆ. ಇದು 1953ನೆಯ ವರ್ಷದಲ್ಲಿ ಅಮೆಂಡ್‌ಮೆಂಟ್ ಆಗಿದೆ. ಯಾರ ಯಾರ ಭೂಮಿ ಯಾರ ಯಾರ ವಶದಲ್ಲಿದೆ, ಯಾರು ಯಾರು protected

(ಶ್ರೀ ವೀರೇಂದ್ರ ಪಾಟೀಲ್)

tenant ಎಂಬುದನ್ನು declare ಮಾಡಿದೆ. ಇದರ ಪರಿಣಾಮ ಏನಾಗಿದೆ ಎಂದರೆ ನೂರಕ್ಕೆ 99ರಷ್ಟು ರೈತರು protected tenants ಆಗಿದ್ದಾರೆ. ಇದಲ್ಲದೆ ಈಗಾಗಲೇ record of rights ತಯಾರು ಮಾಡಿ tenants register ಕೂಡ ತಯಾರು ಆಗಿದೆ. ಆದ್ದರಿಂದ protected tenant ಯಾರ ಅಲ್ಲ ಎಂಬುದು ನಿರ್ಧಾರವಾಗಿದೆ. ಈ ಆಕ್ಟು ಜಾರಿಗೆ ಬಂದು protected tenant ಗೆ ಈಗಾಗಲೇ ಒಂದು security ಕಾರ್ಯರೂಪದಲ್ಲಿ ಬಂದಿದೆ. ಇಂಥ protected tenants ಗಳಿಗೆ security ಕೊಡಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ. 12 ವರ್ಷ ಭೂಮಿ ರೈತನ ವಶದಲ್ಲಿದ್ದರೆ ಮಾತ್ರ ಅವನು protected tenant ಎಂದು ಜಾರಿ ಮಾಡುವುದಾದರೆ ಅನುಕೂಲವಾಗುವುದಿಲ್ಲ. Central Reforms Committee ಯವರು ಒಂದು ಸೂಚನೆ ಮಾಡಿದ್ದೇನೆಂದರೆ, tenants existing rights ಏನು ಇರುತ್ತವೆಯೋ ಅದರ ಮೇಲೆ ಯಾವ ದುಷ್ಪರಿಣಾಮವೂ ಆಗದ ಹಾಗೆ ನೋಡಿಕೊಳ್ಳಬೇಕೆಂದು ಇದೆ. ಆದ್ದರಿಂದ ಈ ಮಸೂದೆಯಲ್ಲಿ ಈಬಗ್ಗೆ ಯಾವ saving clause ಅನ್ನೊ ಇಟ್ಟಿಲ್ಲ. ಯಾರು ಯಾರು protected tenant ಎನ್ನುವುದನ್ನು ನಿರ್ಧಾರಮಾಡಿ, ಈಗಾಗಲೇ tenant registers ತಯಾರುಮಾಡಿ ನಮ್ಮ ಹೈದರಾಬಾದು ಪ್ರದೇಶದಲ್ಲಿ tenancy forms ಕೂಡ ಹಂಚಿದ್ದಾರೆ. ಇದೆಲ್ಲಾ ಈ ಹಳೆಯ ಮೈಸೂರು ಭಾಗದ ಜನರಿಗೆ ಹೊಸದಾಗಿ ಕಾಣಿಸಬಹುದು. ಆದ್ದರಿಂದ ಹೈದರಾಬಾದು ಪ್ರದೇಶದಲ್ಲಿಯ protected tenantsಗಳಿಗೆ ಇರುವ ಹಕ್ಕುಗಳನ್ನು ರಕ್ಷಣೆ ಮಾಡುವ ಜವಾಬ್ದಾರಿಯನ್ನು ಸರಕಾರದವರು ವಹಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಆದಕಾರಣ 12 ವರ್ಷ ಸತತ ಭೂಮಿಯು ರೈತನ ವಶದಲ್ಲಿ ಇರಬೇಕೆಂಬ ನಿಯಮವನ್ನು ಈ ಮಸೂದೆಯ ಪ್ರಕಾರ ಜಾರಿಗೆ ಕೊಡುವುದರಿಂದ ನಮ್ಮ ಹೈದರಾಬಾದು ಪ್ರದೇಶದಲ್ಲಿ ಇದರಿಂದ confusion ಉಂಟಾಗುತ್ತದೆ. ಹೈದರಾಬಾದು ಆಕ್ಟ್ ಪ್ರಕಾರ ಈಗಾಗಲೇ ಯಾರು ಯಾರು protected tenant ಎಂದು ನಿರ್ಧಾರವಾಗಿದೆಯೋ ಅಂಥವರಿಗೆ ಸಂರಕ್ಷಿತ ಗೇಣಿದಾರು ಎಂದು ಸಂರಕ್ಷಣೆ ಕೊಟ್ಟು, ಅವರ ಮೇಲೆ ಯಾವ ಪರಿಣಾಮವಾಗುವುದಿಲ್ಲ ಎನ್ನುವುದನ್ನು ಈ ಹೊಸ ಮಸೂದೆಯಲ್ಲಿ ಸೇರಿಸಬೇಕಾದುದು ಅಗತ್ಯ. ಏಕೆಂದರೆ ಈ ಅಂಶವನ್ನು ಮಸೂದೆಯಲ್ಲಿ ಸೇರಿಸಿಲ್ಲ. ಈ ಅಂಶವನ್ನು ಗಮನದಲ್ಲಿಟ್ಟುಕೊಳ್ಳಬೇಕು. ಈ ಮಸೂದೆಯಲ್ಲಿ protected tenant, ಮತ್ತು ordinary tenant ಎಂಬುದಕ್ಕೆ definition ಇದೆ. ಆದರೆ protected tenant ಗೆ ಏನೇನು protection ಕೊಡಲಾಗುವುದು ಎನ್ನುವುದು ಮಾತ್ರ ಅರ್ಥವಾಗುವುದಿಲ್ಲ. ಈ ಮಸೂದೆಯ ಪ್ರಕಾರ ಇದರಲ್ಲಿರುವ ಹಾಗೆ ಜಾರಿಮಾಡುವುದಾದರೆ ಗೊತ್ತು ಮಾಡಲ್ಪಡುವ ತಾರೀಖಿಗೆ ಮುಂಚಿತವಾಗಿ ಭೂಮಿಯು ಯಾವ ಗೇಣಿದಾರನ ವಶದಲ್ಲಿ ಇರುವುದೋ ಅಂಥವರೆಲ್ಲರೂ tenants ಆಗುತ್ತಾರೆ. ಹೈದರಾಬಾದು ಮತ್ತು ಬೊಂಬಾಯಿ ಕರ್ನಾಟಕ ಪ್ರದೇಶದಲ್ಲಿರುವ tenants ಅವರು protected tenants ಆಗುತ್ತಾರೆ. ಹಕ್ಕು ಬಾಧ್ಯತೆಗಳಲ್ಲಿ ಯಾರಿಗೂ ಹೆಚ್ಚು ಕಡಮೆಯಾಗುವುದು ಕಂಡುಬರುವುದಿಲ್ಲ. ಅದು ಹೇಗೆಂದರೆ ಭೂಮಿಯನ್ನು ಬಿಡಿಸಿಕೊಳ್ಳುವ ಸಂದರ್ಭಬಂದರೆ ರೈತನಿಂದ ಭೂಮಿಯನ್ನು ಬಿಡಿಸಿಕೊಳ್ಳಬಹುದು. ಪರಿಹಾರ ಕೊಡುವ ಪ್ರಶ್ನೆಯೂ ಇದರ ಜೊತೆಗೆ ಬರುತ್ತದೆ. Protected tenantsಗೆ ಭೂಮಿಯ ಸ್ವಾಮಿತ್ವ ದೊರೆಯುತ್ತದೆ. ಗೇಣಿಯ 15 ಪಟ್ಟು ಪರಿಹಾರ ಕೊಡಬೇಕೆಂದು ಇದೆ. ಇದರಿಂದ ಏನಾಗುತ್ತದೆ ಎಂದರೆ ನಿನ್ನೆ ಬಂದಂಥ ರೈತನಿಗೂ ಹದಿನೈದು ಪಟ್ಟು ಪರಿಹಾರ ಕೊಡಬೇಕು, 15 ವರ್ಷಗಳಿಂದ ಭೂಮಿಯನ್ನು ವಶದಲ್ಲಿಟ್ಟುಕೊಂಡ ಸಾಗುವಳಿ ಮಾಡುವವನಿಗೂ ಅಷ್ಟೇ ಅಂದರೆ ಹದಿನೈದು ಪಟ್ಟು ಪರಿಹಾರ ದೊರೆಯಬೇಕು ಎಂದಾಗುವುದು, ಅವರಿಗೂ ಇವರಿಗೂ ಒಂದೇ ರೀತಿಯ ಪರಿಹಾರ ಕೊಡಬೇಕು ಎಂದು ಹೇಳಿದ ಹಾಗೆ ಆಗುವುದು. ಹಾಗಾದರೆ protected tenant ಎಂದು ಏತಕ್ಕೆ ಅನ್ನಬೇಕು ? ಆದುದರಿಂದ protected tenant ಗಳ ಹಕ್ಕನ್ನು ಯಾವ ರೀತಿ protect ಮಾಡುತ್ತಾರೆ ಎನ್ನುವುದು ನನಗಂತೂ ತಿಳಿಯುವುದಿಲ್ಲ. ಈ ರೀತಿ ಭೇದಭಾವ ಮಾಡದೇ ಇರುವುದು ಸರಿಯಲ್ಲ. Protected tenants ಗಳಿಗೆ ಅನುಕೂಲಮಾಡಿ ಕೊಡಬೇಕು. ಹೆಚ್ಚು ಪರಿಹಾರ ಕೊಡಿಸಬಹುದು. ಹೈದರಾಬಾದು ಪ್ರದೇಶದಲ್ಲಿ protected tenant ಯಾರು ಎನ್ನುವುದಕ್ಕೆ ನಿರ್ಧಾರವಾಗಿದೆ. Protected tenant ಇರುವಾಗ್ಗೆ ಪರಿಹಾರ ಕೊಡುವುದನ್ನು ಕಡಿಮೆಮಾಡಬೇಕಾಗಿತ್ತು. ಆದುದರಿಂದ ಈ ಎಲ್ಲ ಅಂಶಗಳನ್ನೂ ಕೂಲಂಕಷವಾಗಿ ವಿಚಾರಮಾಡಬೇಕು ಎಂದು ನಾನು ಬೇಡಿಕೊಳ್ಳುತ್ತೇನೆ.

Fixation of family holding ವಿಚಾರದಲ್ಲಿ ಹೈದರಾಬಾದು ಆಕ್ಟ್ ಪ್ರಕಾರ 800 ರೂಪಾಯಿ net income ಇದ್ದರೆ ಅದನ್ನು family holding ಎಂದು ಪರಿಗಣಿಸಲಾಗಿದೆ. ಈ ಮಸೂದೆಯ ಪ್ರಕಾರ family holding 1,200 ರೂಪಾಯಿ ಎಂದು ಮಾಡಿದ್ದಾರೆ. ಇದು ಹೈದರಾಬಾದಿನಲ್ಲಿರತಕ್ಕ family holding ನ ಒಂದೂವರೆ ಪಟ್ಟು ಆಯಿತು. ಇದರ ಪರಿಣಾಮ ಏನಾಗುತ್ತದೆ ಎನ್ನುವುದನ್ನು ವಿಚಾರ ಮಾಡಬೇಕಾಗಿದೆ.

ಶ್ರೀ ಸಿ. ಜೆ. ಮುಕ್ಕಣ್ಣಪ್ಪ.—ಎಂಟುನೂರು ರೂಪಾಯಿ net income ಗೆ ಒಂದು family holding ಎಂದು ಇರುವುದಾದರೆ ಅದು ಎಷ್ಟು ಎಕರೆ ಭೂಮಿಯಾಗುತ್ತದೆ ಎನ್ನುವುದನ್ನು ಹೇಳುತ್ತೀರಾ ?

ಶ್ರೀ ವೀರೇಂದ್ರ ಪಾಟೀಲ್.—ಅದರ ಪರಿಣಾಮ ರೈತರ ಮೇಲೆ ಏನಾಗುತ್ತದೆ ಎನ್ನುವುದನ್ನು ನಾನು ಈಗ ಹೇಳುತ್ತೇನೆ. ಎಂಟುನೂರು ರೂಪಾಯಿ net income ಗೆ ಒಂದು family holding ಎಂದು ಹೈದರಾಬಾದು ಪ್ರದೇಶದಲ್ಲಿ ಇದ್ದರೆ, ಈಗ ಈ ಮಸೂದೆಯ ಪ್ರಕಾರ 1,200 ರೂಪಾಯಿಗಳಿಗೆ ಒಂದು family holding ಎಂದು ಮಾಡಿದ್ದಾರೆ. ನಮ್ಮ ಹೈದರಾಬಾದು ಪ್ರದೇಶದಲ್ಲಿ wet and dry land ಬಗ್ಗೆ cost of production 50 per cent ಎಂದು ಮಾಡಿದ್ದಾರೆ ; 50 per cent of the gross income ಎಂದು ನಿರ್ಣಯ ಮಾಡಿದ್ದಾರೆ. ಇಲ್ಲಿ ಏನು ಮಾಡಿದ್ದಾರೆ ಎಂದರೆ wet land ಆಗಿದ್ದರೆ 50 per cent ಎಂದು ಇಟ್ಟಿದ್ದಾರೆ. Dry land ಆಗಿದ್ದರೆ one-third of the gross income ಎಂದು ಇಟ್ಟಿದ್ದಾರೆ. ಈಗ 800 ರೂಪಾಯಿ family holding ಹೋಗಿ ಅದು 1,200 ರೂಪಾಯಿ ಆಗುತ್ತದೆ. ಇದಲ್ಲದೆ net income 50 per cent ಹೋಗಿ ಅದು one-third ಆಗುತ್ತದೆ. ಇದರ ಪರಿಣಾಮ ಏನಾಗುತ್ತದೆ ಎಂದರೆ ಈಗಾಗಲೇ ಹೈದರಾಬಾದು ಪ್ರದೇಶದಲ್ಲಿ Land Commission

ಅವರು ಹೋಗಿ, local area ಎನ್ನುವುದನ್ನು fix ಮಾಡಿ, net income yield ಎಷ್ಟು ಎನ್ನುವುದನ್ನು ನಿರ್ಧಾರಮಾಡಿದ್ದಾರೆ. ಅಲ್ಲಿ ಎಲ್ಲಾ ಮುಗಿದು ಹೋಗಿದೆ. 36 ಎಕರೆ dry land, basic holding 12 ಎಕರೆಗಳು, ಎಂದು calculation ಹಿಡಿದಿದ್ದಾರೆ. ಈಗ one-third cost of production ಹಿಡಿಯುವುದರಿಂದ ಇನ್ನು ಒಂದೆರಡು ಎಕರೆ ಹೆಚ್ಚಾಗಬಹುದು. ಆದ್ದರಿಂದ 12 ಎಕರೆ basic holding ಇರ ವುದು ಅದು 19 ಅಥವಾ 20 ಎಕರೆ ಆಗುತ್ತದೆ. ಈ ಹೊಸ ಬಿಲ್ಲಿನ ಪ್ರಕಾರ 12 ಎಕರೆ ಆಗುವುದರಿಂದ ಈಗ ಇರತಕ್ಕ 18 ಎಕರೆ ಭೂಮಿಯಲ್ಲಿ 12 ಎಕರೆಗಿಂತ ಹೆಚ್ಚಾಗಿರುವುದನ್ನು ರೈತನು ಬಿಡಿಸಿಕೊಂಡು ಹೋಗುತ್ತಾನೆ. ಅದನ್ನು ಕೇಳುವವರು ಯಾರೂ ಇಲ್ಲ. ಆದರೆ ಹೈದರಾಬಾದ್ ಆಕ್ಟ್ ಪ್ರಕಾರ ಬಿಡಿಸಿಕೊಳ್ಳುವ ಅಧಿಕಾರವಿಲ್ಲ. ಹನ್ನೆರಡು ಎಕರೆ ಮೇಲ್ಪಟ್ಟಿದ್ದವನು ಮಾತ್ರ ಅರ್ಧ ಬಿಟ್ಟು ಹೋಗಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ. ಇದರ ಪರಿಣಾಮವೇನಾಗುತ್ತದೆಂದು ತಮ್ಮ ಮುಂದೆ ಹೇಳುತ್ತಿದ್ದೇನೆ. ಅದರ ಸಲುವಾಗಿ family holding ಈಗಾಗಲೇ ಮಾಡಿರುವುದನ್ನು disturb ಮಾಡುತ್ತೀರಾ ಎನ್ನುವುದರ ಬಗ್ಗೆ ಸ್ಪಷ್ಟವಾಗಿಲ್ಲ. ಇವೊತ್ತು family holding ಎಂದು ಗೊತ್ತು ಮಾಡುವುದಾದರೆ ರೈತರಿಂದ ಜಮೀನನ್ನು ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳಲು ಅವಕಾಶವಾಗಿ ಸಣ್ಣ ಸಣ್ಣ ಹಿಡುವಳಿದಾರರು ಭೂಮಿಯಿಂದ ಹೊರಗೆ ಹಾಕಲ್ಪಡುತ್ತಾರೆ. ಅದರ ಸಲುವಾಗಿ ಈ ಬಗ್ಗೆ ಕೂಡ ನಮ್ಮ ಏರಿಯಾದಲ್ಲಿ ಏನು ಪರಿಣಾಮವಾಗುತ್ತದೆಂದು ತಮ್ಮ ಮುಂದೆ ತಂದಿದ್ದೇನೆ.

Sri KADIDAL MANJAPPA.—Suppose we make a provision to the effect that even in the case of small holders if they want to resume for personal cultivation they should leave at least half the extent with the tenants. Will that be all right ?

Sri VEERENDRA PATIL.—That is already there in the Bill. But a small holder having less than a basic holding can resume the whole land.

Sri KADIDAL MANJAPPA.—In that case we can say that as mall holder, if he wants to resume for personal cultivation, can resume only half the extent.

Sri M. R. PATIL.—May I draw the attention of the Hon'ble Member to the proviso to clause 18 which says :

> "Provided also that where the landlord has, at any time before the appointed day, once filed a statement of reservation, under sub-section (1) of section 44 of the Hyderabad Tenancy and Agricultural Lands Act, 1950, as in force in the Hyderabad Area, his right to terminate tenancy shall be exercisable only in respect of the lands specified in the statement."

Sri VEERENDRA PATIL.—That applies only to those who have exercised the right of resumption. Suppose a landowner has not exercised the right of resumption, in that case he will be benefited by this Bill.

ಈಗ ಒಂದು ಪ್ರಶ್ನೆ ಏನೆಂದರೆ, family holding ನಿಗದಿ ಮಾಡಬೇಕಾದರೆ ಅನೇಕ ಮಾನ್ಯಸದಸ್ಯರು ಏಕರೇಜ್ ಮೇಲೆ ನಿಗದಿ ಮಾಡಬೇಕು ಎಂದು ಹೇಳಿದರು. ವರಮಾನದ ಮೇಲೆಯೇ ನಿಗದಿ ಮಾಡಬೇಕು ಎನ್ನುವ ಉದ್ದೇಶ ಯಾರಿಗೂ ಇಲ್ಲ. ಈಗ ವರಮಾನದ ಮೇಲೆ ಎಂದು ಹಾಕಿದ್ದರೂ ಮುಂದೆ ಏಕರೇಜ್ ಮೇಲೆಯೇ ಆಗುತ್ತದೆ. ಅದಕ್ಕೋಸ್ಕರವಾಗಿಯೇ ಲ್ಯಾಂಡ್ ಕಮಿಷನ್ ಮಾಡಿದ್ದೇವೆ. ಈಗ ದೊಡ್ಡ ರಾಜ್ಯವಾಗಿದೆ. ಎಲ್ಲೆಲ್ಲಿ ಯಾವ ಯಾವ ಭಾಗದಲ್ಲಿ ಯಾವ ಯಾವ ರೀತಿಯ ಭೂಮಿ ಇದೆ ಎನ್ನುವ ಕಲ್ಪನೆ ಯಾರಿಗೂ ಇಲ್ಲ. ಹೈದರಾಬಾದ್ ಏರಿಯಾದ ಬಗ್ಗೆ ಹೇಳಬೇಕಾಗಿದ್ದರೆ, ಅಲ್ಲಿ rocky soil, black cotton soil, table land soil ಎಂದು ಅನೇಕ ತರಹ soil ಇದೆ. ಒಂದೇ ಹಳ್ಳಿಯಲ್ಲಿಯೇ ಜಮೀನುಗಳಲ್ಲಿ ಎಷ್ಟೋ ವ್ಯತ್ಯಾಸವಿರುತ್ತದೆ. ನಾವುಗಳು ಇಲ್ಲಿ ಕುಳಿತು ಖುಷ್ಕಿ ಜಮೀನಿಗೆ ಇಷ್ಟು ಮಾಡಿ, ತರೀ ಜಮೀನಿಗೆ ಇಷ್ಟು ಮಾಡಿ ಎಂದು ಹೇಳುವುದಕ್ಕೆ ಸಾಧ್ಯವಿಲ್ಲ. ಅದು ಜಟಿಲವಾದ ಪ್ರಶ್ನೆ ಒಂದು ಹಳ್ಳಿಯಲ್ಲಿರುವ ಎಲ್ಲ ಭೂಮಿಗಳೂ ಒಂದೇ ಸಮನೆ ಇರುವುದಿಲ್ಲ. ಅದರಲ್ಲಿಯೂ ವ್ಯತ್ಯಾಸವಿರುತ್ತದೆ, fertility ಯಲ್ಲಿ ವ್ಯತ್ಯಾಸವಿರುತ್ತದೆ. ಇಂಥ ಜಟಿಲ ಸಮಸ್ಯೆಗಳಿವೆ ಎಂದು family holding ಎನ್ನುವುದನ್ನು ಒಂದೊಂದು local area ಮಾಡಿ ಆದಕ್ಕೆ ಎಲ್ಲೆಲ್ಲಿ ಎಷ್ಟೆಷ್ಟು ಮಾಡಬೇಕು ಎನ್ನುವುದನ್ನು ಕೂಲಂಕಷವಾಗಿ ಸಂಚಾರಮಾಡಿ ನಿರ್ಧಾರಮಾಡಬೇಕೆಂದು ಲ್ಯಾಂಡ್ ಕಮಿಷನ್‌ಮಾಡಿದ್ದೇವೆ. ಈಗ ಏಕರೇಜ್ ಪ್ರಕಾರ ನಾವೇ ನಿರ್ಧಾರಮಾಡೋಣವೆಂದರೆ ಬಹಳ ತ್ರಾಸವಾಗುತ್ತದೆ. ಹೈದರಾಬಾದ್ ಆಕ್ಟಿನಲ್ಲಿರುವಂತೆ maximum acreage fix ಮಾಡಬಹುದು. ಎಂದರೆ ಒಂದು ಗೊತ್ತುಮಾಡಿದ ಮಿತಿಗಿಂತ ಮೇಲ್ಪಡಬಾರದು ಎಂದು ಮಾಡಬಹುದು. ಹೈದರಾಬಾದ್ ಆಕ್ಟಿನಲ್ಲಿ ಈ ರೀತಿ ಇದೆ:

> "Government shall determine the extent of land which shall be regarded as a family holding for each class in each kind of soil in all the local areas which may be determined for the State subject to the limits specified below . . . .

Limits : (1) Wet land.—Single crop each year : All kinds of soils :

(a) Classification of 8 annas or above : 6 acres

(b) All other Classes 9 ,,

(2) Dry land.—

(a) Black cotton or laterite soil.—

(i) Class I with soil classification of 8 annas or above : 24 acres

(ii) All other Classes 36 ,,

(SRI VEERENDRA PATIL)

(b) Chalka soils.—

(i) Class I with soil classification of 8 annas or above. 48 acres

(ii) All other Classes 72 ,,

Provided that the Government may, by general or special order, direct that the limits of the family holdings specified in this sub-section shall for any local area be varied if the Government is satisfied, that such variation is necessary or expedient for ensuring that the value of produce after deducting 50% therefrom as cost of cultivation is Rs. 800.''

ತಾವೂ ಆ ರೀತಿ ಬೇಕಾದರೆ maximum fix ಮಾಡಬಹುದು. ಹಾಗಿಲ್ಲದೆ family holdingನಲ್ಲಿ dry land ಎಷ್ಟಿರಬೇಕು ಮತ್ತು wet land ಎಷ್ಟಿರಬೇಕು ಎಂದು ನಾವೇ ಮಾಡುತ್ತೇವೆಂದರೆ dangerous step ಆಗುತ್ತದೆಂದು ನನ್ನ ಕಲ್ಪನೆ. ಇದನ್ನು ತಾವು ವಿಚಾರ ಮಾಡಬೇಕು. Maximum acreage fix ಮಾಡುವುದರಲ್ಲಿ ನನ್ನ ಅಭ್ಯಂತರವಿಲ್ಲ.

Future lease ಬಗ್ಗೆ ನಾನು ಹೆಚ್ಚು ಮಾತನಾಡುವ ಆವಶ್ಯಕತೆ ಇಲ್ಲ. ಸಾಕಷ್ಟು ನಿರ್ಬಂಧಗಳನ್ನು ಹಾಕಿದ್ದಾರೆ. ಹೈದರಾಬಾದಿನಲ್ಲಿ ಮೂರು ಕುಟುಂಬ ಹಿಡುವಳಿಯನ್ನು ಹೊಂದಿರುವ ಭೂಮಾಲೀಕರು ಯಾರಾದರೂ ಇದ್ದರೆ ಭೂಮಿಯನ್ನು ಗೇಣಿಗೆ ಕೊಡುವ ಸಲುವಾಗಿ ಅವಕಾಶವಿತ್ತು. ಈ ಮಸೂದೆಯಲ್ಲಿ ಒಂದು ಕುಟುಂಬ ಹಿಡುವಳಿಗಿಂತ ಹೆಚ್ಚಿಗೆ ಭೂಮಿ ಇದ್ದವನು ಯಾರಾದರೂ ಗೇಣಿಗೆ ಕೊಟ್ಟರೆ, ಲೀಸ್ ಮಾಡಿದರೆ ಸರ್ಕಾರದವರು ಅದನ್ನು ರೆಕಗ್ನೈಸ್ ಮಾಡುವುದಿಲ್ಲ. ಅದರ ಅರ್ಥ ಇಷ್ಟೆ. ಅವನ ಕೈಹಿಡಿದು ಕೊಡಬಾರದು ಎಂದು ಈ ಕಾನೂನಿನಿಂದ ಮಾಡುವುದಕ್ಕೆ ಸಾಧ್ಯವಿಲ್ಲ. ಒಂದು ವೇಳೆ lease out ಮಾಡಿದರೆ ಅದರ ಪರಿಣಾಮವೇನು ಎಂದರೆ ಅವನು tenant at will ಆಗಿ ಉಳಿಯುತ್ತಾನೆ. ಇದನ್ನು ಮಾನ್ಯ ಮಂತ್ರಿಗಳು ವಿಚಾರ ಮಾಡಬೇಕು. ಯಾರಾದರೂ ಇಂಥ ಜಮೀನನ್ನು ಗೇಣಿಗೆ ತೆಗೆದುಕೊಂಡಿದ್ದು ಒಂದೆರಡು ವರ್ಷದ ಮೇಲೆ ಬಿಡಿಸಿಬಿಟ್ಟರೆ ಟ್ರಿಬ್ಯುನಲ್‌ಗೆ ಹೋಗುವುದಕ್ಕೆ ಸಾಧ್ಯವಿಲ್ಲ. ಕೋರ್ಟಿಗೇನಾದರೂ ಹೋದರೆ ಕಾನೂನಿಗೆ ವಿರುದ್ಧವಾಗಿ ಗೇಣಿಗೆ ಕೊಟ್ಟಿದ್ದಾನೆ, ನೀನು ತೆಗೆದು ಕೊಂಡಿದ್ದೀಯ, ಅದನ್ನು ರೆಕಗ್ನೈಸ್ ಮಾಡುವುದಕ್ಕಾಗುವುದಿಲ್ಲವೆಂದು ಹೇಳುತ್ತಾರೆ. ಅಂದಮೇಲೆ ಗೇಣಿದಾರನಿಗೆ ರಕ್ಷಣೆ ಇಲ್ಲ. ಭೂಮಾಲೀಕರು ಬಹಳ comfortable positionನಲ್ಲಿರುತ್ತಾರೆ. ಈ ಎಲ್ಲ transactions recognise ಮಾಡುವ ಹಾಗೆಯೇ ಇಲ್ಲ. ಕೋರ್ಟಿಗೆಹೋಗಿ ಪರಿಹಾರವನ್ನು ಪಡೆಯುವುದಕ್ಕೂ ಸಾಧ್ಯವಿಲ್ಲ. ಈ ಕಾನೂನಿನಲ್ಲಿ ಇಂಥದನ್ನು ತಪ್ಪಿಸುವುದಕ್ಕೆ, ತಡೆಯುವುದಕ್ಕೆ ಅವಕಾಶವಿಲ್ಲ. ಒಂದು ಕುಟುಂಬ ಹಿಡಿವಳಿಗಿಂತ ಹೆಚ್ಚಿದ್ದು lease out ಮಾಡಿದರೆ, ಅದರಿಂದ ಬಾಧಕವಾಗುವಂಥ ಅಥವಾ ಆ ರೀತಿ ಮಾಡಲಾರದಂಥ ಒಂದು ಪ್ರಾವಿಷನ್ ಸೇರಿಸದೆ ಹೋದರೆ ಭೂಮಾಲೀಕನು ತನ್ನ ಮನಸ್ಸಿಗೆ ಬಂದಹಾಗೆ lease out ಮಾಡುತ್ತಿರುತ್ತಾನೆ. ಅದರ ಸಲುವಾಗಿ ಇದನ್ನು ವಿಚಾರ ಮಾಡಬೇಕೆಂದು ನಾನು ವಿನಂತಿ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳುತ್ತೇನೆ.

Rent ಎಷ್ಟು ಕೊಡಬೇಕು ಎನ್ನುವುದರ ಬಗ್ಗೆ ಈಗಾಗಲೇ ಹೇಳಿದ್ದಾರೆ. ನಾನು ಹೇಳಬೇಕಾದರೆ ಹೈದರಾಬಾದಿನಲ್ಲಿ ಸಾಕಷ್ಟು ವಿಚಾರಮಾಡಿ ಅಲ್ಲಿ multiples of land ಇಟ್ಟಿದ್ದೇವೆ. ಈ ಬಿಲ್ಲನ್ನು ಯಾರಾದರೂ ಓದಿ ನೋಡಿದರೆ ಹೆಜ್ಜೆ ಹೆಜ್ಜೆಗೂ ಲಿಟಿಗೇಷನ್ ಸಲುವಾಗಿ ಸಾಕಷ್ಟು ಅವಕಾಶವಿದೆ. ಪ್ರತಿಯೊಂದು ವಿಷಯಕ್ಕೂ ಲಾಯರುಗಳ ಹತ್ತಿರ ಮತ್ತು ಕೋರ್ಟಿಗೆ ಹೋಗಬೇಕು. ಇದರಿಂದ ಮೂರುನಾಲ್ಕು ಪಟ್ಟು ಹಣ ಖರ್ಚಾಗುತ್ತದೆ. ಕಾನೂನು ಮಾಡುವುದರಲ್ಲಿ ಬುದ್ಧಿವಂತಿಕೆಯನ್ನು ತೋರಿಸಬೇಕಾಗಿದ್ದರೆ ಲಿಟಿಗೇಷನ್ನಿಗೆ ಬಹಳ ಕಡಮೆ ಅವಕಾಶವಿರುವಂತೆ ಮಾಡಬೇಕು. Land revenue ಮೇಲೆ ಗೇಣಿಯನ್ನು ನಿಗದಿ ಮಾಡಬೇಕು. ಹಾಗಿಲ್ಲದೆ ಒಟ್ಟು ಉತ್ಪತ್ತಿಯ ¼ ಭಾಗ, 1/5 ಭಾಗ ಎಂದು ಮಾಡಿದರೆ, ಎಲ್ಲೆಲ್ಲಿ ಎಷ್ಟೆಷ್ಟು ಉತ್ಪತ್ತಿ ಇದೆ ಎಂಬುದನ್ನು Land Commission ನಿರ್ಧರಿಸಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ. ಆರೇಳು ಲಕ್ಷ ರೂಪಾಯಿಗಳನ್ನು ಖರ್ಚುಮಾಡಿ standard rent, local area ಇವನ್ನೆಲ್ಲ ಗೊತ್ತುಮಾಡಿ ಎನ್ನುವುದನ್ನು ಕಮಿಷನ್ನಿಗೆ ವಹಿಸಿದರೆ ಬಹಳ ಕಷ್ಟವಾಗುತ್ತದೆ. ಈ ಬಗ್ಗೆ land survey ಮಾಡಿಲ್ಲ, ಸೆಟಲ್‌ಮೆಂಟ್ ಆಗಿಲ್ಲ ಎಂದು ಒಂದು ವಾದವನ್ನು ಹೇಳುತ್ತಾರೆ. ಸೆಟಲ್‌ಮೆಂಟ್ ಆಗಿಲ್ಲವೆಂದರೆ ಅದರಿಂದ ಒಂದು solution ತೋರಿಸಿದ ಹಾಗೆ ಅಲ್ಲ. Land Survey and Settlement ಮಾಡಲು ಬೇಕಾದ ಸಿಬ್ಬಂದಿ ವಗೈರೆ ಜಾಸ್ತಿಮಾಡಿ, ಎಲ್ಲ ಭಾಗಗಳಲ್ಲಿಯೂ resettlement ಮಾಡಿ ಹಾಗೆ ಮಾಡಿದ ಮೇಲೆ ಭೂಕಂದಾಯದ ಇಷ್ಟು ಪಟ್ಟು ಎಂದು ಹೇಳಬಹುದು. ಈಗಿರುವಂತೆಯೇ ಉತ್ಪತ್ತಿಯಲ್ಲಿ ¼ ಭಾಗ, 1/5 ಭಾಗ ಎಂದು ಇದ್ದರೆ ಲ್ಯಾಂಡ್ ಕಮಿಷನ್ ಅವರು ಆಯಾ ಭಾಗದಲ್ಲಿ standard rent ಏನು ಎಂಬುದನ್ನು ನಿರ್ಧರಿಸಲು crop cutting experiment ಮಾಡಿ, average rainfall ನೋಡಿಕೊಂಡು ಕೆಲಸಮಾಡಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ. ಇಷ್ಟು ಕೆಲಸಕ್ಕಾಗಿಯೇ ಲ್ಯಾಂಡ್‌ಕಮಿಷನ್ ನೇಮಿಸಿ ದುಡ್ಡು ಖರ್ಚುಮಾಡಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ. ಭೂಕಂದಾಯದ ಮೇಲೆ ಇಷ್ಟು ಪಟ್ಟು ಎಂದು ತೀರ್ಮಾನಮಾಡುವುದು ಯೋಗ್ಯವೆಂದು ಹೇಳುತ್ತಿದ್ದೇನೆ. ಹೈದರಾಬಾದ್ ಮತ್ತು ಬೊಂಬಾಯಿ ಕಡೆ ಎಲ್ಲ ವಿಚಾರಗಳನ್ನೂ ವಿಮರ್ಶೆಮಾಡಿ ಭೂಕಂದಾಯದ ಐದು ಪಟ್ಟು ಮ್ಯಾಕ್ಸಿಮಮ್ ರೆಂಟ್ ಇರಬೇಕೆಂದು ನಿಗದಿಮಾಡಿದ್ದಾರೆ.

6 P.M.

ಇನ್ನೊಂದು ವಿಷಯ ; ರಿಸಂಪ್ಷನ್ನಿನ ಬಗ್ಗೆ ಯಾವ ಪರಿಣಾಮ ವಾಗುತ್ತದೆ ಎನ್ನುವುದನ್ನು ಹೇಳುತ್ತೇನೆ. ನಮ್ಮ ಏರಿಯಾದಲ್ಲಿ ಪರ್ಸನಲ್ಲು ಕಲ್ಟಿವೇಷನ್ನಿಗಾಗಿ ರಿಸ್ಯೂಮು ಮಾಡಬೇಕಾದರೆ, ಎಂದರೆ ಭೂಮಿಯನ್ನು ಟೆನೆಂಟಿನಿಂದ ಬಿಡಿಸಿಕೊಳ್ಳಬೇಕಾದರೆ 2,400 ರೂಪಾಯಿ ಗಳಷ್ಟು ಬೆಲೆಯುಳ್ಳದ್ದು, ಇಷ್ಟು ಮಾತ್ರ ಬಿಡಿಸಿಕೊಳ್ಳಬಹುದು ಎಂದಿದೆ. ಆದರೆ ಈ ಬಿಲ್ಲನಲ್ಲಿ 1,200 ರೂಪಾಯಿಗಳಿಂದ 3,600 ರೂಪಾಯಿಗಳವರೆಗೆ ಬಿಡಿಸಿಕೊಳ್ಳಲು ಕೊಟ್ಟಿದ್ದಾರೆ. ಈ ರೀತಿಯಾಗಿ 3,600 ರೂಪಾಯಿಗಳವರೆಗೆ ಎಂದು ನಮ್ಮ ಹೈದರಾ

ಬಾದಿನ ಆಕ್ಟಿನಲ್ಲಿರಲಿಲ್ಲ. ಇಲ್ಲಿ 1,200 ರೂಪಾಯಿಗಳು ಎಂದು ಈ ಬಿಲ್ಲಿನಲ್ಲಿ ಮಾಡಿರುವ ಬಗ್ಗೆ ಸರಿಯಾದ ಸೇಫ್‌ಗಾರ್ಡ್ಸ್ ಮತ್ತು ಸೆಕ್ಯೂರಿಟಿ ಇರುವಂತೆ ಮಾಡಬೇಕೆಂದು ನಾನು ಕೇಳುತ್ತೇನೆ.

Sri C. J. MUCKANNAPPA.—May I know how long we are sitting ?

Sri Y. VEERAPPA.—Day before yesterday it was decided to sit till 7 P.M. to-day. Yesterday we did not decide to sit till 7.

Sri KADIDAL MANJAPPA.—If there are a number of Hon'ble Members who are anxious to participate in the debate, if Hon'ble Members can make up their mind to sit till 7, we will be giving opportunities to several members to express their views.

Mr. DEPUTY SPEAKER.—So we shall sit up to 7 P.M.

ಶ್ರೀ ವೀರೇಂದ್ರ ಪಾಟೀಲ್.—ಗವರ್ನಮೆಂಟಿನವರು ಕೊಟ್ಟಿರುವ ನೋಟಿನಲ್ಲಿ ಅರವತ್ತು ಎಕರೆಗಳು ಎಂದು ಹೇಳಿದ್ದಾರೆ. ಅದು ಹೇಗಾಗುತ್ತದೆ? ಎಲ್ಲವೂ ಲ್ಯಾಂಡ್ ಕಮಿಷನ್ನಿನ ಮುಂದೆ ಹೋಗಬೇಕು ಮತ್ತು ಅವರು ನಿರ್ಣಯಮಾಡಬೇಕು. ಆರೀತಿ ಹೇಳುವುದಕ್ಕೆ ಸಾಧ್ಯವಿಲ್ಲ. ನಮ್ಮ ಕಡೆ ಬರೀ ಮರಳು ಇರುವಂತಹ ಭೂಮಿ ಇದೆ. ಇದರಲ್ಲಿ ಏನೂ ಬೆಳೆ ಬೆಳೆಯುವುದಿಲ್ಲ. ಅದರಸಲುವಾಗಿ ಅರವತ್ತು ಎಕರೆಗಳೆಂದು ಇಲ್ಲಿ ಏನು ಹೇಳಿದ್ದಾರೆ, ಅದು ಅಥಾರಿಟಿಟೀವ್ ಸ್ಟೇಟ್‌ಮೆಂಟಲ್ಲ. ಲ್ಯಾಂಡು ಕಮಿಷನ್ ನಿರ್ಣಯಮಾಡುವ ಮುನ್ನ ಈ ರೀತಿ ಹೇಳುವುದು ಸರಿಯಲ್ಲ ಎಂದು ನನ್ನ ವೈಯುಕ್ತಿಕವಾದ ಅಭಿಪ್ರಾಯ.

Sri C. J. MUCKANNAPPA.—He says it is 36 acres for a family holding in Hyderabad. This Bill says it is 60 acres or Rs. 1,200. Now he says that Government have absolutely no justification to make the statement. I want to know whether the Government is right or the member.

Sri KADIDAL MANJAPPA.—Both the member and the Government are right. The extent mentioned in my speech is a hypothetical calculation.

ಶ್ರೀ ವೀರೇಂದ್ರ ಪಾಟೀಲ್.—ಈ ಬಿಲ್ಲಿನ ಹತ್ತನೆಯ ಕಲಮಿನಲ್ಲಿ ಈ ಬಿಲ್ಲು ಪಾಸಾಗಿ ಆಕ್ಟು ಆಗುವ ಮುನ್ನ ಯಾರಾದರೂ ಟೆನೆಂಟಿಗೆ ಭೂಮಿಯ ಸ್ವಾಧೀನತೆ ತಪ್ಪಿ ಹೋಗಿದ್ದರೆ ಅದನ್ನು ಆತನಿಗೆ ಕೊಡುವ ಬಗ್ಗೆ ಒಂದು ಪ್ರೊಸೀಜರು ಇದೆ ಮತ್ತು ಭೂಮಿಯನ್ನು ಸಾಧೀನಕ್ಕೆ ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳಲು ಟ್ರಿಬ್ಯೂನಲ್ಲಿಗೆ ಹೋಗುವುದಕ್ಕೆ ಅವಕಾಶವಿದೆ ಎಂದು ಇದರಲ್ಲಿ ಹೇಳಿದ್ದಾರೆ. ಸರೆಂಡರು ಆದ ಭೂಮಿಯನ್ನು ಬೀಳುಬಿಟ್ಟುಕೊಂಡಿರಬಹುದು. ಅಥವಾ ಭೂಮಿಯನ್ನು ಬಿಡಿಸಿಕೊಂಡಿರಬಹುದು. ಇಲ್ಲಿ ಟೆನೆಂಟಿಗೆ ಭೂಮಿಯನ್ನು ಸ್ವಾಧೀನಪಡಿಸಿಕೊಳ್ಳುವುದಕ್ಕೆ ಟ್ರಿಬ್ಯೂನಲ್ಲಿಗೆ ಹೋಗಬಹುದು ಎಂದಿದೆ. ಇದರಿಂದ ಕೆಟ್ಟ ಪರಿಣಾಮವಾಗುತ್ತವೆಂದು ನನಗನಿಸುತ್ತದೆ. ಹೈದರಾಬಾದು ಆಕ್ಟಿನಲ್ಲಿರುವ ಪ್ರಾವಿಷನ್ನಿನ ಪ್ರಕಾರ ಯಾವುದೇ ಅಪ್ಲಿಕೇಷನ್ನು ಸರೆಂಡರಿಗಾಗಿ ಬಂದರೆ ಅದನ್ನು ಕೂಡಲೇ ಅಡ್ಮಿಟ್ಟು ಮಾಡುತ್ತಿರಲಿಲ್ಲ. ಯಾವುದು ಸರೆಂಡರು ಆಗಬೇಕೆಂದು ಹೇಳುತ್ತಾರೋ ಅಂತಹ ಗ್ರಾಮಕ್ಕೆ ತಹಶೀಲುದಾರರೋ ಅಥವಾ ಬೇರೆ ಅಧಿಕಾರಿಗಳೋ ಹೋಗಿ ಎನ್‌ಕ್ವೈರಿ ಮಾಡಿಕೊಂಡು ಬಂದು ಅದು ವಾಸ್ತವವಾಗಿ ಕಂಡುಬಂದನಂತರ ಸರೆಂಡರು ಅಪ್ಲಿಕೇಷನ್ನನ್ನು ಅಡ್ಮಿಟ್ಟು ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಿದ್ದರು. ಹೈದರಬಾದು ಆಕ್ಟಿನಲ್ಲಿ ಭೂಮಿ ಯಾರ ಪೊಸೆಷನ್ನಿನಲ್ಲಿ ಇತ್ತೋ ಅವರಿಗೆಲ್ಲ ಪ್ರೊಟೆಕ್ಟೆಡು ಟೆನೆಂಟು ಎಂದು ಹೇಳಬಹುದು ಎಂದು ಇತ್ತು. ಪ್ರೊಟೆಕ್ಟೆಡ್ಡು ಟೆನೆಂಟು ಅಲ್ಲದವರು ಮನೆಗೆ ಹೋಗಬೇಕು. ಇದನ್ನು ಸ್ವಲ್ಪ ವಿಚಾರಮಾಡಬೇಕು. ಸರೆಂಡರು ಮಾಡಿ ಮನೆಯಲ್ಲಿ ಕುಳಿತಿರುವವರನ್ನು ಎಬ್ಬಿಸಿ ಅವರಿಗೆ ಸುಮ್ಮನೆ ಈ ರೀತಿಯ ಅವಕಾಶಮಾಡಿಕೊಡಲಾಗುತ್ತಿದೆ. ಈ ರೀತಿಯ ಕಾನೂನು ಮಾಡುವುದರಿಂದ ಒಂದು ರೀತಿಯ ಕೆಟ್ಟ ಪರಿಣಾಮ ಬರುತ್ತದೆ. ಇದರ ಬಗ್ಗೆ ತಾವು ಸ್ವಲ್ಪ ವಿಚಾರಮಾಡಬೇಕೆಂದು ನಾನು ಅಪೇಕ್ಷೆಪಡುತ್ತೇನೆ.

ಇನ್ನೊಂದು ಮಾತು ಈ ಹೊಸ ಬಿಲ್ಲಿನಲ್ಲಿ ಟೆನೆಂಟಿಗೂ ಮತ್ತು ಪ್ರೊಟೆಕ್ಟೆಡ್ ಟೆನೆಂಟಿಗೂ ಮೂರು ಫ್ಯಾಮಿಲಿ ಹೋಲ್ಡಿಂಗಿನಷ್ಟು ಭೂಮಿ ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳುವ ಅಧಿಕಾರ ಕೊಟ್ಟಿದ್ದಾರೆ. ಹೈದರಾಬಾದಿನಲ್ಲಿ ಪ್ರೊಟೆಕ್ಟೆಡ್ ಟೆನೆಂಟಿಗೆ ಒಂದೇ ಫ್ಯಾಮಿಲಿ ಹೋಲ್ಡಿಂಗ್ ಪರ್‌ಚೇಸ್ ಮಾಡುವ ರಿಸ್ಟ್ರಿಕ್ಷನ್ ಇದೆ. ಅವನು ಒಂದು ಫ್ಯಾಮಿಲಿ ಹೋಲ್ಡಿಂಗಿಗಿಂತ ಹೆಚ್ಚು ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳುವುದಕ್ಕೆ ಸಾಧ್ಯವಿಲ್ಲ. ಈಗ ಮೂರು ಫ್ಯಾಮಿಲಿ ಹೋಲ್ಡಿಂಗ್ಸ್ ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳಿ ಕೊಡುತ್ತೇವೆ ಎಂದು ಹೇಳುತ್ತಿದ್ದೀರಿ. ಇದರಿಂದ ನಿಮಗೆ ಹಂಚಲ ಹೆಚ್ಚು ಭೂಮಿ ಹೇಗೆ ಸಿಕ್ಕಬೇಕು? ನೀವು ಹೆಚ್ಚು ಭೂಮಿ ಸಿಕ್ಕಿದ್ದನ್ನು ಹಂಚಬೇಕು ಎಂದು ಉದ್ದೇಶ ಇಟ್ಟುಕೊಂಡಿದ್ದೀರಿ. ಆದರೆ ಒಬ್ಬೊಬ್ಬ ಟೆನೆಂಟಿಗೆ ಮೂರು ಫ್ಯಾಮಿಲಿ ಹೋಲ್ಡಿಂಗಿನಷ್ಟು ಖರೀದಿಗೆ ಕೊಡುತ್ತೇವೆ ಎಂದು ಹೇಳಿದರೆ ನೀವು ಏನು ಮೂರು ಲಕ್ಷ ಎಕರೆ ಜಮೀನು ಉಳಿಯುತ್ತದೆ ಎಂದು ತಿಳಿದುಕೊಂಡಿದ್ದೀರೋ ಅದು ಉಳಿಯುವ ಹಾಗಿಲ್ಲ. ಹೈದರಾಬಾದ್ ಆಕ್ಟ್ ನೋಡಿ, ಒಂದು ಫ್ಯಾಮಿಲಿ ಹೋಲ್ಡಿಂಗಿನಷ್ಟು ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳಬಹುದು. ಅದಕ್ಕಿಂತ ಹೆಚ್ಚಿಗೆ ಖರೀದಿಗೆ ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳುವ ಹಾಗಿಲ್ಲ. ಒಂದು ಫ್ಯಾಮಿಲಿ ಹೋಲ್ಡಿಂಗ್ ಕೊಟ್ಟು ಉಳಿಕೆ ಅದದ್ದು ಸರ್ಕಾರದ ವಶಕ್ಕೆ ತೆಗೆದುಕೊಂಡರೆ, ಅದು ಸರಿ ಎಂದು ಕಾಣುತ್ತದೆ.

ಅದೂಅಲ್ಲದೆ ಇನ್ನೊಂದು ವಿಚಾರ. ಕಾಂಪೆನ್‌ಸೇಷನ್ ಬಗ್ಗೆ 15 ಪಟ್ಟು ಕೊಡುತ್ತೇವೆಂದು ಹೇಳಿದ್ದಾರೆ. ಆ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ಒಂದು ಮಾತನ್ನು ತಮ್ಮ ಗಮನಕ್ಕೆ ತರುತ್ತೇನೆ. ಆರು ಪಟ್ಟು ಕೊಡಬೇಕು ಎಂದು ಇದರಲ್ಲಿ ಹೇಳಿದ್ದಾರೆ. ನಮ್ಮಲ್ಲಿ ಟೆನೆಂಟಿಗೆ ಭೂಮಿಯನ್ನು ಮಾರಬಹುದು. ಪರ್ಮನೆಂಟ್ ಲೀಜ್ ಹೋಲ್ಡರ್ ಎಂದು ಡಾಕ್ಯುಮೆಂಟ್ ರಿಜಿಸ್ಟರ್ ಮಾಡಿಸಿಕೊಳ್ಳಬಹುದು. ಹಾಗೆ ರಿಜಿಸ್ಟ್ರೇಷನ್ ಮಾಡಿಸಿಕೊಳ್ಳುವ ಮೊದಲು ಲ್ಯಾಂಡ್ ಲಾರ್ಡಿಗೆ ಕಾಂಪೆನ್‌ಸೇಷನ್ ಕೊಡಬೇಕು. ಆ ರೀತಿ ನಜರಿ ಕೊಟ್ಟು ಈಗಾಗಲೇ ಜಮೀನು ತೆಗೆದುಕೊಂಡಿದ್ದಾರೆ. ಅವರಿಗೆ ಮತ್ತೆ ಆರು ಪಟ್ಟು ಕೊಡಿ ಎಂದು ಹೇಳುವುದು ಅನ್ಯಾಯ. ಆರು ಪಟ್ಟು ಫೇರ್‌ರೆಂಟ್ ಏನು ಇದೆ ಅದನ್ನು ಈಗಾಗಲೇ ಕೊಟ್ಟಿದ್ದಾರೆ. ಅದು ಕೊಡಬಾರದು ಎಂದು ಪ್ರಾವಿಷನ್‌ಮಾಡಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ. ಆರು ಪಟ್ಟಿಗಿಂತ ಕಡಮೆ ಕೊಟ್ಟಿದ್ದರೆ ಅದನ್ನು ಬಿಟ್ಟು ಬಾಕಿ ಕೊಡಬೇಕು ಎಂದು ಹೇಳುವುದು ಯೋಗ್ಯವಾದ ಮಾತು. ಈಗ ಹತ್ತು ಸಾವಿರ

(ಶ್ರೀ ವೀರೇಂದ್ರ ಪಾಟೀಲ್)

ಕೊಟ್ಟಿದ್ದರೂ ಪರವಾಯಿಲ್ಲ. ಇನ್ನೂ ಆರು ಪಟ್ಟು ಕೊಡಿ ಎಂದು ಹೇಳುವುದು ಸರಿಯಲ್ಲ.

ಒಬ್ಬ ಸದಸ್ಯರು.—ಕೊಡದೆ ಇದ್ದರೆ ?

ಶ್ರೀ ವೀರೇಂದ್ರಪಾಟೀಲ್.—ಕೊಡದೆ ಇದ್ದರೆ ಪ್ರಶ್ನೆಯೇ ಇಲ್ಲ. ಆರು ಪಟ್ಟು ಕೊಡಿ ಎಂದು ಹೇಳುತ್ತಾರೆ ಯಾವ ಕನ್‌ಸಿಡರೇಷನ್‌ನಿಂದ ಹೇಳುತ್ತಾರೋ ನನಗೆ ಗೊತ್ತಿಲ್ಲ. ಪರ್ಮನೆಂಟ್‌ಲೀಸ್ ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳುವ ಮುಂದೆ ಭೂಮಿಯನ್ನು ಯಾವರೀತಿ ಪರ್ಚೇಸ್ ಮಾಡುತ್ತಾರೆಂದರೆ ಅದಕ್ಕೆ ಹಣ ಕೊಡುತ್ತಾರೆ. ಪರ್ಚೇಸ್‌ಲೀಸ್ ಮಾಡಿದಮೇಲೆ ಆ ಭೂಮಿ ವಂಶ ಪಾರಂಪರ್ಯವಾಗಿ ಟೆನೆಂಟ್ ವಶಕ್ಕೆ ಇರಬೇಕು ಎಂದು ಆಗುತ್ತದೆ.

ಶ್ರೀ ಡಿ. ಮೂಕಪ್ಪ.—ಅಗ್ರಿಮೆಂಟ್ ಮಾಡುವುದಕ್ಕೆ ಪರಿಹಾರ ಕೊಟ್ಟಿರುತ್ತಾರೆಯೇ ?

ಶ್ರೀ ವೀರೇಂದ್ರಪಾಟೀಲ್.—ನಾನು ಅದೇ ಹೇಳಿದೆ. ಆರು ಪಟ್ಟು ಎಂದು ಹೇಳುತ್ತಿದ್ದಾರೆ. ಈಗಾಗಲೇ ಅದನ್ನ ಕೊಟ್ಟಿರುತ್ತಾರೆ. ಹೆಚ್ಚು ಕೊಡಬೇಕಾದರೆ ಕೊಡಿ ಎಂದು ಹೇಳಬಹುದು. ಈಗಾಗಲೇ ಆರು ಪಟ್ಟು ಕೊಟ್ಟಿರುತ್ತಾರೆ ಮತ್ತೆ ಕೊಡಿ ಎಂದು ಹೇಳುವುದು ಅನ್ಯಾಯ. ಇದನ್ನು ಆಲೋಚನೆ ಮಾಡಬೇಕು. ಈ ಬಿಲ್ಲಿನಲ್ಲಿ ಪ್ರೊಟೆಕ್ಟೆಡ್ ಟೆನೆಂಟ್ ಭೂಮಿ ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳಬೇಕು ಎಂದು ಹೇಳಿದ ಮೇಲೆ ಇನ್‌ಸ್ಟಾಲ್‌ಮೆಂಟ್ ಕೊಟ್ಟಿಲ್ಲ ಎಂದು ಹೇಳಿದರೆ ಏನು ರೆಮೆಡಿ ಕೊಟ್ಟಿದ್ದಾರೆಂದರೆ ಆಕ್ಯುಪೆನ್ಸಿರೈಟ್ ಕೊಡಲಾರದೆ ಟೆನೆಂಟ್ ರೈಟ್ ಕಂಟಿನ್ಯೂ ಮಾಡುತ್ತಾರೆ. ಟೆನೆಂಟ್ ಇದ್ದುಕೊಂಡು ಭೂಮಿ ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳಲು ಯಾರು ತಯಾರಾಗಿರುತ್ತಾರೆ? ಉದಾಹರಣೆಗೆ ಒಂದು ಊರಿನಲ್ಲಿ ಒಂದು ಬಿಲ್ಡಿಂಗ್ ಇದೆ ಎಂದರೆ ಅಲ್ಲಿ ಟೆನೆಂಟ್ ಇದ್ದು ಆ ಬಿಲ್ಡಿಂಗ್ ಮಾರುತ್ತಾರೆ ಎಂದರೆ ಯಾರು ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳುತ್ತಾರೆ ? ಕಾನೂನು ಪ್ರಕಾರ ಇನ್‌ಸ್ಟಾಲ್‌ಮೆಂಟ್ ಕೊಟ್ಟಿಲ್ಲ ಎಂದರೆ ಭೂಮಿ ಸ್ವಾಮಿತ್ವ ತಪ್ಪಿಸಿ ಬಿಡುತ್ತಾರೆ. ಟೆನೆನ್ಸಿರೈಟ್ ಹಾಗೆ ಕಂಟಿನ್ಯೂ ಮಾಡುತ್ತಾರೆ. ವರ್ಷ ವರ್ಷಕ್ಕೆ ರೆಂಟ್ ಮಾತ್ರ ಕೊಡುತ್ತೇವೆ ಎಂದರೆ ಅಂಥ ಭೂಮಿಯನ್ನು ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳುವವರು ಯಾರು? ಇದನ್ನು ಸರ್‌ಪ್ಲಸ್ ಭೂಮಿ ಎಂದು ಟ್ರೀಟ್‌ಮಾಡಿ ಸೆಕ್ಷನ್ 88ರ ಪ್ರಕಾರ ಹಂಚಿ ಇಲ್ಲದಿದ್ದರೆ ಟೆನೆಂಟ್ ಭೂಮಿಯಮೇಲೆ ಇದ್ದಾಗ ಯಾರು ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳಬೇಕು ಎಂದು ಪ್ರಶ್ನೆ ಬರುತ್ತದೆ. ಯಾರೂ ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳುವುದಕ್ಕೆ ತಯಾರು ಇಲ್ಲ. 5-6 ಇನ್‌ಸ್ಟಾಲ್‌ಮೆಂಟ್ ಕೊಟ್ಟು ತಿರುಗಿ ಕೊಟ್ಟಿಲ್ಲ ಎಂದರೆ ಟೆನೆನ್ಸಿ ರೈಟ್ ಕಂಟಿನ್ಯೂ ಮಾಡಿ ಎಂದು ಬಿಲ್ಲಿನಲ್ಲಿ ಹೇಳುತ್ತದೆ. ಟೆನೆನ್ಸಿ ರೈಟ್ ಇದ್ದ ಭೂಮಿಗೆ ದುಡ್ಡು ಕೊಡುವುದಕ್ಕೆ ಯಾರೂ ತಯಾರು ಇಲ್ಲ. ಅವನ ಆಕ್ಯುಪೆನ್ಸಿರೈಟ್ ಹೋಗಬೇಕು. ಭೂಮಿಯನ್ನು ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳುವವರಿಗೆ ಆ ಭೂಮಿಯನ್ನು ಅವರ ವಶಕ್ಕೆ ಕೊಟ್ಟು ಅದನ್ನು ಬಿತ್ತಿ ಬೆಳೆಯುವುದಕ್ಕೆ ಅವಕಾಶ ಕೊಡಬೇಕು. ಇದನ್ನು ವಿಚಾರಿಸಬೇಕು.

ಕಾಂಪೆನ್‌ಸೇಷನ್ ಬಗ್ಗೆ ಸರ್ಕಾರದ ಜವಾಬ್ದಾರಿ ಬಹಳ ಸೀರಿಯಸ್ ಇದ್ದಂತೆ ಕಾಣುತ್ತದೆ. ಕಾಂಪೆನ್‌ಸೇಷನ್ ಕೊಡಬೇಕಾದರೆ 36-37 ಕೋಟಿ ರೂಪಾಯಿ ಬೇಕು. ಈ ಜವಾಬ್ದಾರಿಯನ್ನು ಸರ್ಕಾರ ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳುವುದು ಎಷ್ಟರಮಟ್ಟಿಗೆ ಸಮಂಜಸ ಮತ್ತು ಸೂಕ್ತ ಎಂಬುದನ್ನು ವಿಚಾರಮಾಡಬೇಕಾಗಿದೆ. ಏತಕ್ಕೆಂದರೆ ಈಗ ನಾವು ಹೊಸದಾಗಿ ಡೆಮಾಕ್ರಸಿಯಲ್ಲಿ ಹೆಜ್ಜೆ ಇಡುತ್ತಿದ್ದೇವೆ. ಡೆಮಾಕ್ರಸಿ ಏನು ಎನ್ನುವುದು ಇನ್ನೂ ಸರಿಯಾಗಿ ಗೊತ್ತಿಲ್ಲ. ಭೂಮಿಯನ್ನು ಭೂಮಿಯ ಒಡೆಯನಿಂದ ತೆಗೆದುಕೊಂಡು ಸರ್ಕಾರದವರು ಗ್ಯಾರೆಂಟಿ ಕೊಟ್ಟು ಬಾಂಡು ಕೊಟ್ಟು ರೈತನಿಂದ ಹಣವನ್ನು ಕಲೆಕ್ಟ್‌ಮಾಡುತ್ತಾರೆ ಎನ್ನುವುದು ಎಲ್ಲರಿಗೂ ಗೊತ್ತಿದೆ. ಇದು ಸುರಕ್ಷಿತವಾದ ದಾರಿಯೇ ಎಂಬುದನ್ನು ಆಲೋಚನೆಮಾಡಿ. ನಾಳೆ ಎಲೆಕ್ಷನ್ ಬಂತು ಎಂದರೆ ಒಂದು ಪಾರ್ಟಿಯವರು ''ನಮ್ಮ ಪಾರ್ಟಿಗೆ ವೋಟುಕೊಡಿ ನಮ್ಮ ಪಾರ್ಟಿಯವರು ಅಧಿಕಾರಕ್ಕೆ ಬಂದರೆ ಅವರಿಂದ ಏನು ಇನ್‌ಸ್ಟಾಲ್‌ಮೆಂಟ್ ಕಲೆಕ್ಟ್‌ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದಾರೋ ಅದನ್ನು ಮಾಫಿ ಮಾಡುತ್ತೇವೆ'' ಎಂದು ಹೇಳಬಹುದು. ಆರೀತಿ ಹೇಳುವುದಕ್ಕೆ ಅವಕಾಶವಿದೆ. ಅದನ್ನು ಆಲೋಚನೆಮಾಡಿ. ''ನಮ್ಮ ಕೈಗೆ ಸರ್ಕಾರ ಕೊಡಿ, ಆಮೇಲೆ ನಾವು ಹೇಗೆ ಮಾಡುತ್ತೇವೆ ಎಂಬುದನ್ನು ನೋಡಿ'' ಎಂದು ಹೇಳುತ್ತಾರೆ. ಕಮ್ಯೂನಿಸ್ಟ್ ಪ್ರಚಾರ ಮಾಡುತ್ತಾರೆ, ನಮಗೆ ಓಟುಕೊಟ್ಟರೆ ಪ್ರತಿಯೊಬ್ಬರಿಗೂ ಐದು ಎಕರೆ ಭೂಮಿಯನ್ನು ಹಂಚುತ್ತೇವೆ ಎಂದು.

Sri C. J. MUCKANNAPPA.—You are going in the same direction.

ಶ್ರೀ ವೀರೇಂದ್ರಪಾಟೀಲ್.—ಅದು ಬೇರೆ ದಾರಿ. 36-37 ಕೋಟಿಯಷ್ಟು ದೊಡ್ಡ ಜವಾಬ್ದಾರಿ ತೆಗೆದುಕೊಂಡು ಒಮ್ಮೆ ನೋಟಿಫಿಕೇಷನಿನಲ್ಲಿ ಭೂಮಿ ಸರ್ಕಾರಕ್ಕೆ ಬಂತು ಎಂದು 'ಡಿಕ್ಲೇರ್‌ಮಾಡಿ ಭೂ ಮಾಲೀಕನಿಗೆ ಕ್ಯಾಷ್ ಕೊಟ್ಟು ಬಾಂಡ್ ಕೊಟ್ಟು ಗ್ಯಾರೆಂಟಿ ಕೊಟ್ಟು ಅನಂತರ ರೈತರ ಹತ್ತಿರ ಹೋಗಿ ದುಡ್ಡು ಕೊಡಿ ಎಂದು ಇನ್‌ಸ್ಟಾಲ್‌ಮೆಂಟ್ ಕಲೆಕ್ಟ್ ಮಾಡುವುದಕ್ಕೆ ಸಾಧ್ಯವಿದೆಯೇ ಎನ್ನುವುದನ್ನು ವಿಚಾರ ಮಾಡಿ. ಇದು ನನ್ನ ಸಜೆಷನ್. ಪ್ರತಿ ಇನ್‌ಸ್ಟಾಲ್‌ಮೆಂಟ್ ಕಲೆಕ್ಟ್ ಮಾಡಿಕೊಡುವ ಜವಾಬ್ದಾರಿಯನ್ನು ಸರ್ಕಾರ ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳಬೇಕೇ ಹೊರತಾಗಿ ಭೂಮಿ ನಮ್ಮ ಒಡೆತನಕ್ಕೆ ಬಂತು ಎಂದರೆ ಮತ್ತೆ ಎಲ್ಲಾ ಜವಾಬ್ದಾರಿಯನ್ನು ತೆಗೆದುಕೊಂಡರೆ ಅದರಲ್ಲಿ ರಿಸ್ಕ್ ಇದೆ. ಇದನ್ನು ವಿಚಾರಮಾಡಿ. ಇದನ್ನು ನಾನು ಲ್ಯಾಂಡ್‌ಲಾರ್ಡ್ಸ್, ಲ್ಯಾಂಡ್ ಓನರ್ಸ್ ದೃಷ್ಟಿಯಿಂದ ಹೇಳುತ್ತಿಲ್ಲ. ಸರ್ಕಾರ ರೆಸ್‌ಪಾನ್ಸಿಬಿಲಿಟಿ ತೆಗೆದುಕೊಂಡು ಪ್ರತಿ ವರ್ಷವೂ ವಸೂಲುಮಾಡಿಕೊಡುತ್ತೇವೆ ಎಂದು ಹೇಳಬಹುದು. ಆಂಧ್ರ ಪ್ರದೇಶದಲ್ಲಿ ಒಂದು ಆಕ್ಟ್ ಆಗಿದೆ. ಅವರೂ ಕೂಡ ಸರ್‌ಪ್ಲಸ್ ಲ್ಯಾಂಡ್ ತೆಗೆದುಕೊಂಡು ಹಂಚುತ್ತಿದ್ದಾರೆ. ಈರೀತಿ ಎಲ್ಲಾ ಜವಾಬ್ದಾರಿಯನ್ನೂ ಸರ್ಕಾರದವರೇ ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳಬೇಕು ಎಂದು ಇಲ್ಲ. ಪ್ರತಿಯೊಂದು ಇನ್‌ಸ್ಟಾಲ್‌ಮೆಂಟನ್ನೂ ವಸೂಲುಮಾಡಿಕೊಡುತ್ತೇವೆ ಎನ್ನುವ ಸೆಕ್ಯೂರಿಟಿಯನ್ನು ನಾವು ಕೊಡಬೇಕು.

ಒಬ್ಬ ಸದಸ್ಯರು.—ವಸೂಲು ಆಗದೆ ಇದ್ದರೆ ?

ಶ್ರೀ ವೀರೇಂದ್ರಪಾಟೀಲ್.—ಸರ್ಕಾರದವರು ಪ್ರಯತ್ನಮಾಡಿದಾಗ್ಯೂ ವಸೂಲು ಆಗದೆ ಇದ್ದಲ್ಲಿ ಎಂದಾಗ ಸರ್ಕಾರದವರ ತಮ್ಮ ಕೈಯಿಂದ ಕೊಡಬೇಕು ಎಂದು ಆಯಿತು. ಪ್ರೊಟೆಕ್ಟೆಡ್ ಟೆನೆಂಟ್ ಕೊಡುವ ಹಾಗಿಲ್ಲ. ಯಾರಾದರೂ ತಿರುಗಿಬಿದ್ದಾಗ ಕೊಡುವುದಕ್ಕೆ ಶಕ್ತಿ ಇಲ್ಲ ಎಂದಾಗ ಸರ್ಕಾರದ ಜೇಬಿನಿಂದ ಕೊಡಬೇಕು ಎಂದಾಯಿತು.

ಶ್ರೀ ಎಂ. ಆರ್. ಪಾಟೀಲ್.—ಸರ್ಕಾರಕ್ಕೆ ಮತ್ತೊಬ್ಬರ ಸಲುವಾಗಿ ವಸೂಲು ಮಾಡುವ ಶಕ್ತಿ ಎಲ್ಲಿದೆ ?

ಶ್ರೀ ವೀರೇಂದ್ರ ಪಾಟೀಲ್.—ಲ್ಯಾಂಡ್ ರೆವಿನ್ಯೂ ಅರಿಯರ್ಸ್ ಅವರು ಕಲೆಕ್ಟ್ ಮಾಡಬೇಕು. ಇವೊತ್ತಿನ ದಿವಸ ಎಲ್ಲಾ ಜವಾಬ್ದಾರಿಯನ್ನೂ ತೆಗೆದುಕೊಂಡು ಜಮೀನು ಹಂಚುತ್ತೇವೆ ಎಂದು ಹೋಗುವುದು ಯೋಗ್ಯವಲ್ಲ. 20 ವರ್ಷಗಳಲ್ಲಿ ಕೊಡುವುದನ್ನು ಒಂದೇ ದಿವಸ ಟ್ರೆಜರಿಯವರು ಕೊಟ್ಟು ರೈತನಿಂದ 20 ವರ್ಷಗಳವರೆಗೂ ಕಲೆಕ್ಟ್ ಮಾಡಿಕೊಂಡು ಹೋಗಬೇಕು ಎಂದು ಹೇಳಿ ಟ್ರೆಜರಿ ಮೇಲೆ ಭಾರಹಾಕುವುದು ಬೇಡ. ಬೇಕಾದರೆ ಗ್ಯಾರೆಂಟಿ ಕೊಡೋಣ. ರೆಸ್‌ಪಾನ್ಸಿಬಿಲಿಟಿ ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳುತ್ತೇವೆ ಎಂದು ಹೇಳುವುದನ್ನು ವಿಚಾರ ಮಾಡಿ. ಇನ್ನು ಲ್ಯಾಂಡ್ ಸೀಲಿಂಗ್ ಬಗ್ಗೆ ನನ್ನ ಅಭಿಪ್ರಾಯವನ್ನು ಹೇಳುತ್ತೇನೆ.

ಒಬ್ಬ ಸದಸ್ಯರು.—ಇದಕ್ಕೆ ಒಪ್ಪದಿದ್ದರೆ ಮುಂದೆ ಇನ್ನೊಂದು ಕಾನೂನು ಪ್ರತ್ಯೇಕವಾಗಿ ಬರುತ್ತದೆ.

ಶ್ರೀ ವೀರೇಂದ್ರಪಾಟೀಲ್.—ಸೀಲಿಂಗ್ ಬಗ್ಗೆ ನಾನು ವಿರೋಧವಾಗಿ ಹೇಳುತ್ತಾ ಇಲ್ಲ. ಎಗ್ಜಮ್‌ಷನ್‌ನಲ್ಲಿ ಕಾಂಪ್ಯಾಕ್ಟ್ ಬ್ಲಾಕ್ ಡಿಫೈನ್ ಮಾಡಿದ್ದಾರೆ. ಎಫಿಷಿಯೆಂಟ್ಲಿ ಮ್ಯಾನೇಜ್ಡ್ ಕಾಂಪ್ಯಾಕ್ಟ್ ಬ್ಲಾಕ್ ಎಂದು ಹೇಳಿ ಹತ್ತು ಮೈಲಿ ರೇಡಿಯಸ್‌ನಲ್ಲಿ ಇರುವುದು ಎಲ್ಲಾ ಕಾಂಪ್ಯಾಕ್ಟ್ ಬ್ಲಾಕ್ ಎಂದು ಹೇಳಿದ್ದಾರೆ. ಸ್ವಲ್ಪ ಭೂಮಿ ಒಂದು ಹಳ್ಳಿಯಲ್ಲಿ ಇರಬಹುದು. ಮತ್ತೆ ಸ್ವಲ್ಪ ಭೂಮಿ ಸಮೀಪದ ಮತ್ತೊಂದು ಹಳ್ಳಿಯಲ್ಲಿ ಇರಬಹುದು, ಆದರೆ ಒಂದು ಹಳ್ಳಿಯಿಂದ 20 ಮೈಲಿ ದೂರದಲ್ಲಿ ಭೂಮಿ ಇರುವ ಹಾಗಿಲ್ಲ. ಅದನ್ನು ಮ್ಯಾನೇಜ್ ಮಾಡುವ ಹಾಗಿಲ್ಲ. ಇನ್ನು ಹತ್ತು ಮೈಲಿ ರೇಡಿಯಸ್ಸಿನಲ್ಲಿ ಇರುವ ಜಮೀನನ್ನು ಕಾಂಪ್ಯಾಕ್ಟ್ ಏರಿಯಾ ಎಂದು ಹೇಳಿದ್ದಾರೆ. ಅದರೊಳಗೆ ಎಲ್ಲರೂ ಬರುತ್ತಾರೆ. ಅದರಿಂದ ಸೀಲಿಂಗ್ ಉದ್ದೇಶಕ್ಕೆ ವಿರೋಧವಾಗಿ ಪರಿಣಾಮವಾಗಬಹುದು. ಕಾಂಪ್ಯಾಕ್ಟ್ ಬ್ಲಾಕ್ ಬಂದಮೇಲೆ ಅಲ್ಲಿ ಸರಿಯಾದ ಮ್ಯಾನೇಜ್‌ಮೆಂಟ್ ಮಾಡದೇ ಹೋದರೆ ಅಲ್ಲಿಯ ಉತ್ಪತ್ತಿಯ ಮೇಲೆ ಪರಿಣಾಮ ವೇನಾಗುತ್ತದೋ ಗೊತ್ತಿಲ್ಲ. ಹಳೆಯ ಮೈಸೂರಿನಲ್ಲಿ ಸುಮಾರು ಏಳು-ಎಂಟು ಮೈಲಿಯೊಳಗೆ ಇರುವ ಭೂಮಿ ಕಾಂಪ್ಯಾಕ್ಟ್ ಏರಿಯಾದೊಳಗೆ ಬರಬಹುದು. ಏಳು-ಎಂಟು ಮೈಲಿಯೊಳಗೆ ಇರುವ ಭೂಮಿ ಎಫಿಷಿಯಂಟ್ಲಿ ಮ್ಯಾನೇಜ್ಡ್ ಎಂದು ಹೇಳಿದರೆ ಅದರಲ್ಲಿ ಏನೂ ಅರ್ಥವಿಲ್ಲ. ಒಬ್ಬೊಬ್ಬರಿಗೆ ಒಂದೊಂದು ಏರಿಯಾದಲ್ಲಿ 400-500 ಎಕರೆ ಜಮೀನು ಇರುತ್ತದೆ. ಕಂಟಿನ್ಯೂಯಸ್ ಏರಿಯಾ ಆಗಿರುತ್ತದೆ. ಕೆಲವರಿಗೆ ಒಂದೊಂದು ಹಳ್ಳಿ ಹಳ್ಳಿಯೇ ಇರುತ್ತದೆ. ಈ ರೀತಿ ಇರುವುದರಿಂದ 10–15 ಮೈಲಿಗಳ ಒಳಗೆ ಬರತಕ್ಕ ಹಳ್ಳಿಗಳನ್ನು ಒಂದು ಕಾಂಪ್ಯಾಕ್ಟ್ ಬ್ಲಾಕ್ ಎಂದು ಹೇಳಿದರೆ ಹೇಗೆ? ಹೈದರಾಬಾದಿನಲ್ಲಿ ಇದಕ್ಕೆ ಒಂದು ಡೆಫಿನಿಷನ್ ಇದೆ. ಅದನ್ನು ನಾವು ಇಲ್ಲಿ ಅಡಾಪ್ಟ್ ಮಾಡಬೇಕೆಂದು ಸೂಚಿಸುತ್ತೇನೆ.

ಇನ್ನು ಲ್ಯಾಂಡ್ ಕಮಿಷನ್ ಬಗ್ಗೆ ನಾನು ಹೇಳಬೇಕಾದರೆ ಈ ಭೂಸುಧಾರಣೆಯ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ಲ್ಯಾಂಡ್ ಕಮಿಷನ್ನಿನ ಅವಶ್ಯಕತೆ ಇದೆ. ಅದಲ್ಲದೆ ಜತ್ತೀ ಕಮಿಟಿಯವರ ವರದಿಯಲ್ಲಿಯೂ ಒಂದು ಲ್ಯಾಂಡ್ ಕಮಿಷನ್ ರಚನೆ ಅಗತ್ಯವೆಂದು ಸೂಚನೆ ಕೊಟ್ಟಿದ್ದಾರೆ. ಅದರಂತೆಯೇ ನಮ್ಮ ಸರ್ಕಾರದವರು ಹೈಕೋರ್ಟ್ ಜಡ್ಜ್‌ನ್ನು ಆ ಕಮಿಷನ್ನಿನ ಚೇರಮನ್ನರಾಗಿರಬೇಕು ಎಂಬುದಾಗಿ ಈ ಬಿಲ್ಲಿನಲ್ಲಿ ಹೇಳಿದ್ದಾರೆ. ಮತ್ತೆ ಇಬ್ಬರು ನಾಮಕರಣ ಸದಸ್ಯರು ಎಕ್ಸ್‌ಪರ್ಟ್ ಮೆಂಬರಾಗಿರಬೇಕೆಂದು ಹೇಳಿದ್ದಾರೆ. ಅವರು ಅಫಿಷಿಯಲ್ಲೋ, ನಾನ್—ಅಫಿಷಿಯಲ್ಲೋ ಎಂಬುದು ನನಗೆ ಈ ಬಿಲ್ಲಿನಿಂದ ಗೊತ್ತಾಗುವುದಿಲ್ಲ. ಅಂತಹ ಎಕ್ಸ್‌ಪರ್ಟ್ಸ್ ಇದ್ದರೆ ಸರ್ಕಾರದವರು ನಾಮಿನೇಟ್ ಮಾಡಲಿ. ಈ ಕಮಿಟಿಯೊಳಗೆ ಅಸೆಂಬ್ಲಿ ಮತ್ತು ಕೌನ್ಸಿಲ್ ರೆಪ್ರಸೆಂಟೆಟಿವ್‌ಗಳನ್ನು ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳುವ ಅವಶ್ಯಕತೆ ಇದೆ. ಅದಕ್ಕೆ ಅವಕಾಶ ಇದರಲ್ಲೇನೂ ಕಾಣಲಿಲ್ಲ. ಪ್ರತಿಯೊಂದು ಲೋಕಲ್ ಏರಿಯಾದಲ್ಲೂ ಗೇಣೀದಾರರು ಎಷ್ಟು ಬೆಳೆಯುತ್ತಾರೆ, ಅವರಿಗೆ ಎಷ್ಟು ನೆಟ್ ಇನ್‌ಕಂ ಇರುತ್ತದೆ ಎಂಬುದೆಲ್ಲಾ ಅಲ್ಲಿನ ಅನೇಕ ಸದಸ್ಯರುಗಳಿಗೆ ಚೆನ್ನಾಗಿ ತಿಳಿದಿರುತ್ತದೆ. ಅದಕ್ಕಾಗಿ ಅವರಿಗೆ ಈ ಕಮಿಷನ್ನಿನ ಸದಸ್ಯರಾಗಲು ಅವಕಾಶವಿರಬೇಕು. ಈ ವಿಚಾರ ಸರ್ಕಾರಕ್ಕೇನೂ ಈಗಲೂ ಮಹಾದೊಡ್ಡ ಪ್ರಶ್ನೆಯಲ್ಲ. ಅದ್ದರಿಂದ ಸರ್ಕಾರದವರು ಇಬ್ಬರು ಮೂವರು ಸದಸ್ಯರನ್ನು ವಿಧಾನಸಭೆಯಿಂದ ಆರಿಸಬೇಕು. ಒಂದು ಸಾರಿ ಶ್ರೀ ಮುಕ್ಕಣ್ಣಪ್ಪನವರು ಇದೇ ಸಭೆಯಲ್ಲಿ ನಿಮ್ಮ ನಿಮ್ಮ ಪಾರ್ಟಿಯವರನ್ನೇ ಕಮಿಟಿಗಳಿಗೆ ಸದಸ್ಯರನ್ನಾಗಿ ಆರಿಸಿಕೊಳ್ಳುತ್ತೀರಿ ಎಂಬುದಾಗಿ ಹೇಳಿದರು. ವಿಧಾನಸಭೆಯಿಂದ ಯಾರನ್ನಾದರೂ ಆರಿಸಿಕೊಂಡು ಈ ಕಮಿಷನ್ನಿಗೆ ಸದಸ್ಯರನ್ನಾಗಿ ಹಾಕುವುದರಲ್ಲಿ ಏನೂ ಆಕ್ಷೇಪಣೆಯಿಲ್ಲ. ಹೈದರಾಬಾದಿನಲ್ಲಿ ಏನು ಮಾಡಿದ್ದಾರೆಂದರೆ ಅಸೆಂಬ್ಲಿಯಿಂದ ಒಬ್ಬರೋ, ಇಬ್ಬರೋ, ಮೂವರೋ ಸದಸ್ಯರನ್ನು ಆರಿಸಿಕೊಂಡಿದ್ದಾರೆ. ಆದ್ದರಿಂದ ಇಲ್ಲಿ ಯಾವ ಯಾವ ಪಕ್ಷದ ಸ್ಟ್ರೆಂಗ್ತ್ ಎಷ್ಟೆಷ್ಟಿದೆಯೋ ಅದರ ಪ್ರಕಾರ ಆರಿಸಿಕೊಳ್ಳಬೇಕು. ಅದೇ ರೀತಿ ಕೌನ್ಸಿಲ್‌ನಲ್ಲಿಯೂ ಮಾಡಬೇಕು. ನಾವೆಲ್ಲರೂ ಕೂಡ ಇಡೀ ದೇಶದ ಪ್ರತಿನಿಧಿಗಳಾಗಿರುವುದರಿಂದ ದೇಶದ ಜನತೆಯ ಪ್ರತಿನಿಧಿಗಳೇ ಅದರಲ್ಲಿ ಇರುತ್ತಾರೆ, ನಮ್ಮ ನಿಮ್ಮ ಜನಗಳನ್ನು ಕಮಿಟಿಗಳಿಗೆ ಹಾಕುತ್ತಾರೆಂದು ಆಕ್ಷೇಪಣೆ ಬರಬಾರದು. ಆದ್ದರಿಂದ ನಾನ್ ಅಫಿಷಿಯಲ್ಸ್ ಬಗ್ಗೆ ಅಸೆಂಬ್ಲಿಯಿಂದ ಇಬ್ಬರು ಅಥವಾ ಮೂವರು ಕೌನ್ಸಿಲ್‌ನಿಂದ ಇಬ್ಬರು ಅಥವಾ ಮೂವರು ಹೀಗೆ ಆರಿಸಿಕೊಂಡು ಮೈಸೂರು ಲ್ಯಾಂಡ್ ಕಮಿಷನ್ನಿನಲ್ಲಿ ಹಾಕಬೇಕು.

ಶ್ರೀ ಸಿ. ಜೆ. ಮುಕ್ಕಣ್ಣಪ್ಪ.—ಅದರಿಂದ ಆಗುವ ಉದ್ದೇಶವೇನು? What will be the status after they become the members of the commission?

ಶ್ರೀ ವೀರೇಂದ್ರ ಪಾಟೀಲ್.—ಯಾವ ವಿಷಯದಲ್ಲಾದರೂ ರೈತರ ಕುಂದುಕೊರತೆಗಳನ್ನು ಸರ್ಕಾರಕ್ಕೆ ಸೂಚಿಸಲು ಮತ್ತು ತಕ್ಕ ಸಲಹೆಗಳನ್ನು ಕೊಡಲು ಮತ್ತಷ್ಟು ಅನುಕೂಲ ಒದಗುತ್ತದೆ. ಹೈದರಾಬಾದಿನಲ್ಲಿ ನಾನ್ ಅಫೀಷಿಯಲ್ಸ್ ಪೈಕಿ ವಿಧಾನಸಭೆಯ ಸದಸ್ಯರಲ್ಲೊಬ್ಬರು ಲ್ಯಾಂಡ್ ಕಮಿಷನ್ನಿನ ಚೇರ್‌ಮನ್ ಆಗಿದ್ದಾರೆ. ಅಲ್ಲಿನ ಲ್ಯಾಂಡ್ ರಿಫಾರಮ್ಸ್ ಬೋರ್ಡಿನಲ್ಲಿ ಒಬ್ಬ ಸೆಕ್ರೆಟರಿ ಇದ್ದರು. ಅವರು ಅಫಿಷಿಯಲ್ ಅಥವಾ ನಾನ್ ಅಫಿಷಿಯಲ್ಲೋ ತಿಳಿಯಲಿಲ್ಲ. ಹೈಕೋರ್ಟ್ ಜಡ್ಜ್ ಈ ಕಮಿಟಿಯ ಚೇರ್‌ಮನ್ ಎಂದು ಅಲ್ಲಿ ಹೇಳಿದಾಗ ಯಾರೂ ಯಾವುದಕ್ಕೂ ವಿರೋಧ ಹೇಳಿದ ಹಾಗಿಲ್ಲ. ಅದೇ ರೀತಿ ಇಲ್ಲಿಯೂ ಮೈಸೂರು ಲ್ಯಾಂಡ್ ಕಮಿಷನ್ನಿನ ಚೇರ್‌ಮನ್ ಅವರೇ ಇರಲಿ. ಆದರೆ ಇಂತಹ ಒಂದು ದೊಡ್ಡ ಮಹತ್ವವಾದಂಥ ಬಾಡಿಯಲ್ಲಿ ಈ ವಿಧಾನಸಭೆಯ ಮತ್ತು ವಿಧಾನಪರಿಷತ್ತಿನ ಪ್ರತಿನಿಧಿಗಳು ಇರುವುದು ಒಳ್ಳೆಯದು ಎಂಬುದಾಗಿ ನನ್ನ ಭಾವನೆ. ಅದಲ್ಲದೆ ಈಗ ಲ್ಯಾಂಡ್ ಕಮಿಷನ್ ಮೂರು ವರ್ಷಗಳವರೆಗೂ ನಿಲ್ಲಬಹುದು ಎಂದೆನ್ನಿಸಬಹುದು. ಎಲ್ಲಿಯವರೆಗೂ ಲೀಜ್ ಆಫ್ ಲ್ಯಾಂಡ್ ಪ್ರಾಬ್ಲಮ್ಸ್ ಇರುತ್ತದೋ ಅಲ್ಲಿಯ

(ಶ್ರೀ ವೀರೇಂದ್ರ ಪಾಟೀಲ್)

ವರೆಗೂ ಲ್ಯಾಂಡ್ ಕಮಿಷನ್ ಇರಬೇಕು ಎಂದು ಹೇಳು ತ್ತೇನೆ. ಕೆಲವು ಕಡೆ ಈ ಕಮಿಷನ್ನಿಗೆ ಒಂದು ವರ್ಷ, ಎರಡು ವರ್ಷ ಹೀಗೆ ಕಾಲಾವಧಿ ಕೊಡುತ್ತಾರೆ. ಅದ ರೊಳಗೇ ಲೋಕಲ್ ಏರಿಯಾದವರು ಒಂದು ನಿರ್ಣಯ ಮಾಡಿ ಈ ಕಮಿಷನ್ನಿನ ಕಾಲಾವಧಿಯನ್ನು ಹೆಚ್ಚಿಸ ಲಿಕ್ಕೆ ಪರ್ಮಿಟ್‌ಮಾಡಿ ಎಂದು ಹೇಳಬಹುದು. ಆದರೆ ಆ ರೀತಿ ಪರ್ಮಿಟ್ ಮಾಡುವುದು ಇಲ್ಲ ಅವಶ್ಯಕತೆ ಇಲ್ಲ. ಕೊನೆಯದಾಗಿ ಈ ಆಕ್ಟ್ ಇಂಪ್ಲಿಮೆಂಟೇಷನ್ ಯಾರಿಗೆ ವಹಿಸಬೇಕೆಂಬುದು ಒಂದು ದೊಡ್ಡ ಪ್ರಶ್ನೆ. ಈ ಆಕ್ಟನ್ನು ಯಾವ ಉದ್ದೇಶದಿಂದ ಮಾಡಬೇಕೆಂದಿದ್ದೇವೋ ಆ ಉದ್ದೇಶದಿಂದ ಈ ಬಿಲ್ಲನ್ನು ಪಾಸ್ ಮಾಡಿ ಆಕ್ಟ್ ಮಾಡಬೇಕಾಗಿದೆ. ಅದು ಸಫಲವಾಗಬೇಕಾದರೆ ಎಂಟೈರ್ ಆಕ್ಟಿನಲ್ಲಿ ಈ ಭೂಸುಧಾರಣೆ ರಿಫಾರ್ಮ್ಸ್‌ನ್ನು ಪ್ರತ್ಯೇಕ ಅಡ್ಮಿನಿಸ್ಟ್ರೇಷನ್ ಮೆಷಿನರಿ ಕ್ರಿಯೇಟ್ ಮಾಡಬೇಕು. ಇದಕ್ಕಾಗಿ ಸುಮಾರು 27 ಲಕ್ಷ ರೂಪಾಯಿಗಳು ವರ್ಷಕ್ಕೆ ಖರ್ಚಾಗಬಹುದು. ಇದೆಲ್ಲಾ ಮಾಡುವುದಾದರೆ ಸುಮಾರು 25 ಟ್ರಿಬ್ಯೂನಲ್ಸ್ ಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ. ಪ್ರತಿಯೊಂದು ಜಿಲ್ಲೆಗೂ ಒಂದು ಟ್ರಿಬ್ಯೂನಲ್‌ನಂತೆ ಆಗಬೇಕು. ಅಸಿಸ್ಟೆಂಟ್ ಕಮಿಷನರ್ ಆ ಟ್ರಿಬ್ಯೂನಲ್ ಛೇರ್‌ಮನ್ ಆಗಿರಬೇಕು. ಸಂಪೂರ್ಣ ಅಧಿಕಾರವೆಲ್ಲಾ ಟ್ರಿಬ್ಯೂನಲ್ಲಿಗೆ ಕೊಟ್ಟಿದ್ದಾರೆ. ಕೆಲವು ಅಧಿಕಾರವನ್ನು ಮಾತ್ರ ಡೆಪ್ಯುಟಿ ಕಮೀಷನರಿಗೆ ಕೊಟ್ಟಿದ್ದಾರೆ. ಇದರಿಂದ ಗ್ರಾಮಗಳಲ್ಲಿ ಉಂಟಾಗತಕ್ಕ ಪ್ರತಿಯೊಂದು ವಾದದ ತೀರ್ಪಿಗೆ ಮತ್ತು ಮಾತು ಮಾತಿಗೆ ಗ್ರಾಮಸ್ಥರು ಜಿಲ್ಲಾ ಕೋರ್ಟಿಗೆ ಹೋಗಬೇಕು. ಈ ರೀತಿ ಪ್ರತಿಯೊಂದು ಸಾರಿ ಅಲ್ಲಿಗೆ ಹೋಗಬೇಕಾದರೆ ರೈತರಿಗೆ ಬಹಳ ಕಷ್ಟ. ಒಂದು ಡಿಸ್ಟ್ರಿಕ್ಟಿಗೆ ಒಂದು ಟ್ರಿಬ್ಯೂನಲ್ ಆದರೆ, ಎಷ್ಟು ದಿವಸ ಗಳು ಕುಳಿತರೂ ಕೆಲಸಮಾಡುವುದಕ್ಕಾಗುವುದಿಲ್ಲ. ಒಂದೊಂದು ವರ್ಷವಾದರೂ ಕೇಸುಗಳು ತೀರ್ಮಾನ ವಾಗಿ ಮುಗಿಯಲಿಕ್ಕಿಲ್ಲ. ಅದಕ್ಕೋಸ್ಕರ ಪ್ರತಿಯೊಂದು ತಾಲ್ಲೂಕಿನಲ್ಲಿ ಒಂದು ಮುನ್‌ಸೀಫ್ ಕೋರ್ಟ್ ಇರ ಬೇಕು.

ಒಬ್ಬ ಸದಸ್ಯರು.—ಅದಕ್ಕೆ ಬದಲು ಅಲ್ಲಿ ಒಬ್ಬ ಅಸಿಸ್ಟೆಂಟ್ ಕಮಿಷನರನ್ನು ಇಟ್ಟಿರುತ್ತಾರೆ.

ಶ್ರೀ ವೀರೇಂದ್ರ ಪಾಟೀಲ್.—ಜಿಲ್ಲೆಯಲ್ಲಿ ಒಂದು ಟ್ರಿಬ್ಯೂನಲ್ ಮಾಡಿದ ಮೇಲೆ ರೈತರು ಅಥವಾ ಭೂಮಿಯ ಮಾಲೀಕರು ಪ್ರತಿಯೊಬ್ಬರೂ ಅಲ್ಲಿಗೆ ಹೋಗಿ ಮಾತು ಮಾತಿಗೆ ಟ್ರಿಬ್ಯೂನಲ್ ಹತ್ತಿರ ಬರ ಬೇಕು. ಇದರಿಂದ ಎಷ್ಟು ತೊಂದರೆಯಾಗುತ್ತದೆಂ ಬುದನ್ನು ನೋಡಬೇಕು. ಮುಖ್ಯವಾಗಿ ನಾನು ಹೇಳುವುದೇನೆಂದರೆ, ಈ ಆಕ್ಟ್ in letter and in spirit ಜ್ಯುಡಿಷಿಯರಿ ತೀರ್ಮಾನ ಮಾಡುವಂತಿರಬೇಕು. ದೇಶದಲ್ಲಿ ಆಗ ಎಂತಹ ವಿರೋಧ ಪಕ್ಷವಿದ್ದರೂ ಯಾರೂ ಯಾವ ವಿಷಯದಲ್ಲೂ ವಿರೋಧವಾಗಿ ಮಾತನಾಡು ವುದಿಲ್ಲ. ಹೀಗಿರುವಾಗ ಪ್ರತಿಯೊಂದು ತಾಲ್ಲೂಕಿ ನಲ್ಲೂ ಮುನ್ಸೀಫ್ ಕೋರ್ಟ್ ಇರುವುದಾದರೆ ರೈತ ರಿಗೆ ಕಷ್ಟ ತಪ್ಪುತ್ತದೆ.

ಶ್ರೀ ಸಿ. ಜೆ. ಮುಕ್ಕಣ್ಣಪ್ಪ.—ನೀವು ಕೋರ್ಟಿಗೆ ಹೋಗುವುದನ್ನೇ ಬಿಟ್ಟಿದ್ದೀರಿ.

ಶ್ರೀ ವೀರೇಂದ್ರ ಪಾಟೀಲ್.—ಆದರೆ ಸಿವಿಲ್ ಲಿಟಿ ಗೇಷನ್‌ಗಳು ಕಡಮೆಯಾಗುತ್ತವೆಂದು ನಾನು ಹೇಳ ಬೇಕಾಗಿಲ್ಲ. ಆ ಅಂಶ ಎಲ್ಲರಿಗೂ ಚೆನ್ನಾಗಿ ಗೊತ್ತಿದೆ. ಕೆಲವರು ಮುನ್ಸೀಫ್ ಕೋರ್ಟ್ ವಜಾಮಾಡಿ ಎಂದು ಹೇಳುತ್ತಾರೆ. ಅದು ಸರಿಯಲ್ಲ. ಅಡಿಷನಲ್ ಮುನ್ಸೀಫ್ ಕೋರ್ಟುಗಳನ್ನು ಮಾಡಿ. ಜ್ಯುಡಿಷಿ ಯರಿಯಿಂದ ಲ್ಯಾಂಡ್ ರಿಫಾರಮ್ಸ್ ಜಾರಿಗೆ ಬರುವಂತೆ ಮಾಡಿ ಎಂದು ನಾನು ಹೇಳುತ್ತಿದ್ದೇನೆ. ಹೈದರಾಬಾದಿನಲ್ಲಿ ಟ್ರಿಬ್ಯೂನಲ್ಸ್, ಅಪಲೇಟ್ ಟ್ರಿಬ್ಯೂ ನಲ್ಸ್ ಎಂದು ಪ್ರಾರಂಭ ಮಾಡಿದರು. ಆದರೂ ಇನ್ನೂ ಕೆಲಸ ಅಲ್ಲಿ ಸಾಕಷ್ಟು ಆಗಿಲ್ಲ.

ನಮ್ಮ ಕೈಯಲ್ಲಿರುವ ಪವರನ್ನು ಜುಡಿಷಿಯರಿಗೆ ಕೊಟ್ಟಮೇಲೆ ನಮ್ಮ ಕೈಯಲ್ಲಿಲ್ಲ ಎನ್ನುವ ಸೈಕಾಲಜಿ ಇದೆ. ಅಪಲೇಟ್ ಕೋರ್ಟನ್ನು ಜುಡಿಷಿ ಯರಿಗೆ ಒಪ್ಪಿಸುವುದಕ್ಕೆ ತಯಾರಾಗಿದ್ದೇವೆ. ಈ ಲೋಯರ್ ಕೋರ್ಟು, ಎಂದರೆ ಒರಿಜನಲ್ ಕೋರ್ಟೂ ಜುಡಿಷಿಯಲ್ ಕೋರ್ಟು ಇರಲಿ ಎಂದು ಅನ್ನುವಾಗ, ಅದರ ಸದಸ್ಯರು ಒಬ್ಬ ಅಸಿಸ್ಟೆಂಟ್ ಕಮೀಷನರು ಇರಲಿ ಎಂದು ಹೇಳಿದರೆ, ಅದರಲ್ಲಿ ಅರ್ಥವಿಲ್ಲ. ಜುಡಿಷಿಯರಿ ಯನ್ನು ಒಂದು ಸ್ಟೇಜಿನಲ್ಲಿ ರೆಕಗ್‌ನೈಸ್ ಮಾಡಿದ್ದೇವೆ. ತಾಲ್ಲೂಕಿನಲ್ಲಿ ಮುನ್‌ಸೀಫ್ ಮೇಜಿಸ್ಟ್ರೇಟ್ ಕೋರ್ಟಿದೆ. ಅದಕ್ಕೇ ಈ ಟ್ರಿಬ್ಯೂನಲ್ಲಿನ ಕರ್ತವ್ಯಗಳನ್ನು ವಹಿಸು ವುದು ಸರಿ. 2-2, 3-3 ತರಹ ಕೋರ್ಟು ಮಾಡಿ ದ್ದೀರಿ. ಒಂದು ಕಡೆ ಟ್ರಿಬ್ಯೂನಲ್ಲಿಗೆ ಹೋಗಿ ಎನ್ನು ತ್ತೀರಿ, ಇನ್ನೊಂದು ಕಡೆ ಡೆಪ್ಯುಟಿ ಕಮೀಷನರಿಗೆ, ಮತ್ತೊಂದು ಕಡೆ ರೆವಿನ್ಯೂ ಟ್ರಿಬ್ಯೂನಲ್ಲಿಗೆ ಹೋಗಿ ಎನ್ನುತ್ತೀರಿ. ಅಪಲೇಟ್ ಅಥಾರಿಟಿಗೆ ಹೋಗಿ ಎನ್ನುತ್ತೀರಿ. ಅದು ಬೇಡ. ಒರಿಜನಲ್ ಕೋರ್ಟು ಸಿವಿಲ್ ಕೋರ್ಟು ಇರಲಿ, ಅಪಲೇಟ್ ಅಥಾರಿಟಿ ಡಿಸ್ಟ್ರಿಕ್ಟ್ ಕೋರ್ಟಿರಲಿ ಡಿವಿಜನಲ್ ಪವರ್ಸ್ ಹೈಕೋರ್ಟಿಗಿರಲಿ. ಇಂಪ್ಲಿಮೆಂಟೇಷನ್ ಸಲುವಾಗಿ ವಿಚಾರ ಮಾಡಿದರೆ ಹೀಗೆ ಮಾಡುವುದು ಒಳ್ಳೆಯದು. ಈಗ ಒಂದೊಂದು ಜಿಲ್ಲೆಗೆ ಒಂದ ರಂತೆ 25 ಟ್ರಿಬ್ಯೂನಲ್ ಮಾಡಬೇಕೆಂದಿದೆ. ಅದು ಸರಿ ಹೋಗಲಿಲ್ಲ, ಒಂದೊಂದು ಸಬ್ ಡಿವಿಜನ್ನಿಗೆ ಒಂದೊಂದು ಮಾಡೋಣವೆಂದು ಮತ್ತೊಮ್ಮೆ ಹೇಳುವ ಅವಕಾಶ ಬೇಡ. ಇಷ್ಟೆಲ್ಲಾ ಮಾಡುವುದಕ್ಕೆ ಬದಲಾಗಿ, ಈ ಟ್ರಿಬ್ಯೂನಲ್ ಕರ್ತವ್ಯಗಳನ್ನು ಜುಡಿಷಿ ಯರಿಗೇ ಒಪ್ಪಿಸುವುದು ಬಹಳ ಯೋಗ್ಯವಿದೆ, ಈ ಸಲಹೆಯನ್ನು ವಿಚಾರ ಮಾಡಿನೋಡಿ. ನಾನು ಸರ ಕಾರಕ್ಕೆ ಒತ್ತಿ, ಒತ್ತಿ ಹೇಳುವುದೇನೆಂದರೆ ಈ ಅಧಿಕಾರ ವನ್ನು ಜುಡಿಷಿಯರಿಗೆ ಒಪ್ಪಿಸದೆ ಹೋದರೆ, ಯಾವ ಉದ್ದೇಶದಿಂದ ಈ ಆಕ್ಟನ್ನು ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದಾರೋ ಆ ಉದ್ದೇಶ ಸಫಲವಾಗದೆ, ಮಾಲೀಕರ ಟೆನೆಂಟುಗಳ ಜನ್ಮ ಲಿಟಿಗೇಷನ್ನಿನಲ್ಲೇ ಹೋಗುತ್ತದೆ; ಏಕೆಂದರೆ ಅವರಿಗೆ ಸ್ವಲ್ಪ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ನ್ಯಾಯಸಿಗುವುದಿಲ್ಲ. ಸರ ಕಾರಕ್ಕೆ ಮತ್ತೊಮ್ಮೆ ಒತ್ತಿ ಹೇಳುವುದೇನೆಂದರೆ ಈ ಟ್ರಿಬ್ಯೂನಲ್‌ನ್ನು ನಿಷ್ಪಕ್ಷಪಾತದಿಂದ ಜುಡಿಷಿಯರಿಗೆ ಒಪ್ಪಿಸುವಂತೆ ನಿರ್ಣಯ ಮಾಡಿ ಎಂದು.

ಈ ಉತ್ತಮವಾದ ಪ್ರೋಗ್ರೆಸಿವ್ ಲೆಜಿಸ್ಲೇಷನ್ ತಂದುದಕ್ಕಾಗಿ ಸರ್ಕಾರಕ್ಕೂ ಮತ್ತು ವಿಶೇಷವಾಗಿ ಮಾನ್ಯ ಕಂದಾಯ ಮಂತ್ರಿಗಳಿಗೂ ಅಭಿನಂದನೆಗ ಳನ್ನು ಕೊಟ್ಟು ನನ್ನ ನಾಲ್ಕು ಮಾತುಗಳನ್ನು ಮುಗಿ ಸುತ್ತೇನೆ.

6-30 P.M.

Sri K. DOOMAPPA (Surathkal).—Mr. Speaker, since a long time there has been a demand for such a legislation and especially after independence there were persistent demands It is also found that some of the States in the South

introdced some sort of legislation. Some of them were progressive and others were not so progressive. After the Reorganisation of States, fragments of five different states have come to Mysore and in order to prepare a comprehensive legislation, it took a long time and now after three years, the Hon'ble the Revenue Minister has placed it before this House. I welcome the measure because it is comprehensive and it consists of many progressive provisions though there are some defective provisions also which require to be amended by this Houes and by the Select Committee.

There are objections and criticisms from several members that the Bill is not sufficiently progressive. Sri Sreenivasa Setty, the Hon'ble Leader of the Opposition, said that it was a fraud. I beg to differ from him. It is only a draft Bill; and when there are so many intelligent members vigilantly watching and scrutinising, it is not possible for any Minister to commit fraud on such a House and there is a Select Committee which will go into it minutely. I believe, the Select Committee and this House will make the legislation perfect. The Revenue Minister himself has admitted that it is not a perfect piece of legislation and it requires several modifications.

Sir, it has also been said by some members that the Bill does not abolish landlordism and that the tiller has not been made the owner. I may remind the House that we are in a democratic Republic and are bound by the Constitution; and so we cannot by one stroke of the pen abolish landlordism or confiscate private property. We have to go slowly. It is evolution that we have accepted as our principle of progress and not revolution. So, the Bill need necessarily to be conservative and has to take note of the conflicting interests and of the existence of several parties.

Before coming to the provisions of the Bill, I would like to give a personal explanation lest I should be misunderstood and mistaken for an agent of the landlords.

Sri C. M. ARUMUGHAM.—We will not mistake you !

Sri K. DOOMAPPA.—You will probably when I speak on the provisions of the Bill. Therefore I say that I am a member of a Tenant Farmer's family. I was actively engaged in agriculture when I was a student and after 30 years of Government service, I again took to active agriculture and so I may be expected to have some practical experience and ideas about agriculture. I do not know the conditions in other Districts of this State because I have not travelled over that area. But I know the conditions in my district, that is the district of South Kanara. In that district, most of the lands are in the hands of the tenants and a majority of the holdings are probaly below the basic holdings. Now according to this Bill, the landlord can resume the lands below the basic holding from the hands of a tenant who is not a protected tenant. It will be extremely difficult for a poor, illiterate tenant to prove without records that he was on the land for 12 years. He might have been there for a 100 years, but without records it would not be easy to prove that he was there even for 12 years. So, the provisions of the Bill will entail the dispossession of a very large number of poor tenants who will have to move from their homes because most of them would have built their homes on the plot itself. This House can very well imagine the result if a very large number of poor tenants are ousted if and when the provisions of this Bill are implemented. It will be really a disastrous condition if even one per cent of the existing tenants are ousted from their holdings. We have got over 62,000 holdings which are less than 5 acres. I think, these are below the basic holdings and are likely to be resumed if the resumption power is retained, as it is, in the Bill. We have got 12,334 holdings exceeding 5 acres but not exceeding 10 acres and the area is 88,673 acres. These may conveniently be presumed to be above the basic holdings. According to the Jatti Report, the largest proportion of tenant cultivators, that is 65·86 per cent, is in South Kanara. So, if the resumption clause is retained as it is and made applicable to South Kanara,

(SRI K. DOOMAPPA)

thousands of the tenants will be evicted and they will not have even an inch of land, and large scale unemployment will be the result. In order to avoid this, I would suggest, as has already been suggested by Sri Ghorpade, that the resumption clause may be kept in abeyance so far as South Kanara is concerned.

SRI C. M. ARUMUGHAM.—Sir, why some of the Hon'ble Ministers are sitting in the back benches, I want to know. Seats are reserved for them and they cannot go and sit anywhere they like. (*Laughter*).

MR. DEPUTY SPEAKER.—There is nothing wrong.

SRI C. M. ARUMUGHAM.—Are not the Ministers prohibited from sitting here and there as they like ?

MR. DEPUTY SPEAKER.—No.

SRI K. DOOMAPPA.—The landlord has also the right to resume land when he is cultivating a basic holding and the tenant is holding above basic holding. He can resume half of that holding. So, the holdings would be split and thus become uneconomical.

SRI KADIDAL MANJAPPA.—Supposing we make a provision that if the small holder wants to resume for personal cultivation, he should leave half to the tenant.

SRI K. DOOMAPPA.—It would be further dividing and it would be a very uneconomical holding. It would probably lead to decrease in food production also. It would be useless for both of them.

SRI KADIDAL MANJAPPA.—I have got some novel suggestions and I will throw them before the House at the proper time.

SRI K. DOOMAPPA.—I therefore suggest that the resumption clause may be kept in abeyance at least for a period of five years so that there might be some adjustments both on the part of the landlord and the tenant.

SRI Y. VEERAPPA.—The resumption process is the main issue of the Bill; you are cutting the mother-root itself.

MR. DEPUTY SPEAKER.—Can the Hon'ble Member complete his speech before we rise ?

SRI C. M. ARUMUGHAM.—Mr. Speaker, the Hon'ble Member Sri Doomappa is speaking for the first time; let him continue tomorrow. (*Laughter*).

SRI K. DOOMAPPA.—I was saying about keeping the clause of resumption in abeyance. But, this is on the condition that the clause regarding fixation of fair rent and fixity of tenure should be applied, *i.e.* fair rent with regard to wet and garden lands in South Kanara. In wet lands there are three classes. The rate of rent of first class and second class Nanja may be 25 per cent of the yield and of Bettn, *i.e.*, 3rd class Nanja, the rate of rent may be 20 per cent. The produce of the third crop should be excluded and also the straw. Bagayat or garden other than arecanut garden 20 per cent and for arecanut garden 25 per cent. If the existing rate is less than the fair rent proposed as above, the existing rent is to prevail.

Then the tenant should not be evicted from his holding if he pays the rent regularly without any default. If he defaults for a period of two years, the landlord may apply for resumption. On these conditions I request the Hon'ble the Revenue Minister to make a special provision in the Bill in regard to South Kanara.

The Bill does not abolish landlordism, because under certain clauses exemptions are given. "There the landlord is a minor or a widow or a person subject to any mental or physical disability or serving as a member of the armed forces......" lands should not be taken away from them. So also the small land holder may create a tenancy or lease the land. A proviso may therefore be added under this clause permitting leases and keeping the resumption clause in abeyance in so far as it affects the people of South Kanara.

Ceiling may be fixed on an acreage basis, and not, as suggested in the Bill, on the basis of income. As regards compensation, if the landlords voluntarily desire to surrender the land to the Government, the compensation to be awarded may be 20 times the fair rent fixed under the Act, or the market

value whichever is less. As regards the payment of compensation, if it is over ten thousand rupees, Rs. 10,000 may be paid in cash and the balance in ten equal instalments with a reasonable rate of interest. In this connection I suggest that the compensation over and above 15 times the rent if allowed under this Act may be borne by the Government, as the Government has in many sectors paid subsidies, but the agricultural sector has not had enough of assistance in this way.

[MR. SPEAKER in the Chair]

Regarding tribunals, I suggest that disputes may go to civil courts and not to tribunals. Because in some of the courts of the tribunals, the poor tenants may not be able to get justice. Lawyers also may be permitted to appear before such courts.

The religious and charitable institutions may also be allowed to own the lands they have on the condition that they should allow the existing tenants to continue on the lands and also on the condition that they give them for cultivation on fair rent as suggested in this Bill, and also give them fixity of tenure. I suggest this because there are many institutions in South Kanara which depend mainly on the income of such lands. Five per cent bonds that the managers of the religious institutions are proposed to be given will not be sufficient to meet the expenses in many of the institutions. I have myself been a trustee in one of the temples and I know that every year for performing viniyogas and daily poojas, we had to go about begging to the tune of five or six thousand rupees. The institution has got a small property fetching a rent of forty muras of rice. When the provisions of this Bill are applied, it will be reduced to 15 or 20 muras of rice. With this decrease in income, it may be necessary to find the money found to be short for the annual requirements, and again people will have to be troubled for contributions. Of course in such institutions that contingency will always arise. There are other institutions with enough of land and income at present to maintain themselves.

7 P.M.

So I would suggest in the interests of smooth implementation of this Act, for a period of five years, the resumption clause as well as the clause relating to religious institutions may be kept in abeyance in its application to South Kanara. South Kanara is a very densely populated district and there is lot of pressure on land. There is a large population of landless labourers and they have to be looked after with greater care. Since the land will not able to support them, it is suggested that avenues of other employments, *i.e.*, industrial employment may be found for them. The economic position of agriculturists is worse in this district than that of industrial labourers. The organised industrial labourers have been able to extract greater wages and their standard of living is higher and better than that of cultivators who are eking out a precarious existence on land.

With these words I close my speech.

MR. SPEAKER.—Sri C. M. Arumugham will have a chance to speak tomorrow.

Before we rise I would like to bring to the notice of the Hon'ble Members certain factors. In all 23 members have spoken out of which 12 belong to Congress and 11 from the Opposition side, 4 are from P.S.P. and 7 are Independents. Almost this session seems to be that of Independents! The time taken is: Congress 8 hours 35 minutes, P.S.P. 5 hours 30 minutes and Independents 7 hours.

The House will now rise and meet tomorrow at 8-30 A.M.

The House adjourned at Five Minutes past Seven of the Clock to meet again at Thirty Minutes past Eight of the Clock on Friday, the 7th August 1959.